THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS. Telephones: 921-7121; 465-7902. United States Editorial Offices—New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U. S. A.

SATURDAY, FEBRUARY 14, 1970

LATVIJA AMERIKĀ

11. N-RS. SESTDIENA, 1970. GADA 14. FEBRUĀRIS 20. GADS

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 25 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atb. redaktors: ALFRĒDS VINČELS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465-7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921-7121. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744

Apstiprināta darba seka padomes sesijai

LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENĪBAS KANADĀ VALDES SĒDE BOLTONĀ

Sekojot jau pasen izteiktajam Dr. Adolfa Šteina ielūgumam, LNAK valdes sēde 7. februārī notika viņa mājā Boltonā, taču neklūva par viesošanos parastajā nozīmē, bet gluži tādu pašu intensīvu darba vakaru, kādi ir „tradicionālās" valdes sēdes trešdienu vakaros LNAK biroja telpās Latviešu namā Toronto. Šai sēdei gan piekrita vairāk izrutīnas darba raksturs, mazāk domājot par aktuālo jautājumu izdebatēšanu un eventuāliem lēmumiem. Sēdes dalībnieki iepazinās ar apstiprināto darba seku LNAK padomes sesijai, pieņēma šī darbības gada valdes budžetus un apsprieda vienu pārmaiņu un dažus papildinājumus LNAK pārstāvju vidū Ziemeļamerikas latviešu kultūras fondā.

Sēdes ievadījumā valdes pr-dis T. Kronbergs aicināja ar klusuma brīdi godināt aizvadītā gada pēdējā dienā mirušo LNAK lokālo pārstāvi prof. E. Jākabsonu Sandžonsā, Ņufaundlendā, norādot, ka 1969. gads rāvis ļoti izjūtamus robus LNAK darbinieku vidū, aizsaulē aizejot trim iecienītiem un rosīgiem darba veicējiem. Priekšsēdis viņus vārdā neminēja, bet liekas, ka domāti LNAK valdes priekšsēdis J. Niedra, LNAK padomes loceklis O. Breņķis un klusuma brīdī godinātais E. Jākobsons. Ievadot ziņojumus, T. Kronbergs īsumā informēja, ka kopā ar politiskās nozares vadītāju V. Upeslāci 10. janvārī Ņujorkā piedalījies Amerikas latviešu apvienības paplašinātajā valdes sēdē, bet dienu vēlāk arī Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda sēdē, nolasot paskaidrojumu kuŗš nosūtīts Latviešu apvienībai Austrālijā kā 7 Brīvās pasaules latviešu apvienības (5 ALAs un 2 LNAK pārstāvji) valdes locekļu atzinums par Austrālijas latviešu iesniegtajiem ierosinājumiem BPLA darbības aktivizēšanai. No lasītā izrietēja, ka LAA ierosinājumi apspriesti un daļēji pieņemti, nododot katras centrālās organizācijas ziņā noteiktu darba lauku, par ko mūsu laikrakstā jau ziņots.

Tālāk T. Kronbergs ziņoja, ka sarakstē ar prezidiju panākta vienošanās par darba seku LNAK padomes sesijai, kuŗa sāksies 14. martā plkst. 10 rītā Latviešu namā Toronto un turpināsies tai pašā laikā dienu vēlāk. Sesiju ievadīs ar svētbrīdi, padomes prezidija priekšsēža prof. A. Dreimaņa atklāšanas uzruna un apsveikumiem, bet tagad apstiprinātās darba sekas 1. punktā paredzēta dažādo komisiju un balsu skaitītāju izraudzīšana, 2. punktā pārskati par LNAK darbību 1969. gadā, kuŗus sniegs valdes priekšsēdis, kasieris un revīzijas komisija, bet 3. punktā — mandātu komisijas ziņojums. Pēc tam 4. darba punktā paredzētas valdes priekšsēža, valdes locekļu, revīzijas komisijas un citu amatpersonu vēlēšanas.

Īsti plašs, kas aizņems sesijā visvairāk laika, izvērties darba sekas 5. punkts, kuŗā apskatāma turpmākā darbība. Tas iedalīts vairāk apakšpunktos un tie savukārt vēl papildpunktos, bet nav šaubu, ka bez amatpersonu vēlēšanām tieši turpmākā darbība ir visnozīmīgākā sesijas gaitā, tādēļ tajā paredzamas arī interesantas debates par aktuāliem jautājumiem. 5a. punktā paredzētie eventuālie LNAK statūtu grozījumi, par kuŗiem referēs T. Kronbergs, 5b. punktā radioraidījumi uz okupēto Latviju (V. Upeslācis), bet 5c. punktā LNAK budžeti (K. Tannis). 5d. punkts veltīts jaunatnes organizāciju darbībai un nākotnes plāniem. Tā papildpunktos ik pa 5 min. referēs Kanadas latviešu gaidu jendas pr-ce G. Upīte — par gaidu darbu, Kanadas latviešu skautu jendas pr-ks E. Dāvidsons — par skautu darbību, LNJAK valdes pr-de A. Libere par jauniešu apvienības iecerēm un J. Ozols par draudžu jaunatnes pulciņiem, bet 10 min. laiks atvēlēts A. Zaķim par LNAK jaunatnes nozares darbību. Nākošajā (5e.) apakšpunktā apskatīs šāgada Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku jautājumu, pie 5 min. referējot rīcības komitejas pr-dim Ž. Šmitam un apakškomitejas „Nākotne 70" vadītājam Dr. V. Gulēnam. Sekojošajos apakšpunktos (5f.) ar speciālas komisijas atzinumiem attiecībā uz Latvijas apciemojumiem iepazīstinās politiskās nozares vadītājs V. Upeslācis, pēc tam (5g. punktā) referējot arī par genocīdu Baltijas valstīs, bet pēdējā (5h.) apakšpunktā paredzēti priekšlikumi pārējo LNAK nozaru darbībai.

Darba sekas 6. puktā padomes prezidija sekretārs G. Liepiņš apskatīs t.s. „kārtības ruļļa" jautājumus, 7. punkts paredzēts jaunās LNAK padomes vēlēšanu (šāgada rudenī) izkārtošanas apspriešanai, bet pēdējais 8. punkts — dažādiem jautājumiem.

Sava ziņojuma nobeigumā T. Kronbergs informēja, ka piedalījies Kanadas latviešu katoļu apvienības rīkotajā B. Senkēvičas godināšanas vakarā, pasniedzot LNAK revīzijas komisijas loceklei velti un ziedus, pēc tam pakavējās pie žurnāla „Mazputniņš" bērniem rīkotās sabiedrisko darbu sacensības laikā no šāgada 1. marta līdz nākošā gada 1. martam. Toronto Sv. Jāņa un Sv. Andreja draudzes šīs sacensības godalgām jau atvēlējušas 4 nedēļu brīvu uzturēšanos Saulainē un Sidrabenē, bet Kanadas DV valde brīvkartes visos DV 2. globālo dienu sarīkojumos 1971. gadā, vajadzības gadījumā sedzot arī ceļa izdevumus līdz 100 dol. apmēram. Žurnāls lūdzis arī LNAK atbalstu, un valde pārrunās

(Nobeigums 5. lpp.)

Jaunais Austrālijas DV zemes valdes priekšsēdis Valentīns Rolavs

DV salidojums Austrālijā

KAROGOTA LIELA JUNDA ● JAUNA AUSTRĀLIJAS DV ZEMES VALDE ● AUSTRĀLIJAS DV DARBU NĀKOŠOS 3 GADUS VADĪS VALENTĪNS ROLAVS

Austrālijas DV nodaļu 18. delegātu sapulce notika 24. janvārī DV Melburnas nodaļas lauku īpašumā Vanagos, Monbalkā, kur ievadījumā DV Melburnas nodaļas pr-dis A. Kenne sveica sabraukušos salidojuma dalībniekus, māc. A. Bugis svētbrīdī viņus stiprināja ar pravieša vārdiem: „Bet kas uz to Kungu paļaujas, dabūs jaunu spēku; tie skries uz augšu ar spārniem kā ērgļi, tie tecēs un nepiekusīs, tie staigās un nenogurs."

Austrālijas DV zemes valdes pr-dis V. Māliņš atklāšanas uzrunā norādīja, ka pašreizējai valdei 3 gadu darbības laiks aizritējis lielā steigā un pilnvaras tagad beigušās. Bez parastā aprūpes darba un līdzekļu sagādes valde darbības laikā aicinājusi Austrālijā viesoties izcilus aizjūras sabiedriskos darbiniekus — toreizējo ASV DV valdes priekšsēdi un pašreizējo DV organizācijas priekšnieku V. Hazneru un plkv. A. Plensneru no Zviedrijas, kuŗa apmeklējums ienesa jaunu rosību latviešu saimē Austrālijā, kā arī tuvināja latviešus starpkontinentālā plāksnē, tādēļ aizjūras viesu aicināšana būtu turpināma. Runas nobeigumā V. Māliņš pateicās līdzšinējās zemes valdes locekļiem par labi veikto darbu, kā arī šīs sapulces delegātiem par ierašanos, novēlot labas sekmes darba gaitā. Pēc runas nodziedāja DV dziesmu.

Delegātus uz salidojumu bija sūtījušas Adelaides, Brisbenas, Balaratas, Džīlongas, Melburnas, Ņūkāsles Pertas un Sidnejas nodaļa, dodot kopskaitā 18 mandātu.

Darba seku ievadot, V. Māliņš ziņoja, ka V. Janums pēc 24 vadības gadiem nolicis DV organizācijas priekšnieka pilnvaras un par jauno priekšnieku ievēlēts V. Hazners ASV. Šai sakarā DV centrālās valdes prezidijs turpmāk darbosies ASV, bet ģenerālsekretāriāts paliks Vācijā.

Austrālijas valdes kasieris L. Kukurs ziņoja, ka pēdējos 3 gados LAA un DV kopīgās ziedojumu vākšanas akcijas ieņēmumi samazinājušies par 1700 dol. Sekoja nodaļu pārstāvju ziņojumi, kuŗos izskanēja apliecinājums, ka visur darbība bijusi ražena un visiem iespējamiem līdzekļiem atbalstīts arī jaunatnes darbs. Adelaidiešiem „smaguma punkts" vēl bijusi iegādātā nama pārbūve un iekārtošana. Džīlongieši piedalījušies latviešu kapu ierīkošanā, bet Balaratā sevišķa vērība veltīta, lai labi izdotos kopīgā ziedojumu vākšanas akcija. Pertā savukārt bijis daudz darba sakarā ar nule aizvadītajām Austrālijas latviešu 19. kultūras dienām, tāpat DV pirmo reizi izkārtojuši arī bērnu svētkus, par kuŗiem dzirdētas ļoti labas atsauksmes. Sekmīga bijusi arī kopīgi ar sestdienas skolu rīkotā rakstu darbu sacensība. Sidnejā bibliotēkai iegādātas jaunas latviešu grāmatas, kuŗu skaits tagad sasniedzis 345; pašreiz tās nodotas Sidnejas latviešu ev.-lut. draudzes bibliotēkai. Nama fondā iekrāti 1000 dol., bet veco ļaužu mītnes fondā — 1300 dol.

Rotācijas kārtībā mainoties valdes sēdeklim no Adelaides uz Melburnu, turpmākajiem 3 gadiem par Austrālijas DV valdes priekšsēdi ievēlēja Valentīnu Rolavu. Viņa vietnieks A. Bagun-Bērziņš un vanadžu lietu referente — M. Bagun-Bērziņa. Pārējos valdes amatos ievēlēja J. Bērziņu, A. Vanagu, E. Cekuliņu, Z. Leiti, J. Kaņepu un M. Krustu. Revīzijas komisijā darbosies V. Aufmanis, A. Veide un J. Dzenis.

Sapulce nolēma aicināt jauno DV organizācijas priekšnieku V. Hazneru lūgt līdzšinējo amata veicēju plkv. V. Janumu pieņemt DV organizācijas goda priekšnieka amatu sakarā ar viņa ilgo darbību DV organizācijas vadītāja posteņī. Pēc īsām debatēm sapulce pieņēma arī DV centrālās valdes izstrādātās vadlīnijas vanadžu darbībai, LAA un DV kopīgajai ziedojumu vākšanas akcijai atstāja līdzšinējo kārtību, ieteica abonēt „DV mēnešrakstu", lai tas būtu katra vanaga ģimenē, kā arī vienojās līdzekļus veco ļaužu mītnes Sidrabene pabeigšanai Adelaides tuvumā, kuŗā vēl jāuzceļ viena ēka ar 5 dzīvokļiem. Jau iekrātie līdzekļi un šāgada ziedojumu akcijā iegūtie, pieskaitot Austrālijas valdības pabalstu, segs paredzamos izdevumus šai vajadzībai. Sapulce ieteica biedriem abonēt arī Kanadā izdoto laikrakstu „Latvija Amerikā" un pieņēma budžetu ar 5903,55 dol. aprūpei un 1433,62 dol. administrātīvajām vajadzībām. Salidojuma dalībnieki vēl noklausījās E. Rodzes-Ķiseles ziņojumu par piedalīšanos Pretkomūnisma līgas konferencē Bangkokā.

Sapulci vadīja V. Aufmanis ar palīgu J. Pluci, bet protokolēja A. Loženicins un A. Bagun-Bērziņš.

Darba gaitas starplaikā notika svinīga junda, kuŗā piedalījās visu DV nodaļu pārstāvji ar Latviešu leģiona kaujas karogu un nodaļu karogiem. Pēc taures skaņu signāla, karogus ienesot, dubultkvartets Kursa J. Pommera vadībā dziedāja „Še kopā mēs biedri", pēc tam, parādoties kaujas karogam, „Kaŗavīri bēdājās". Melburnas nodaļas pr-dis A. Kenne ziņoja Austrālijas DV valdes pr-dim V. Māliņam: „Ieradušies visi, izņemot tos, kuŗi aizgājuši mūžībā." Pēc V. Māliņa uzrunas visi kopīgi nodziedāja Latvijas himnu. Pieminot kritušos par Latviju un mirušos DV biedrus, dubultkvartets dziedāja J. Kalniņa „Lielo jundu". Tad V. Māliņš nodeva glabāšanā un sargāšanā kaujas karogu jaunievēlētajam Austrālijas DV valdes pr-dim V. Rolavam, kuŗš, karogu saņemot, solīja: „Apņemos šo karogu sargāt līdz tam laikam, kad tas būs jānodod sargāšanai un glabāšanai citās rokās, vai arī to varēšu pārvest uz Latviju." V. Rolavs saņemto karogu nodeva Melburnas nodaļai, kur tas atradīsies visu laiku, kamēr Austrālijas DV valde darbosies šai pilsētā.

Apsveicēju virkni iesāka Latviešu leģiona prettanku artilerijas divīziona bijušais komandieris L. Trēziņš; J. Dzenis sveica no strēlniekiem, lāčplēšiem un latviešu virsnieku saimes Austrālijā, Z. Leitis savukārt no skautiem un gaidām, sekojot vairāku organizāciju pārstāvjiem un arī „privātpersonām". Junda bija pulcinājusi kuplu skaitu apmeklētāju un norisinājās īsti svinīgi, dažus tā aizkustinot, ka nācās meklēt kabatla-

(Nobeigums 5. lpp.)

Gatavojas uzņemt Eiropas viesus

KANADAS DV ZEMES VALDES SĒDE TORONTO

Nesen mirušo DV Londonas nodaļas biedru Ervīnu Aleksandru Ūdri ar klusuma brīdi godināja Kanadas DV zemes valde savā 8. februāŗa sēdē DV namā Toronto, kuŗu vadīja priekšsēdis E. Krūka. Darba gaitas ievadījumā sekretārs E. Jaunzars nolasīja DV centrālās valdes jaunāko apkārtrakstu, kuŗā organizācijas jaunievēlētais priekšnieks V. Hazners pateicas daudzajiem apsveicējiem sakarā ar atbildīgā amata pārņemšanu. Par vienu no sava turpmākā darba galvenajiem mērķiem V. Hazners uzskata jaunatnes iesaistīšanu DV organizācijas darbā un vispār biedru skaita pavairošanu, aicinot visus sekmēt un atbalstīt kopīgo darbu Latvijas brīvības atjaunošanai. Nākošā DV centrālās valdes sēde paredzēta maijā vai jūnijā, eventuāli pieskaņojoties Kanadas latviešu 5. dziesmu svētkiem.

Kanadas DV saimei sveicienus sūtījis arī plkv. K. Lobe no Zviedrijas, sakarā ar teicamo atbalstu pret viņu vērstajiem komūnistu uzbrukumiem un melīgajiem apvainojumiem. DV Montrealas nodaļas ierosinājumā zemes valde piešķīra atzinības rakstu vīru korim Junda, kuŗu diriģē D. Vītols.

Biedrzinis A. Taube ziņoja, ka kartotēkā iekrājies lielāks skaits DV biedru karšu ar novecojušamies datiem, vecām adresēm u. t. t. Valde atzina, ka šādu biedru karšu uzglabāšanai nav praktiskas nozīmes, tādēļ tās iznīcināmas, paturot vienīgi par pēdējiem 10 gadiem. A. Taube vēl informēja, ka Voterlū dzīvojošais koktēlnieks Z. Lakstīgala savu iecerēto dāvinājumu DV nama izdaiļošanai paredzējis pabeigt vēl pirms šāgada DV delegātu sapulces, kuŗa notiks 21. un 22. martā.

Valdes pr-dis E. Krūka ziņoja, ka priekšdarbi delegātu sapulcei jau tuvojas nobeigumam. DV nodaļas aicinātas piedalīties ar saviem karogiem svinīgajā dievkalpojumā - jundā, kuŗu ar dziesmām kuplinās vīru koris Viesturs, DV vīru koris Kanadā, kā arī solisti. Par jundas vadītāju valde vienojās aicināt E. Robežgruntnieku. Dievkalpojumā, kas notiks Sv. Jāņa baznīcā, aicinās piedalīties arī visu organizāciju vadītājus, kā arī jauniešus. Par delegātu sapulces norisi un galvenajiem jautājumiem nodaļām izsūtīs vēl īpašu apkārtrakstu. Arī paredzētajam draudzības vakaram jautrā programma jau izvēlēta, piedaloties aktierim E. Ābelem, feļetonistam Krišam Ķepalam, jaundibinātajam Toronto vanadžu ansamblim un DV teātrim Kanadā.

Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku laikā Toronto, paredzams, lielākā skaitā ieradīsies arī DV organizācijas biedri no Eiropas, galvenokārt no Anglijas. Viņu uzņemšanai DV namā rīkos īpašu DV draudzības vakaru, par datumu vēl sazinoties ar kopīgo līdojumu organizētājiem. Paredzams, ka Eiropas viesu vidū būs arī Brīvās Latviešu Balss radioraidījumu vadītājs V. Skultāns un grāmatas „Sarkanā migla" autore Dr. L. Zariņa, kuŗus aicinās piedalīties DV zemes valdes sēdē.

E. Krūka tālāk ziņoja, ka projektu par kopīgu fondu ceļa izdevumu segšanai uz delegātu sapulcēm tālo nodaļu pārstāvjiem lielākās DV nodaļas noraidījušas. Taču valde atzina, ka arī tālāko nodaļu delegātu tieša piedalīšanās sapulcēs ir ļoti vēlama, tādēļ ierosinās šī jautājuma vēlreizēju apspriešanu šāgada delegātu sapulcē.

ASV DV apvienību delegātu sapulce notiks 25. un 26. aprīlī Detroitā, kuŗā aicināti kuplā skaitā piedalīties arī Kanadas DV saimes pārstāvji. ASV DV zemes valde arī paziņojusi, ka šaušanas sacīkšu balvu iegādei piešķīrusi 60 dol. Kasieris R. Britāls savukārt informēja, ka no Kanadas DV bēŗu fonda līdzekļiem 300 dol. izmaksāti DV Londonas nodaļas mirušā biedra E. Ūdra piederīgajiem.

Par bēŗu fonda noteikumu iecerētajiem grozījumiem, kuŗus valde plašāk apsprieda jau iepriekšējā sēdē, saimniecisku kalkulāciju sniedza iekšējās informācijas daļas vadītājs R. Norītis. No tā izrietēja, ka, pieņemot ieteiktos grozījumus, bēŗu fonda darbība būtu nodrošināta ilgākam laikam, miršanas gadījumiem pat divkāršojoties.

Kanadas vanadžu pr-ce M. Jonāne informēja par pārmaiņām atsevišķo vanadžu kopu vadībā. Londonas vanadžu kopu turpmāk vadīs I. Bērziņa, bet Montrealas vanadžu kopu — A. Burtona. Pārrunājot DV centrālās valdes ierosinātos grozījumus vanadžu darbības vadlīnijās, valde uzdeva vēlamos papildinājumus vai grozījumus izstrādāt Kanadas vanadžu valdei, lai tos vēl pirms delegātu sapulces varētu apspriest nākošajā zemes valdes sēdē.

Kultūras daļas vadītājs J. Gailītis savukārt informēja, ka Kanadas DV skaņu plašu fonds šogad paredzējis izdot Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres plati, otrā izdevumā iznāks plate ar Ziemsvētku dziesmām, bet kā jaunumu izdos plati ar deju mūziku. Attieksmē uz akciju sabiedrību Amber Printing and Publishing Ltd. J. Gailītis ziņoja, ka uzsākta akciju pārdošana; bez Kanadas DV zemes valdes īpašumā esošajām līdz šim pārdotas 23 akcijas.

Bērnu žurnāla „Mazputniņš" ierosinātās sacensības balvām valde vienojās paredzēt vecākās grupas uzvarētājam brīvbiļetes visos DV 2. globālo dienu sarīkojumos 1971. gadā, kā arī ceļa naudas segšanu līdz 100 dol.

Pie dažiem vispārnozīmīgiem ierosinājumiem, kuŗus virzīs tālāk Latviešu nacionālajai apvienībai Kanadā, pakavējās ārējās informācijas daļas vadītājs O. Ieviņš. Viņa ierosinājumā apsprieda arī Kanadas DV piedalīšanos Baltijas valstu jautājumu pētīšanai nodibinātajā Baltiešu zinātnieku apvienībā. Valde vienojās tajā iestāties kā locekle, iemaksājot paredzētos 100 dol. Šai sakarā valde aicina arī atsevišķās nodaļas atbalstīt šo nozīmīgo pasākumu.

Aprūpes daļas vadītājs A. Kveps ieteica apsvērt domu par jaunu Ziemsvētku kartīšu izdošanu.

(Nobeigums 4. lpp.)

KAD PANKŪKAS CEPAS, ČURKST UN LIDO…

Latviešu nama dāmu komitejas sarīkojumā Toronto 7. februārī noballēta un aizvadīta jau 3. gadskārtējā „Pankūku balle', kuŗa atkal izpelnījās sabiedrības piekrišanu un atzinību. Augšējā uzņēmumā izsalkušo ballinieku dažādos pasūtinājumus steidz izpildīt saimnieces (no kreisās) Z. Grekere, S. Leite, R. Zamlovska un V. Bebre, bet pieliekusies, lai izņemtu no krāsns pankūkas ar gaļas pildījumu, G. Āpše. Apakšējā uzņēmumā: balles programmas dalībnieki arī neoficiāli parādīja savu pankūku cepšanas prasmi; kamēr Bernards Stars (pa kreisi) cepumu ar slaidu pametienu gaisā mēģināja apgriezt pannā uz otru pusi, Maija Ķuze pārāk augstu uzsviesto pankūku vēl grasās it kā noķert, bet Rūdolfs Norītis konstatē, ka pie griestiem palicis apaļš eļļas plankums… Foto: J. Ligers

LASĪTĀJU VĒSTULES

AUTORA VIEDOKLIS

„Latvijas Amerikā" 31. janvāra numurā savā vēstulē „Neticamas lietas" es aizrādīju šādus trūkumus Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda literāro darbu godalgošanas veidā: 1) Latviešu preses biedrība ir ignorēta, 2) komisijas locekļu vārdi nav minēti, 3) iepriekšējos gados „piemirstie" darbi nav ietverti, 4) pēdējos 10 gados nav apbalvots neviens preses darbinieks.

„Latvijas Amerikā" 21. janvāra numurā atreferēti J. Bičoļa vārdi, teikti Kultūras fonda sēdē: „Gada laikā latviešu literātūrā jāizlasa kādi 150 sējumi." Kultūras fonda aicinājumā teikts, ka darbi iesūtāmi četros eksemplāros. Ja katra sējuma caurmēra cena būtu 4 dol, tad fondam iesūtītā vērtība grāmatās pārsniegtu 2000. Fonda aicinājumā nav teikts, ka grāmatas sūtīs atpakaļ, bet, ja sūtītu, tās būtu jau lietotas, zaudējušas vērtību. Arī recenzenti no autoriem prasa eksemplārus, tādēļ visi autori nespēs nosūtīt fondam 4 sējumus. Tātad, pirmā kandidātu izlase notiks, vadoties nevis no tā, cik vērtīga ir grāmata, bet atkarā no tā, cik naudas autoram kabatā. Ja grāmatas izdošanas gadā autoram nav iespējams nosūtīt 4 grāmatas Kultūras fondam, nākošajā gadā viņš to vairs nevarētu sakarā ar fonda noteikumiem.

Taisnīgāk būtu, ja Latviešu preses biedrība, uzņemot sakarus ar izdevējiem un presi, izraudzītu kandidātus un lūgtu tos nosūtīt savus darbus Kultūras fondam. Kandidātos būtu tikai viena desmitā daļa, tādēļ varētu apzināt arī iepriekšējos gados fondam neiesūtītos darbus. Tikai tad, ja autoram liktos, ka pirmā izlase ir netaisna, viņš varētu iesūtīt savus darbus bez uzaicinājuma, apejot Latviešu preses biedrību. Preses biedrībai šai ziņā jau ir pieredze, izraugot godalgojamos preses darbinieku darbus. Absolūti taisnīga izlase mākslā ir gandrīz neiespējama, tomēr varētu panākt vismaz to, ka neviens nav aizmirsts. Izlases taisnīgums ir svarīgāks par godalgas summu naudā.

Egils Kalme, Ņujorkā

☆

VĒSTURISKI FAKTI NAV GROZĀMI

„Latvijas Amerikā" 28. janvāra numurā R. N. rakstā par Kanadas DV zemes valdes 18. janvāra sēdi Toronto lasāms: „Latviešu leģions dibināts gan 1943. gadā, bet tā pastāvēšana beidzās pēc vēsturiskajām lielkaujām Kurzemes cietoksnī 1945. gada 8. maijā. DV centrālās valdes ierosinājumā par Latviešu leģiona dienu uzskatāms 21. marts, jo šai dienā 1944. gadā pie Veļikaja Lukiem notika sīvākā kauja, kurā vienīgo reizi abas leģiona divīzijas cīnījās plecu pie pleca."

Ja jau uzskata, ka leģiona pastāvēšana beidzās 1945. gada 8. maijā, tad jājautā, kas dibināja DV organizāciju 1945. gada beigās Cēdelgemā?

Neviena no leģiona divīzijām nekad nav cīnījusies pie Veļikaja Lukiem. Rakstā minētajā datumā, 1944. gada 21. martā, abas divīzijas atradās Ostrovas telpā — Veļikajas upes krastos. Neatbilst patiesībai, ka 21. martā būtu notikusi sīvākā kauja, kurā vienīgo reizi abas leģiona divīzijas cīnījās plecu pie pleca, šai dienā divīziju kaujas iecirknī nekāda lielāka kauja nenotika. Neatbilst arī patiesībai, ka abas divīzijas tikai vienreiz cīnījās plecu pie pleca. Ostrovas telpā uzsāktā kopīgā cīņa turpinājās arī Opočkas telpā un sekojošajās atkāpšanās cīņās līdz 15. divīzijas nosūtīšanai uz Vāciju.

N. Lideks, Toronto,
minēto cīņu dalībnieks

★

ATSVAIDZINATA VALODA

Paldies T. Ķikaukam par paskaidrojumu „Latvijas Amerikā" 31. janvāra numura lasītāju vēstulēs, ka daži mūsu literāti apskauž tos, kuŗi viesojas Latvijā un „īsā laikā pilnīgi atsvaidzina pamirušo, sairušo un kļūdaino latviešu valodu". Jāpieņem, ka vislabāk to var atsvaidzināt Rīgas radiofonā, kur pakalpīgi redaktori izgriež no skaņu lentes nepareizi pateiktus vārdus un īsā laikā pēc īsā kursa sairušos vārdus aizstāj ar nekļūdaini pateiktām partijas frazēm. Gandrīz 60 gadu jaunie „zēni un meitenes" šo nekļūdaino valodu iemācījušies tik tekoši, ka turpina to sludināt arī rietumu kultūrā dzīvojošajiem tautiešiem, atgriežoties pie otra pasaules kaŗa noziedzniekiem pēc „večerinkām" okupētajā (T. Ķikaukas vēstulē teikts — Padomju) Latvijā. Daži to iemācījušies arī bez lielas braukāšanas, tikai klausoties šajās gudrībās.

Viktors Irbe, Ņujorkā

★

VAI TIE IR VAROŅDARBI?

Pārlasot dažas lasītāju vēstules „Latvijā Amerikā", rodas iespaids, ka tā saucamajā „trimdas saimē„ notiek neparasta cīnīšanās. Cik saprotu, šī cīnīšanās notiek pa daļai personīgu pārpratumu vai godkārības dēļ, dažām personām pārstāvot dažādu ideoloģiju. To lieki iztirzāt. Katram, kas lasa laikrakstu, būs skaidrs, ap ko lieta grozās. Savādi un neparasti liekās tas, ka dažas sabiedrībā pazīstamas personas sāk jau aicināt nepiedalīties jaunatnes rīkotajā dzejas uzvedumā dziesmu svētkos Toronto, kur piedalīšoties arī tādi dzejnieki, kuŗiem vēl neesot izplēnējusi smaka no dzimtenes apciemojuma. Ja jau tā, tad — vai vispār var iet uz dziesmu svētkiem? Kas var galvot, ka arī pārējos dziesmu svētku sarīkojumos nepiedalās kāds, kam sakari ar dzimteni, vai kas simpatizē tiem kultūras darbiniekiem, kuŗi šos sakarus uztur? Lai tie, kas aicina uz šādu šķelšanos, mazliet apdomā, vai tas ir saprāta darbs.

Nepatīk man arī pārmērīgā bijušo kaŗavīru dižošanās ar savu nelokāmo stāju, kuŗa patiesībā jau sen salocīta, jo viņi kapitulēja reizē ar to armiju, kuŗā cīnījās. Un kas tā īsti bija par armiju, kuŗā latvieši kaŗoja otrā pasaules kaŗā? Vai latviešu? Un vai latviešu kaŗavīri kaŗoja par Latviju, zem Latvijas karoga un latviešu formas tērpos? Diemžēl, nē! Protams, kaŗavīri nebija vainīgi, ka viņiem bija jākaŗo divu lielvalstu kauna pilnās armijās. Latvijas armiju bez cīņas nodeva svešas valsts varai mūsu pašu tuvredzīgā valdība resp. pats vadonis. Vispirms atļāvis ierīkot Latvijā militāras bazes, viņš, kad nāca okupācija, aicināja armiju un tautu nepretoties un uzskatīt okupantus par sabiedrotajiem. Rezultātā mēs arī par Latviju nekaŗojām, tāpēc tagad esam izkaisīti pa visām pasaules malām. Mēs, kas savu ādu glābdami, esam nākuši šeit, dižojamies un ne tik vien nicinām tos cīņu biedrus, kuŗiem nebija lemts paglābties no gūsta un vergu nometnēm, bet pat uzsākam cīņu arī pret tiem, kuŗi iedrošinās viņus apciemot, kā arī pret rakstniekiem, kuŗu darbi publicēti Latvijas izdevumos. Ja arī pieņemam, ka šī darbu publicēšana notiek, lai šķeltu svešumā dzīvojošos latviešus, tad mēs ar savu rīcību to tikai sekmējam.

Kur tas novedīs? Ja tie, kas sevi šeit uzskata par nacionālās brīvības cīnītājiem, noliedz mūsu tautas svarīgāko sastāvdaļu resp. rakstniekus un māksliniekus Latvijā, nosaukdami tos par okupantu kalpiem vai vēl nejēdzīgāk, un noliedz jebkādus sakarus ar viņiem vai turienes kultūras iestādēm, tad viņi savā cīņā pielaiž rupju kļūdu. Stingri stāvēdami savās ieņemtajās pozicijās, viņi ir līdzīgi tiem kaŗavīriem, kuŗi, ierakumos paslēpušies, tikai šauj, neredzēdami, ka apšauj paši savus cīņas biedrus, nevis ienaidnieku. Šādai traģēdijai biju acu liecinieks jau pirmajā pasaules kaŗā. Atjēgsimies taču! Mūsu tauta ir pārāk maza un izkaisīta, lai varētu domstarpību dēļ savā starpā cīnīties.

Francis Zarāns, Hamiltonā

LIETAS NEBŪT NAV NESKAIDRAS

Tā, varbūt, izliekas T. Ķikaukam, rakstot savu pagaŗo savārstījumu lasītāju vēstuļu nodaļā „Latvijas Amerikā" 31. janvāra numurā. Vairumam mūsu tautiešu mūsu pozicija — nostāja un rīcība attieksmē uz Latvijas okupantiem ir pavisam skaidra. Un par to „mazo vētru" gan vislielākais iemesls priecāties čekas vīriem, iztapoņām kultūras sakaru komitejā ar tautiešiem ārzemēs un dažiem labiem pakalpiņiem svešumā, kuŗu pūles atalgos ar Jūdasa grašiem — uz galvošanu.

Nav vērts plašāk pakavēties pie T. Ķikaukas domu savārstījuma, kuŗu viņš, liekas, iedomājas esam ļoti „āķīgu". Pavisam nevietā irzobošanās par latviešu namiem bez logiem un citu. Iedrošinos apgalvot: ja T. Ķikauka un viņa domu biedri būtu piesvieduši savu ārtavu atbilstoši ienākumiem, tad šie nami nebūtu mazāk lepni par igauņu un japāņu kultūras namu. T. Ķikauka laikam nav arī nekā dzirdējis, ka mums uzceltas pilnīgi jaunas baznīcas un biedrību nami, tāpat iznākuši tādi izdevumi, kā „Latvju dainas" un citi kapitāldarbi. Privātā iniciātīvā okupētajā Latvijā nav iznācis neviens izdevums, tur tas nemaz nav iespējams, bet visi pieminētie iznāk, burtiski saprotot, uz komūnistu partijas rīkojumu un par valsts naudu.

Nesaprotu, kādēļ T. Ķikauka tik ietiepīgi pastāv, ka tautiešus dzimtenē ļoti interesētu „tālo ārzemju" (T. Ķikauka to pasvītro) rakstītāji, jo sevišķi, kad pēdējie nevar rakstīt to, ko mūsu verdzinātie tautieši vēlētos dzirdēt. No sirds ieteicu T. Ķikaukam pašam aizbraukt uz okupēto Latviju, jo tieši viņam, laikam, nepieciešama „ūdens apmaiņa galvā", tad arī nebūs „jāmaldās kā pa tuksnesi". Viņa pieteikto Mērnieku laika turpinājums mums nemaz nav vajadzīgs, bet gan kaut kas cits — brīva Latvija. Ja T. Ķikauka neizjūt cieņu pret mūsu svešniecības iestādījumiem, rīcību un simboliem, tad arī viņš var justies tādā pašā kapacitātē, kā tas jaunais un labi izglītotais latvietis, kurš palika sēžam Latvijas himnas dziedāšanas laikā.

V. Zirnītis, Grand Rapidos

LATVIJA AMERIKĀ

11. N-RS. SESTDIENA, 1970. GADA 14. FEBRUĀRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 174, Ont.; tālr. 531-4533. Vietējo ziņu redaktors Krišs Sidars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ont.; tālr. 766-2261.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV —
par mēnesi $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00. Atsevišķa numura cena 25 centi. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

Redaktora piezimes

Neviens laikraksts, arī „Latvija Amerikā" neievieto anonimas lasītāju vēstules, ja to autors pat redakcijai nevēlas uzticēt savu vārdu un adresi, jo ar šādām vēstulēm parasti „kaut kas nav kārtībā". Šoreiz tomēr jāpielaiž izņēmums, vismaz šai vietā publicējot kāda anonima lasītāja vēstuli, kuŗa gan nav sūtīta mūsu redakcijai (labi zinot, ka anonims sūtījums beigs eksistenci papīrkurvī), bet gan rakstniekam Valentīnam Pelēcim uz viņa dzīvesvietu, lai vismaz šādā veidā piedalītos domu apmaiņā par mūsu literātu publicēšanos okupantu propagandas izdevumos. Ja šo anonimo vēstuli še publicējam, tad ne tikai tādēļ, ka V. Pelēcis lūdzis to darīt, bet galvenokārt tādēļ, ka tā saistās ar vairākiem blakusapstākļiem, kuŗi ir visai neglīti un liek šo to pārdomāt.

Jāatvainojas V. Pelēcim, ka neizpildīts paliek viņa lūgums, publicēt šo saņemto anonimo vēstuli kā sastāvdaļu viņa lasītāja vēstulē, bet iekļaujam visu šajās redaktora piezīmēs, arī daļu no V. Pelēča redakcijai rakstītās pavadvēstules. Taču šis nokārtojums mums šķiet labākais, lai vismaz daļēji ievērots paliktu princips, ka nonimas vēstules neievieto. Ceram, ka V. Pelēcis situāciju sapratīs un mūsu rīcību akceptēs.

Izvēlējies virsrakstu „Brīva doma tomēr jārespektē...", V. Pelēcis savā lasītāja vēstulē raksta:

— „Ļoti lūdzu cienījamo LATVIJA AMERIKĀ redakciju nodrukāt lasītāju vēstuļu nodaļā šo ar zīmētiem burtiem 'uzzīmēto' un man personīgi piesūtīto vēstuli, ko parakstījis kāds 'Rakstnieks', kas uz aploksnes savu adresi ar to pašu mākslinieka roku uzzīmējis: 491 College St., Toronto 174, Ont. Saturs burtiski (rakstības kļūdas ieskaitot) šāds:

God. Valentin Pelēci. — Izlasot Jūsu ielikto vēstuli laikrakstā par rakstniekiem, man palika nelabi ap sirdi. Viens aizstāvot, sevi jau izblamēja. Laikrakstā negribu likt, jo tā ir tautiešu ķengāšanās. Ja kāds aizstāv sevi, tas būtu pareizi, bet šī vēstule bija blamāža pate par sevi. Liekas, ka Pelēča kgs dzīvo tādā 'pelēcībā' ka neredz un nezin kas pasaulē notiek, nelasa un nedzird, turēju par gudrāku, žēl tautieša. Kas neredz tālāk par saviem kurpju purniem. Savas personīgās sirds lietas nav jāaizstav avīzē. Dzīvo vesels un domā ar smadzenēm. palasi ko raksta arī citi kas ir ko piedzīvojuši un zin vairāk. — Rakstnieks.

Mana piebilde (t.i. V. Pelēča, — red.): Nesajūtu šo vēstuli ne kā ķengas, ne kā kaut ko sliktu. Kāds kautrīgs rakstnieks, nevēlēdamies izpaust savu vārdu vai pievārdu, ir visai kodolīgi un brīvi izteicis savus ieskatus par mani, manu rīcību un zināšanām. Saku — paldies un lai nekautrējas arī turpmāk, ja kas uz sirds... — Valentīns Pelēcis." —

Pavadvēstulē redakcijai V. Pelēcis cita vidū raksta: „Ja jau vēstules autors, kas sevi dēvē par 'rakstnieku', nebūtu tik gļēvs un rakstītu šādu vēstuli ar savu īsto vārdu un 'ģīmi', tad viņa 'negribēšanu laikrakstā likt' es godīgi respektētu, bet pret 'anonimiem varoņiem' šādu pienākumu nesajūtu." V. Pelēča sacītajam šai konkrētajā gadījumā varam tikai piekrist, tādēļ atļaujamies šo vietu no viņa pavadvēstules citēt, kaut arī tā domāta vienīgi redakcijai, bet mēs ceram, ka V. Pelēcis šo patvarību mums piedos. Kādēļ? Ja ne citu iemeslu dēļ, tad vismaz, lai īpaši norādītu uz šo atbaidīgo piemēru, kā nekad nevajadzētu rīkoties.

Varētu pieņemt, ka V. Pelēcim piesūtītā ir tikai pusanonima vēstule, jo tās rakstītājs gan slēpis savu vārdu, bet uzdevis adresi. Taču uzdotā ir — Latviešu nama Toronto adrese... Tā nekā neizsaka, to var lietot katrs latvietis, ja vēlas. Piedevām Latviešu namā iekārtota DV grāmatnīca un mūsu laikraksta birojs. Šis fakts var viest pat aizdomas, ka anonimās vēstules autoram kāds sakars ar mūsu laikrakstu. Tādēļ paldies V. Pelēcim, ka viņš redakcijai atsūtījis arī anonimās vēstules oriģinālu. Vēstule rakstīta, kā jau V. Pelēcis saka, zīmētiem burtiem, t. i. tikai lielajiem burtiem, lai nekā par autoru neliecinātu arī raksts. Taču nav tā, kā vienīgi rokraksts var būt pazīstams, arī „zīmētajiem burtiem" ir savi raksturīgi vilcieni. Un — laimīgi vai nelaimīgi (kā nu kuŗam) sagadījies, ka šoreiz labi pazīstami arī „zīmētie burti", tikpat labi, it kā būtu rokraksts. Tātad — mūsu redakcijai anonimās vēstules autors ir zināms, Toronto latviešu sabiedrībā visai labi pazīstams. Lai šoreiz viņa vārds paliek neminēts, bet jāsaka, ka rīcība ir visai nesmuka. Anonimas vēstules jau pašas par sevi nav nekas labs un neapšaubāmi pieskaitāmas pie negātīvajām parādībām mūsu sadzīvē, taču rīcība vēl ļaunāka, ja šādas anonimas vēstules autors vieš aizdomas attieksmē uz rakstītāju — pat visai konkrēti — nepareizā virzienā. Turpmāk līdzīgos gadījumos, ja tie mums kļūs zināmi un izdosies noskaidrot arī anonimo intrigantu vārdus, to arī publicēsim. Nule notikušais gadījums ir pirmais, lai tādēļ „vaina mīkstināta" un tas kalpo tikai brīdinājumam. Vēl lai piebilsts, ka anonimās vēstules autors nav arī rakstnieks, par kādu „parakstā" uzdodas. Arī tā nav glīta rīcība.

Pie literātu un lasītāju polemiskās domu izmaiņas, kuŗu izraisīja Modŗa Lorberga pilnīgi citā virzienā adresētā lasītāja vēstule mūsu laikraksta pagājušā gada 6. decembŗa numurā, atgriezīsimies vēl nākošajās redaktora piezīmēs, bet še nobeigumā paziņojam, ka ar šajā numurā ievietotajām vēstulēm tālāku domu izmaiņu šai jautājumā izbeidzam.

Alfrēds Vinčels

ED. KEIŠA LATVIEŠU VALODAS KURSS (13)

...krūšu nozīme...

Aicinājums māksliniekiem

Nepieciešamākie priekšdarbi, kā sarīkojumu telpu nodrošināšana un pirmie plānojumi nākošajā gadā Toronto notiekošajām DV organizācijas 2. globālajām dienām paveikti jau pērn, tau plašā sarīkojuma noorganizēšana prasīs daudz laika un darba, tādēļ pamazām ieceres jāsāk jau konkrētizēt. Ievadot tiešo organizēšanas darbu, 5. februārī notika rīcības komitejas prezidija sēde, kuŗā piedalījās pr. dis E. Krūka, T. Krūka, M. Jonāne, I. Purva, A. Briede un V. Šteinmillers, izstrādājot pirmo atsevišķo sarīkojumu laiku, vietu un veidu plānojumu, bet preses referenta pienākumus uzdodot rīcības komitejas loceklim A. Vinčelam.

Laikrakstos jau izziņoti noteikumi un vērtēšanas komisijas DV 2. globālo dienu sacensībām literātūrā, mūzikā un tēlotājmākslā, kuŗās katrā paredzēta godalga 1000 dol apmērā. Šai sakarā visi dalībnieki tēlotājmākslas sacensībā vai ar to saistītajā tēlotājmākslas izstādē lūgti kopā ar darbiem nodot arī dažus datus par sevi — dzimšanas vietu un laiku, tāpat īsu māksliniecisko biografiju, piemēram, cik bijis patstāvīgu izstāžu, kā arī pavadrakstā minēt nodotā darba vērtību, ja tas domāts arī pārdošanai, resp. cenu.

M.

ELLA ANDERSONE

Galotnes lapa

PASAKA

(1. turpinājums)

„Kas tas tāds? Negaiss?" lapa brīnījās.

Pasaule kļuva tumša. Ļaudis gandrīz skriešus steidzās no tīruma mājās, aitu baru gans sadzina laidarā un pats aizmetās uz istabu. Tikai tumšos mākoņus, kuŗi tagad jau atradās tieši debess vidū, gaišās uguns bultas dalīja gabalos. Gandrīz bez pārtraukuma rībiens sekoja rībienam, tik spēcīgi, ka zeme līgojās. Uguns pātagas smiukstēdamas skrēja pāri tumšajam ezeram. Smiukš un atkal smiukš! Sāka līt. Vispirms rupjās lietus lāses krita pa vienai. bet jau pēc īsa brīža no debesīm gāzās balts ūdens. Zibeņoja. Pērkons spārdījās. Lija bez mitas.

No negaisa slēpās visi — putni ligzdās, vēji kokos, cilvēki mājās. Ozolā lapas saspiedās cieši kopā un viena otru sargāja. Bet galotnes lapai bija tikai tievs un līgans zars, pie kuŗa pieglausties. Kā viņa drebēja, būdama tik augstu gaisā un viena! Kādas bailes viņa pārdzīvoja! Bet, kad negaiss bija pāri, kad vieglie vēji atkal šūpojās ozola zaros un saules stari no lapām nolasīja pēdējās lietus lāses, galotnes lapa par jaunu pasita augstu galvu un stāstīja, kāda negaisā izskatījusies pasaule:

„Kā uguns jūra! Labi, ka lietus sāka līt, citādi pasaule sadegtu."

„Es to neredzu pirmoreiz," ozols teica. „Katru vasaru esmu vairākus negaisus pārdzīvojis. Un savā mūžā daudzas, daudzas vasaras esmu pieredzējis. Es vienmēr esmu un palieku tas pats, tikai jūs katru gadu citas plaukstat, bet, tikko rudens klāt, nobirstat."

„Nobirstam? Kāpēc?" lapa brīnījās. „Man še ļoti labi patīk. Skatu pasauli un priecājos."

„Ne jau mazāk par tevi arī mēs redzam. Atrodamies tikai par sprīža tiesu zemāk," citas lapas pretojās.

„Un tomēr ne tik daudz un ne tik tālu kā es," galotnes lapa neatlaidās.

„Ko jūs strīdaties!" iesaucās vecais ozols, kā vienmēr būdams mierīgs un gudrs. „Ne visas jūs varat vienādi augstu atrasties, ne vienādi tālu redzēt."

„Es tomēr redzu vistālāk un visvairāk! Atrodos taču augstākā koka pašā galotnē."

„Tā nu gluži nav," ozola valoda bija lēna un apdomīga. „Šite pat apkārtnē ir daudz augstāki koki par mani. To galotņu lapas sēž augstāk par tevi, arī redz vairāk un tālāk par tevi. Bet — kur katrs atrodas, tur jāpaliek. Redzi tur tālumā kā tērauds zilo un likumoto strīpu? Tā ir Gauja. Man gribētos augt tieši Gaujas krastā, klausīties, kā pavasaŗos baltajos ievu krūmos pogo lakstīgalas, redzēt, kā plostnieki plostus sien un pa straumi lejup plūdina. Tagad tikai no vīru skanīgajām dziesmām zinu, ka plostnieki staigā pa ūdens virsu. Bet Gaujas krastā es neaugu tāpēc, ka zīle, no kuŗas es izdīgu, saknes zemē ielaida šai vietā."

Vēl daudz ozols stāstīja, bet galotnes lapa viņa prātīgajā valodā negribēja klausīties un neklausījās. Viņai pašai gribējās runāt, un tāpēc tā stāstīja citām, ko pašreiz redz.

„Paskat," viņa sauca, „nupat vēl rudzu lauks bija zaļš un viļņoja kā vējos sakults ezers, bet tagad no tā ceļas augšup bālgani putekļi, kuŗus vējš ietin kamolā un sev līdzi rausta."

„Rudzi zied!" atkal ozols bija tas, kas zināja, kāpēc rudzu lauks put. „Laba ziedēšana. Būs ļaudīm maize."

„Un vai jūs arī redzat? Cilvēki iznīcina skaisto un smaržīgo āboliņa lauku. Divi zirgi velk kaut ko parkšķīgu. Vīram rokās groži, pats uz parkšķa apsēdies. Tā viņš brauc laukam apkārt vien, un āboliņš aiz viņa gāžas gar zemi..." sauca atkal galotnes lapa.

„Tie parastie vasaras darbi," ozols pamācīja. „Āboliņu pļauj. Būs kustoņiem ziemā barība."

„Tu no savas vietas tālāk netiec. Kā tu visu zini?" lapa brīnījās.

„Gaŗajā mūžā, ļaužu valodās klausoties, pa druskai vien gudrības esmu uzlasījis."

Nopļautajā āboliņa laukā divi vīri sāka sliet tādas kā redeles, ne stāvus, tā drusku ieslīpi. Tieši kā jumts izskatījās. Kāda sieviete gaišā kleitā un tādu pašu lakatiņu galvā sēdēja uz augsta zirgu grābekļa un vilka nopļauto āboliņu pie slīpi saslietajām redelēm. Vīri iespļāva plaukstās, cirta dakšas valnī savilktajā āboliņā un krāva redelēs. Tikko viens redeļu pilnums bija sakrauts, slēja augšā citas un krāva atkal. Tie tik bija brīnumi! Būšot kustoņiem barība, bet mājās neved... Tīrumā pamet... Tagad brīnījās ne galotnes lapa vien.

„Zārdos sakrauts, āboliņš saulē un vējā ātrāk un labāk izkalst. Ja zaļu šķūnī savestu, tas sapelētu, un tādu bojātu kustoņiem barot nedrīkst," paskaidroja ozols.

Un tad bija klāt rudzu pļauja. Atkal vīrs, grožiem rokās, sēdēja uz izskatā citāda parkšķa, tāda, kam kaut kas spārniem līdzīgs apkārt griezās. Arī šo zirgi apkārt laukam vien vilka, un aiz viņiem zemē gāzās rudzu kūļi. Pār tiem gaišās drēbēs kā pati vasaras diena locījās sievietes.

„Kūlīšus sien," ozols gudri norūca. „Pēc tam statos slies. Tie ir pirmie rudens vēstneši."

Tā arī bija. Līdz vakaram rudzu lauks bija nopļauts, kūļi saslieti statos, kuŗiem pat cepures galvā uzmauktas. Ja tā uzmanīgi skatījās, cepuŗu pagatavošana nelikās liela māka. Apsēja vienam kūlim saiti tuvāk rezgalim, izpleta un uzmauca statiņam galvā.

„Tā vārpas pasarga no izmirkšanas lietū. Ūdens notek zemē," ozols pazina katru soli un zināja visu, ko un kāpēc tīrumā dara.

Lapa klusēja. Ko viņa zināja? Ko varēja teikt? Visu savā mūžā redzēja pirmo reizi.

„Tu daudz vecāks par mani," lapa pielaidās. „Bet — kad tavus gadus sasniegšu, tad tāpat kā tu visu zināšu!"

(Nobeigums sekos)

Mag. philos. et phil. Ludviga Viks

Valoda un raksturs

KĀ DZIMTĀ VALODA SPĒJ NETIEŠI SEKMĒT JAUNATNES RAKSTURA VEIDOŠANOS SVEŠUMĀ (2)

(Turpinājums)

Latviešus, kā jau aizrādīts, varētu raksturot kā apvaldītu tieksmju cilvēkus. Mūsu iekšējā dzīve ir aktīva, dinamiska, bet tās izpausme uz āru ir apvaldīta. Latvietim ir tieksme uz aktīvitāti, kas savā kāpinājumā pāriet censonībā. Šīs aktīvitātes iezīmes vērojamas arī mūsu valodā. Latviešu valodā dominē valodas formas, kas pauž aktīvitāti, darbību. Pasīvās formas tautas valodā samērā reti lietotas. Tās ieviesušās mūsu valodā svešu valodu ietekmē, kad, sakarā ar dzīves apstākļu maiņu radās vajadzība paplašināt valodiskās izteiksmes iespējas. Latviešu valodā laika tecējumā izveidojusies plaša verbu jeb norisenu lietošanas sistēma. Mums ir niansētas darbības laiku izteiksmes iespējas, kas aizrāda uz tieksmi pēc iespējas pilnīgāk un precīzāk izteikt savas domas un emocijas. Uz šādām iespējām norāda arī mūsu valodas etimoloģiskā struktūra. Mums ir dažādas iespējas atvasināt jaunus vārdus jaunu priekšstatu un jēdzienu apzīmēšanai. Katram piedēklim, priedēklim vai saliktena sastāvdaļām ir sava īpata nozīme vārdu atvasināšanā.

Atvasināmās galotnes spēj izraisīt ne tikai dažādus konkrētus priekšstatus, bet arī ierosināt dažādas noskaņas, izjūtas, gribas impulsus. Atvasināmās galotnes -iņš, -iņa, -ītis, -īte netieši aizrāda uz humānām attieksmēm, izraisa simpatisku iejūtu dzīvajā radībā. Mēs vairs neapzināmies saliktena „paldies" sastāvdaļas — „palīdzi" un „Dievs", kas aizrāda uz minētā saliktena emocionālo ievirzi.

Dažu atvasināmo galotņu pirmsākumi meklējami baltu pirmvalodā. Tāda, piemēram, ir galotne -nieks, kas pārveidotā veidā apzīmējusi „cilvēks". Galotnes -ulis, -ule, -aļa izsaka zināmu mazvērtību, pat nicinājumu. Valodas attīstības gaitā katra vārda elementu modifikācija ieguvusi ne tikai savu īpatu nozīmi, bet arī zināmu emocionālu nokrāsu. Tā dzimtajā valodā izpaužas ne tikai tautas valodas apziņa, bet arī tautas dvēseles dzīves rosmes un impulsi. Dzimtajā valodā tauta spēj izteikt ne tikai savas domas, bet arī pārējās tieši neapzinātās dvēseles dzīves rosmes.

Tauta savas valodas attīstības gaitā meklē arvien pilnīgākas izteiksmes iespējas, kas atbilst tās raksturam. Piemēram, modernās valodās latviešu valodas vajadzības izteiksmei atbilst aprakstāmas, frazeoloģiskas formas. Mūsu valodā vajadzības izteiksme norāda uz noteiktību, stingrību izraudzīto mērķu sasniegšanā: „Tev jāstrādā! Tev jādzīvo!"

Tāpat kā vajadzības izteiksme, arī vēlējuma izteiksme aizrāda uz latviešu censonību, uz tieksmi pacelties pāri reālās dzīves apstākļiem, tieksmi veidot labāku dzīvi. Gribas impulsi izpaužas noteiktajās pavēles izteiksmes formās. Visas šīs tendences veido īpatu valodas plūdumu, ko mēs saucam par verbālo stilu, kas raksturīgs mūsu valodai. Piemēram, kāds skolēns savā darbā raksta: „Mums jātur mīlestība uz Latviju". Kāda pazīstama avīžnieka rakstā lasāma fraze: „Bīstami saindējošs ir jaunā veida sociālisms." Tie ir nominālā stila piemēri. Latvietis pareizā valodā teiktu: „Mums jāmīl Latvija" un „Jaunā veida sociālisms bīstami saindē."

Katrai valodai ir sava īpata nokrāsa. Italiešu valoda ir daiļskanīga, strauja; franču valodā dominē aistētisko pārdzīvojumu izteiksmes iespējas; vācu valoda ar savu pārsvarā nominālo stilu ir pasmaga, precīza zinātnieku valoda. Latviešu valodai raksturīgais verbālais stils pauž aktīvitāti, censonību. Tas mazāk pievēršas pagātnei un tagadnei, bet vairāk vēršas uz nākotni. Latvietis savā rīcībā arī reti samierinās ar tagadnes sasniegumiem, viņa centieni vēršas vairāk uz nākotni.

Valoda ir ne tikai dzīves spoguļotāja, bet arī tās virzītāja. Tā netieši atspoguļo, kāda iekšējās dzīves ievirze raksturīga tautai. Iekšējās dzīves mērķtiecīga ievirze ir tautas rakstura pamatā. Tautas rakstura īpatības izpaužas valodā, tautas tradicijās, dzīves uztverē, dzīves ziņā. Valoda tautas dzīvē nav tikai savstarpējas saprašanās līdzeklis, tā galvenokārt ir gadu simtiem veidotas tautas iekšējās dzīves un ārpasaules uztveres netieša paudēja valodiskās izteiksmes veidos.

Ja zūd valoda, zūd arī pati tauta svešu tautu ietekmē. Tāpēc dzimtajai valodai ir tik liela nozīme ne tikai tautības saglabāšanā, bet it sevišķi jaunatnes audzināšanā pašreizējos mūsu dzīves apstākļos. Ja bērns ģimenē nav ieaudzināts dzimtajā valodā, viņš svešā vidē uzņem iespaidus, kas neatbilst viņa iekšējās attīstības tendencēm, viņa iedzimtajām garīgās attīstības tieksmēm. Jaunietis pamazām zaudē piederības apziņu savai tautai, bet svešā nenoteiktā vidē viņš organiski nespēj iekļauties.

Rezultātā rodas iekšēja tukšuma un nevarības izjūta, nemiers pašam ar sevi, neapmierinātība ar dzīvi. Jaunietis dzīvi sāk vērtēt tikai no praktiskā viedokļa. Lai aizpildītu garīgo tukšumu un apklusinātu iekšējo nemieru, jaunatne bieži tiecas aizmirsties pārmērīgās baudās, tā sagraujot savu veselību. Reālajā dzīvē jaunatne bieži nespēj iekļauties. Tās prasības tai šķiet pārāk stingras, nesaudzīgas. Jaunatne, kas aizgājusi no savas tautas, ir zaudējusi stabilo pamatu savai dzīvei. Šo pamatu tai spēj dot vienīgi ģimenē un dzimtajā valodā saglabātās tikumiskās un citas vērtības, kuras ir tautas rakstura pamatā.

Kā mūsu pašreizējās dzīves apstākļos mūsu jaunatnē paglābt un iedzīvināt šīs vērtības? Vispirms jānoskaidro laikmeta, kurā mēs dzīvojam, raksturīgākās īpatības, kuras ietekmē mūsu jaunatni. Mūsu laikmets ir revolūcionāru cīņu un maiņu laiks. Nekad paaudžu plaisa nav bijusi tik liela kā tagad. Jaunatnes protests pret pastāvošajām sociālajām un morālajām vērtībām nekad nav izpaudies tik spēcīgi un radikāli kā tieši tagad.

Par ko jaunatne cīnās? Tā cīnās par iekšēju un ārēju brīvību, par brīvību no materiālās kultūras tradicijām un žņaugiem. Gadu simtiem izveidotās morālās tradicijas jaunatnei šķiet mazvērtīgas, tās kritiski jāpārvērtē, to vietā jārada jaunas. Bet kādas? Jautājums paliek neatbildēts, jo noteiktības un skaidrības jaunatnes nākotnes ideoloģijā nav. Tātad — cīņa cīņas dēļ, bez jebkādas idejiskas skaidrības. Šāda ievirze padara jaunatnes garīgo dzīvi svārstīgu, pretrunīgu, neskaidru.

Jaunatnei bieži nav stabila pamata, uz kā pamatoties savas pašreizējās dzīves vērtību pārvērtējumos. Internacionālajā ideoloģijā — dzīves izpratnē un vērtējumos jaunatne ir vīlusies. Tā nevis sekmē, bet brutāli nomāc cilvēka ārējo un iekšējo brīvību, par ko jaunatne cīnās.

Kur meklēt un rast skaidrību sajukušajā, chaotiskajā dzīvē? Pašreizējā laikmetā vērojama novēršanās no internacionālās ideoloģijas un pievēršanās nacionālo kultūru ideoloģijām. Šāda tendence vērojama arī pašreizējās politiskās dzīves attīstībā. Tikai katras tautas ārējā un iekšējā kultūra spēj līdzsvarot cilvēka iekšējo dzīvi, skaidrot un pamatot tikumisko apziņu. Kā jau teikts, tautas kultūra ietekmējusi tās valodu, tautas etniskās īpatības un attīstības tieksmes paglābušās valodā.

Varētu iebilst, ka mūsu jaunatne jau iejutusies, iedzīvojusies angļu pseudokultūrā un tās tendenču paudējā angļu valodā. Bet — vai angļu valoda var aizstāt dzimto valodu? Pašreizējā angļu valoda ir internacionāla praktiskiem mērķiem veidota valoda. Tā, salīdzinot ar latviešu valodu, ir vēl jauna, vēl veidojas un aug, piemērojoties materiālisma kultūras vajadzībām. Tā ir mērķtiecīgi ar prātu radīta valoda, kurai vāja emocionāla baze. Jaunatne var to perfekti iemācīties, bet pārdzīvot to nespēj. Tā nespēj būt latviešu jaunatnes iekšējās dzīves risinātāja un dzīves uztveres veidotāja. Tāda var būt tikai dzimtā valoda, kurā jaunietis ieaudzis ģimenē jau no bērnības.

Dzimtajā valodā raisās ne tikai mūsu domas, tajā atklājas visa mūsu iekšējā dzīve. Domājot un runājot dzimtajā valodā, rodas zināma iekšēju pārdzīvojumu izjūta. Svešā vidē starp tautiešiem mēs bieži jūtamies iekšēji pacilāti, mūsos iestrāvo jauna enerģija, mostas iekšējs spēks.

Ka tas tā, to atcerēsies tautieši no svešuma dzīves pirmajiem gadiem, kad latvietis meklēja latvieti. Atceros, ka 1947. gada sākumā, kad tikko emigrācija sākās, Dienvidkalifornijā bija tikai dažas ieceļotāju ģimenes. Darbu bija grūti atrast, valdīja bezdarbs. Daudzi tautieši ļāvās izmisumam. Atceros pirmo dievkalpojumu, kurā kāds jauns teoloģijas students teica tik izjustu, sirsnīgu sprediķi, kādu nekad vairs neesmu dzirdējis. Tautieši jutās garīgi atdzimuši. Atdzimusi bija viņu aktīvitāte, enerģija, drosme, uzņēmība, ticība labākai nākotnei. Nebija vairs izmisuma, tā vietā stājās gaiša cerība, paļāvība saviem spēkiem. Sākās jauna dzīve, kas strauji virzījās augšup. Dziļi izjustais un pārdzīvotais jaunā studenta sprediķis izraisīja, aktīvizēja iebraucēju pamirušo iekšējo dzīvi, padarīja viņus iekšēji spēcīgus, gatavus dzīves cīņai.

Tā bija ar dziļu izjūtu runātā dzimtā valoda, kas atraisīja, rosināja, kāpināja tautas dvēseles spēku. Tas bija jauns pierādījums, ka dzimtajā valodā atklājas tie garīgās dzīves iedīgļi, kas tautas dvēselē veidojušies gadu simtos grūtajā cīņā par eksistenci. Jaunatnei, izejot dzīvē, ir vajadzīgs iekšējs spēks un tikumiska skaidrība. Ja tādu nav, tad jaunatne var viegli dzīvē nomaldīties un aiziet maldu ceļos. Neviens no mums to nevēlas. Mēs gribam, lai mūsu jaunatne izaugtu iekšēji spēcīga un tikumiski skaidra.

Taču ne vienmēr jaunatne pakļaujas mūsu iespaidam. To vairāk ietekmē nejaušie paziņas un gadījuma draugi. Vecajai paaudzei jaunatne parasti neuzticas, jo atzīst tās uzskatus par novecojušiem, modernai dzīvei neatbilstošiem. Jaunības gados cilvēku grūti pārliecināt, ka viņš iet maldu ceļus. Tas iespējams tikai tad, ja jaunatne jau no bērnības ieaudzināta tautas dzīves ziņā un pieredzē. Lai to spētu, svarīgi no-

(Nobeigums 7. lpp.)

Modris Lorbergs

BŪS JĀMAINĀS

Pēc ilgiem gadiem
Atkal reiz
Sirsnīgi nospļāvos,
Gribēdams
Ielas asfaltam pielipināt
Dusmas un īgnumu
Par pasaules
Un latviešu
Nebūšanām.
Nospļāvos,
Bet prāts
Nekļuva vieglāks — — —

Būs laikam jāmainās
Laikiem un paražām līdzi
Un nākošreiz jātēmē
Kādā netīrā sejā,
Jo pieklājībā
Un kautrībā
Šodien dusmas
Vairs remdināt nevar.

Aicinājums akadēmiskajai saimei

KRĀSIM ZIŅAS PAR LATVIJAS UNIVERSITĀTES MĀCIBSPĒKU, ABSOLVENTU UN STUDENTU DARBU UN LIKTENI TRIMDĀ!

Aizvadītajā gadā visos lielākajos latviešu trimdas centros pienācīgi atzīmēja Latvijas universitātes 50 gadu dibināšanas dienu, un šīs svinības atgādināja, ka ļoti maz dibināšanas laika mācības spēku vairs palikuši dzīvo vidū. Arī pirmie studenti un absolventi ir jau septiņdesmitgadnieki. Tomēr grāmatas, raksti un pārskati, kuri sniedzas līdz 1940. gadam ir rūpīgi glabāti bibliotēkās, arī privātajos krājumos. Divi akadēmiskie žurnāli, kuri iznāk trimdā (bez atsevišķu organizāciju biļeteniem un apkārtrakstiem), „Universitas" (divreiz gadā) un „Akadēmiskā Dzīve" (vienreiz gadā) sniedz ziņas un atceres par Latvijas universitāti, publicē arī datus par izglītību ieguvušajiem latviešiem trimdas zemju augstskolās.

Pēdējais Latvijas universitātes darbības pārskats iznāca Rīgā 1939. gadā. Tātad — pagājuši 30 dažādu notikumu gadi, kopš šāda jauna pārskata nav. Ja centrālajiem trimdas iestādījumiem šis darbs rit lēni, to labāk īstenot speciālām grupām. Gribu norādīt, ka vienas fakultātes vienai nodaļai jau izdevies izdot 50 lappušu pārskatu par bijušo mācības spēku zinātnisko un akadēmisko darbību laikā no 1939. — 1969. gadam (iespiests Sidnejā, 1969. g.). Tā ir Latvijas universitātes matēmatisko un dabas zinātņu fakultātes matēmatisko zinātņu nodaļa!

Izņemot vienu vecāko kollēgu (cienījamo 86 - gadnieku prof. E. Ģēliņu, mācības spēku no Latvijas universitātes dibināšanas laika), visi dzīvie trimdā esošie nodaļas locekļi ieguvuši akadēmisko izglītību Latvijas universitātē un vēl papildinājušies citur, pa lielākai daļai ar Latvijas valsts materiālu atbalstu. Tādēļ pateicībā savai Alma mater tās dibināšanas 50 gadu atcerē šie nodaļas mācības spēki, kas dzīvojuši un pēdējos 25 gadus strādājuši ārpus Latvijas, par personīgajiem līdzekļiem izdeva minēto pārskatu un nodeva to atklātībai. Grāmatiņa (palikuši vēl nedaudzi eksemplāri) pasūtināma pie viena no tās redaktoriem — prof. Dr. E. Leimaņa (Dept. of Mathematics, The University of British Columbia, Vancouver, B. C., Canada). Plašs bibliotēku tīkls un trimdas iestādījumi šo izdevumu jau saņēmuši. Tā saturs: Fakultātes darbības apskats Rīgas posmā no 1939. — 1944. gadam, analogās fakultātes ziņas Baltijas universitātē Hamburgā un Pinebergā laikā no 1946. — 1949. gadam, īss norādījums par UNRRAs universitāti Minchenē. Pēc tam grāmatiņas lielākā daļa veltīta matēmatikas nodaļas trimdas mācības spēku darbības aprakstam un publicēto zinātnisko darbu sarakstiem, sākot ar 1939. gadu.

Liekas, lasītājiem ir interesanti redzēt bijušo Rīgas matēmatisko zinātņu docentu un profesoru aktīvitāti trimdā dažādo pasaules universitāšu amatos. Pie reizes konstatējams, ka pieci bijušie Latvijas universitātes matēmatisko un dabas zinātņu fakultātes locekļi par savu darbību izvēlēti un ievietoti vārdnīcā „World Who's in Science — from Antiquity to the Present", bet grāmata „Who's Who in America, a Biographical Dictionary of Notable Living *Men and Women*" starp ASV valstsvīriem, sabiedriskajiem darbiniekiem, rakstniekiem, mākslniekiem un zinātniekiem min piecus latviešus, kuri darbojas dažādās nozarēs, galvenokārt zinātnē. Personu izlasi un biografijas ieteic akadēmijas un sevišķa komisija, tādēļ ne atsevišķās nacionālās organizācijas, ne, protams, pašas personas ievietošanu nevar ierosināt.

Aicinu visus trimdā esošos bijušos Latvijas universitātes mācības spēkus apvienoties, ja ne citādi, speciālitāšu grupās, lai, kamēr nav par vēlu, sakopotu un izdotu pārskatus par laiku pēc 1939. gada. Ja to tiešām praktiski varētu veikt trimdas centrālās organizācijas — lai labākās sekmes!

Leonīds Slaucītājs

OMARS HEIJAMS

Dziesmu svētki Kanadā nav vairs tālu. Latvieši Kanadā šai laikā mēģinās darīt visu iespējamo, lai katram viesim paliktu vislabākās atmiņas par latviešu organizācijām, latviešu mūziku, mākslu, viesmīlību un sirsnību. Latvieši Kanadā domās par to, lai, bez labām atmiņām, katrs sev nestu līdzi arī kādu dāvanu vai piemiņas lietu no Toronto un Kanadas.

Valtera Ziediņa spiestuve „Greenwood Printers Ltd." šai laikā paredzējusi izdot persiešu lirika Omara Heijama dzejoļu krājumu. Omara Heijama dzejoļus ilustrēs un izdevumu iekārtos Argentīnā dzīvojošais latviešu mākslinieks Gvido Brūveris. Eseju par Omaru Heijamu raksta dzejniece Ingrida Vīksna. Krājumā apm. 10 mākslinieka Gvido Brūvera grafiku. Katra izdevuma lappuse iespiesta divi krāsās. Dejoļu krājumu iespiedīs manā spiestuvē, bet iesējumam izraudzīti labākie techniskie spēki, kanadieši.

Jāpiezīmē, ka dzejoļu krājums domāts tikai Omara Heijama dzejas cienītājiem, un eksemplāru skaits būs mazs. Tādēļ izdevums nebūs pārdošanā nevienā latviešu grāmatnīcā un pieteikumi šim izdevumam adresējami tikai: „Greenwood Printers Ltd., 218 Greenwood Avenue, Toronto 8, Canada. Jūsu savlaicīgam pieteikumam sekos šī izdevuma prospekts. Pieteikumam lūgts nepievienot naudu iemaksai. Papildus dzejoļu krājumam esmu iecerējis arī mākslinieka Gvido Brūvera tušas zīmējumu mapi par Omara Heijama četrrindām, ar paskaidrojumiem latviešu, angļu un spāņu valodā. Šo ziņu es vēlētos beigt ar divi Andreja Kurcija atdzejojumiem:

1) Dari, ka tuvākais necieš no gudrības tavas.
Savaldies arvien. Neļaujies dusmām nekad.
Ja tuvoties gribi tu galīgam mieram,
Liktenim smaidi, kas sit, bet nesit nevienam.

2) Tu nezini, rīts ko tev dos.
Pacenties laimīgs būt šodien.
Vīnkausu ņem, mēnesnīcā ej, sēsties un dzer,
Atgādinot pats sev, ka rītu, varbūt,
Mēness jau meklēs veltīgi tevi.

Valters Ziediņš

Pēteris Aigars

NEMIRSTĪGAIS NEMIERS

ROMĀNA „ATKUSNIS SĀKAS OKTOBRĪ" II DAĻA

(61. turpinājums)

Česlavs brīdi klusēja...

„Jērs mēģināja izbēgt no vilku aploka, bet tas neizdevās," viņš tad atkal turpināja, cieši uzlūkodams sievas tēvu. „Ungārijas upuri jau ir aizmirsti, nevienā no lielajām Rietumu pilsētām, kur valda biržas un juristu biroji, vairs neslauka asaras par pērn kritušajiem jaunekļiem. Tikai tas, kas pats cieš, saprot otru cietēju. Vienīgo cerību rada tas, ka cilvēka daba nepieņem svešķermeņus, arī ideoloģiskus svešķermeņus noraida. Katra varas organisma mūžs turklāt ir ierobežots, tāpat kā ka katras dzīvas radības mūžs. To apzinās ungāri, poļi, čechi, rumāņi, to apzinājās visas tautas, kuras iežņaugtas lielajā tautu koncentrācijas nometnē. Reliģijas surrogāts nevar uz laiku aizstāt īstu reliģiju, patiesības surrogāts — patiesību..."

Advokāta Kvjatkovska apziņā znota patiesības meklēšanas slāpes izraisīja lielu līdzjūtību. Viņš domāja, ka nepatiesība ir varenāka par patiesību, ka nekaunīgākais un stiprākais uzvar sacensībā ar godīgāko, bet vājāko. Pasauli labot vēlējusies katra paaudze, bet nekas nav labojams, ir jāvalkā tie apavi un tās drānas, kuras pieejamas un jāpieņem tie tikumi, kurus cilvēki atzīst par labiem. Nevienlīdzība ir bijusi un paliks cilvēku daļa. Vai viņam strīdēties ar znotu? Nebija nozīmes.

„Tā, diemžēl, mūsu pasaulē izskatās," advokāts tikai noteica, aizkūpinādams jaunu cigāru. „Baidos, vai labākā sabiedrība, kuru mēs un mūsu pēcteči pūlas celt, nebūs apgrūtināta ar tām pašām vājību hipotēkām, kuras mēs kurnēdami maksājām un deldēdami nevaram nodeldēt. Nav tādas slotas, kura nenoslaukas, un nav tāda asmens, kas neatkostos. Es tādēļ sen esmu atmetis illūzijas par labāku kārtību savā mūžā un cenšos nolemtās dienas pavadīt, pēc iespējas neapgrūtinādams sevi ar nesasniedzamām un neiespējamām iecerēm. Dažiem nepatīk krievi, dažiem vācieši, citi kurn par amerikāņiem un angļiem. Es neuzstādu nevienai tautai un nevienam cilvēkam tādas prasības, kuras viņš nespēj pildīt. Es zinu, ka vakardienas ienaidnieki var būt rītdienas draugi, jo viss atkarīgs no kopīgām interesēm. Intereses ir cilvēka rīcības barometrs. Varbūt šī atziņa ir aplama, varbūt kāds to apzīmēs par sīkpilsonisku. Bet tā nav mana vaina, ka visas istabas nevar izmēzt un visus logus nospodrināt. Ja kādam patīk vārtīties atkritumos, lai dara to sev par prieku; ja kāds grib kalnā kāpt un sasniegt neaizsniedzamas virsotnes, lai kāpj. No apakšas raugoties, kalni arvien ir varenāki un pievilcīgāki, nekā kāpjot tajos pa līkloču takām, kuras dažkārt klāj glečeri. Jums abiem ar Vandu ir citi ieskati. Varbūt tie ir cildenāki, varbūt es tos pilnīgi neizprotu, bet darīsim tā: pieņemiet mani, kāds es esmu, un es pieņemšu jūs tādus, kādi jūs vēlaties būt. Tā būs koeksistence ar pretrunām, bet vienīgi tā spēj mums nodrošināt auglīgas darba dienas un netraucētus atpūtas brīžus. Uz pirkstu galiem pacēlies, neviens ilgi nevar stāvēt. Vai tā nav, Vanda?"

Meita ar tēvu saskatījās. Viņa uzsmaidīja arī jaunajam vīram, it kā mudinādama viņu tagad pabeigt teicamo, jo tēvs savu pateicis.

Česlavs pārvilka ar abām delnām pār pieri, kādu mirkli svārstījās, tad lēni, apsvērdams katru vārdu, teica advokātam:

„Mēs visi zinām, ka cilvēkam ir tieksme piesārņot pasauli, kurā viņam jādzīvo, bet cilvēkā mīt arī tiksme pēc tīrības. Kādēļ daudzināt tikai cilvēku vājības un neveicināt labos tikumus? Vājībām un tikumiem jāatrodas līdzsvarā. Ja šis līdzsvars izbeidzas, tad grūst tautas un valstis, iet bojā kultūras un reliģijas, jo tās pašas noslīkst savos atkritumos. Manuprāt, mēs patlaban pārdzīvojam šādu posmu, kad netikumi pūlas ņemt virsroku pār cilvēku godīgajām tieksmēm. Ir daudz vieglāk peldēt pa straumi, bet kādreiz jāairējas arī pret straumi, lai sasniegtu pretējo krastu. Kādēļ cilvēki to dara? Ne jau savu, bet visas cilvēces interešu labā... Ir individi, kuriem pasaule beidzas pie viņu mājas žoga, bet ir arī īpatņi, kuriem liekas, ka viņi atbildīgi par katru labo un ļauno darbu, ko citi padara. Varbūt tā dēvētie praktiskie cilvēki viņus zākā par mākoņu stūmējiem, par donkichotiem, par profesionāliem nemierniekiem, bet viņi nevar būt citādi. Arī Kristu tikai tādēļ sita krustā, ka viņš sludināja jaunu bauslību, kura vairs nesaskanēja ar veco — aci pret aci un zobu pret zobu. Viņš sludināja mīlēt savus ienaidniekus, darīt labu tiem, kas nolād. Šajos dažos nedaudzajos cilvēkos katrā gadsimtā atklājās pasaules lielā saimnieka griba un vēlēšanās, lai neizzustu līdzsvars starp cilvēcīgo un mežonīgo, kas mājo mūsos. Cilvēks ir daudz kas vairāk nekā tikai miesa un ikdienišķās vajadzības. Kādēļ mums jāatsakās no dievišķīgā aicinājuma un jāvārtās dubļos? Cilvēks ir pētīts un analizēts, bet dzīvība nepadodas analizei. Dzīvības loks ir saķēdēts ar citiem mums neredzamiem un nesasniedzamiem mūžības lokiem, kuriem nav ne sākuma, ne gala. Tā nav metafizika, bet jaunākais zinātnes atklājums. Cilvēkam ir noliktas robežas, bet šīs robežas ir daudz plašākas nekā paredz likumi un reglamenti."

Česlavs atkal aprāvās. Viņš nevēlējās izklāstīt kādu teoriju, bet, ja bija iesākts, domu nevarēja pārtraukt pusteikumā.

„Kādreiz mēs ticējām, ka saprāts spēj atminēt visas mīklas," Dombrovskis, satvēris Vandas roku, risināja iesākto sarunas pavedienu tālāk, „bet mūsu sasniegumi ir krasā pretrunā ar to, ko vēlējāmies. Kad mūsu pirmsenči devās tālos jūras braucienos vai mūža mežos medīt, kad viņi šos mežus pamazām pārvērta līdumos, viņi nekā nezināja no tā, ko tagad zinām mēs, bet viņi zināja, ka cilvēkam ir jāpakļaujas tikai uz saviem spēkiem, jo arī šie spēki ir kāda cita neredzama pirmspēka ziņā. Šī pārliecība rūdīja viņus, rosināja attapību un ļaudīs nostiprināja reliģiskās jūtas. Tagad arī čaklākais strādnieks nespēj izraisīties no tīkla, kurā to ievilinājusi civīlizācija. Viss ir iepriekš izplānots, lai kādam lieluzņēmumam vai valstij būtu peļņa, un neviens nejautā, vai atsevišķo individu šī peļņa interesē vai ne, jo viņš vairāk neredz kā nožēlojamus grašus. Tagad ir tā: jo vairāk kāds pūlas, jo mazāk iegūst, jo visu aprij pieaugošās vajadzības, par kuru atrašanu rūpējas reklāmas šefi un tirdzniecības pasākumu administrātori. Cilvēku mudina vairāk patērēt, lai firmai būtu lielāka peļņa, neapsverot, vai šis patēriņš pāri mēram nāk patērētājam par svētību, vai ir tā lāsts. Miljoniem zemnieku modernā plānsaimniecība atrauj no zemes, lai fabrikām būtu darba spēks. Bet zemnieks, atrauts no zemes, iet bojā, tāpat kā iet bojā zvejnieks, atrauts no jūras. Ne universālais spēks, ne daba nav nevienu pilnvarojusi izlemt citu cilvēku likteni, tādēļ civīlizācijas vergi, kādi ir kā vienā, tā otrā pusē dzelzs aizkaram, gatavojas sacelties. Lielsociālisms un lielkapitālisms ir būtībā brāļēni, jo abiem ir viena māte — kādas šauras izlases vara un labklājība. Dedzīgās nesamierināmās dvēseles dumpojas par šo pretdabīgo kārtību.

(Turpinājums sekos)

Ieradīsies arī reiterieši

BŪS ĪPAŠA PASTA NODAĻA LATVIEŠU NAMĀ UN SPECIĀLS SVĒTKU ZĪMOGS

Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku rīcības komiteja saņēmusi paziņojumu, ka Zviedrijā Latviešu nacionālais fonds noorganizējis kopīgu lidojumu uz Toronto. Lidmašīna izlidos no Stokholmas jau 27. jūnijā, lai lidojuma dalībniekiem būtu iespējams apmeklēt visus dziesmu svētku sarīkojumus laikā no 27. jūnija līdz 5. jūlijam. Ar to pašu lidmašīnu ieradīsies arī Reitera koŗa dziedātāji. Februāŗa beigās rīcības komiteja saņems to reiteriešu vārdisku sarakstu, kuŗi piedalīsies lielajā koŗu kopkoncertā 4. jūlijā Maple Leaf arēnā. Zviedrijas latvieši pieprasījuši jau 100 dziesmu svētku ieejas karšu pa sūtinājuma veidlapu — svētku kalendāru. Apmeklētāji no Zviedrijas tomēr nebaudīs atlaidi uz ieejas kartēm svētku sarīkojumu apmeklēšanai kā Anglijas latvieši, kuŗi tās iegādājušies jau iepriekš Londonā. No Anglijas līdz šim jau pieteikušies 90 dziedātāji un 15 dejotāji.

Dziesmu svētku rīcības komitejas 2. februāŗa sēdē Toronto latviešu filatelistu kluba priekšsēdis un rīcības komitejas loceklis M. Zichmanis ziņoja par veiktajiem priekšdarbiem filatelijas un numizmatikas izstādes iekārtošanai laikā no 3. — 6. jūlijam Latviešu namā. Izstādes vietas priekštelpās būs arī īpaša dziesmu svētku pasta nodaļa. Šai sakarā rīcības komiteja piešķīra 300 dol. aizdevumu dažādu Kanadas pastmarku iegādei Otavā. M. Zichmanis paskaidroja, ka Kanadā pasta sūtījumu apmaksai derīgas arī visu iepriekšējo gadu pastmarkas, kaut tās būtu izdotas pirms 50 un vairāk gadiem. Filatelistu klubs tāpēc iecerējis sagādāt arī iespējami daudz vecāko izdevumu pastmarku. Dziesmu svētku pasta nodaļā varēs iegādāties arī filatelistu kluba vēstuļu aploksnes ar simbolisku svētku zīmējumu.

Abos iepriekšējos latviešu dziesmu svētkos Kanadas pasts bija piekritis veselu mēnesi nosūtāmajām vēstulēm lietot īpašu svētku zīmogu ar dziesmu svētku uzrakstu. Šādu zīmogu rīcības komiteja cer panākt arī šajos dziesmu svētkos, ar tekstu: „5. Latvian Song Festival in Canada, June 27 — July 5, 1970." Toronto galvenajā pastā ir deviņas automatiskās vēstuļu apzīmogošanas mašīnas, no kuŗām vienu iezredzes apgādāt ar šo svētku zīmogu. Aplēsts, ka šī mašīna mēneša laikā spēj apzīmogot ar speciālu svētku zīmogu 3 miljonus vēstuļu, kuŗas izies pa visu pasauli un, droši pieņemams, arī uz okupēto Latviju. Vēstules, kuŗas būs nodotas nosūtīšanai dziesmu svētku pasta nodaļā Latviešu namā, atsevišķos pasta maisos nogādās uz galveno pastu, kur rūpēsies, lai tās izietu cauri apzīmogošanas mašīnai ar speciālo dziesmu svētku zīmogu.

Svētku rīcības komiteja piešķīra Toronto latviešu filatelistu klubam 300 dol. neatmaksājamu pabalstu 30 vajadzīgo statīvu iegādei, uz kuŗiem izstādē novietot pastmarku kollekciju loksnes, naudas zīmes un monētas. Uz katra statīva varēs novietot četrus iestiklotus logatus ar 6 pastmarku loksnēm katrā, pavisam 120 šādu logatu, kuŗi jau atrodas kluba rīcībā no iepriekšējām filatelijas izstādēm. Filatelistu klubs iecerējis statīvus vēlāk iznomāt līdzīgām vajadzībām lietuviešiem un igauņiem. Filatelijas un numizmatikas izstādi kārto īpaša filatelistu kluba locekļu komiteja, kuŗas priekšsēdis ir Jānis Ronis.

Svētkiem vēl pieteikušies jauni dziedātāji no Teksasas un Kalifornijas. Līdz šim kopkorim pieteikušies 1657 dziedātāji — 33 jaukti koŗi, 7 sieviešu ansambļi un 13 vīru koŗi, kopā 53 vienības, un 22 atsevišķi dziedātāji no 43 pilsētām dažādos kontinentos. Reģistrēti arī 819 dejotāji.

si-do

Sekmīgs darba gads Trīsvienības draudzē Montreālā

Latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes Montreālā gada sapulcē 25. janvārī igauņu Sv. Jāņa baznīcas telpās piedalījās 46 draudzes locekļi, stipri vairāk nekā parasts montreāliešu sabiedriskajā dzīvē pēdējos gados. Sapulci atklāja draudzes ilggadējais mācītājs Arturs Voitkus ar pārskatu par aizvadītā gada darbību, ziņojot, ka uz šāgada 1. janvāri draudzē ir 436 iesvētīti un 92 neiesvētīti locekļi. Pērn kristīti 7 bērni, salaulāti 8 pāri un miruši 8 draudzes locekļi. Dievkalpojumu un dievgaldnieku skaits nav mainījies, paliekot līdzīgs iepriekšējiem gadiem. Draudzē darbojas svētdienas skola, kuŗu vada Mērija Vikmane, bet 24. maijā paredzētajai iesvētei mācītājs pašreiz sagatavo 6 jauniešus. Mācītājs ziņojumā atzina, ka aizvadītais gads draudzes dzīvē un it sevišķi dāmu komitejas un valdes darbā bijis ļoti sekmīgs.

Pārskatu par saimniecisko stāvokli sniedza draudzes pr-ks A. Spūrmanis, norādīdams, ka 14.249 dol. budžets īstenojies ar 970 dol. atlikumu. Šim darbības gadam budžets izstrādāts 38.104 dol. apmērā, ieskaitot nekustamos īpašumus — draudzes namu, divus apbūves gabalus un 14 iepirktās kapu vietas. Nodevu maksātāju draudzē ir 300, katram caurmērā dodot 47,50 dol. gadā. Sapulce nolēma draudzes nodevas šim gadam atstāt līdzšinējās — 2 dol. mēnesī katram iesvētītam draudzes loceklim, bet minimālo maksājumu sinodei 4,50 dol. gadā visiem iesvētītajiem. Tāpat negrozītu atstāja LELDAAi maksājamo 1 dol. gada nodevu.

Draudzes valde palika līdzšinējā sastāvā: draudzes pr-ks A. Spūrmanis, viņa vietnieks V. Golde, sekretārs E. Kajaks, kasieris R. Plūme, draudzes nama pārzinis E. Kalniņš, grāmatvedis A. Bērziņš, bēru fonda pārzinis L. Koppels, viņa vietnieks G. Jēkabsons, sarīkojumu daļas vadītāja palīgi V. Ortmanis un J. Cops, bet mantzinis N. Baumanis, par kandidātiem ievēlot N. Veinbergu un M. Stauveru. Arī dāmu komitejas priekšniece palika ilggadējā šī amata veicēja Natālija Baumane. Tāpat revīzijas komisijā ievēlēja līdzšinējos A. Vikmani (pr-dis), R. Gobu, A. Kraukli, J. Lukstiņu un J. Šilfu. Draudzes ērģelnieka pienākumus veic vīru koŗa Junda diriģents D. Vītols, bet pērminderi ir R. Goba un J. Niedre.

Draudzes darbinieki svinīgo solījumu nodeva 1. februāra dievkalpojumā.

J. Sk.

Gatavojas uzņemt . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

nu, par ko aicinās izteikties arī nodaļas. No apgādes līdzekļiem valde 50 dol. piešķīra kādai grūtībās nonākušai ģimenei ārstniecības izdevumu segšanai.

Sēdē piedalījās valdes priekšsēdis E. Krūka, viņa vietnieks un kultūras daļas vadītājs J. Gailītis, sekretāri T. Zandersons un E. Jaunzars, kasieris R. Britāls, ārējās un iekšējās informācijas daļu vadītāji O. Ieviņš un R. Norītis, biedrzinis un sporta daļas vadītājs A. Taube, Kanadas vanadžu priekšniece M. Jonāne un goda tiesas priekšsēdis K. Bencons, bet no revīzijas komisijas N. Brasliņš un A. Kopštālis, kā arī DV Toronto nodaļas valdes priekšsēdis I. Zamlovskis.

E. N.

DIVI NO SEPTIŅIEM SIMTIEM

Visas pazīmes liecina, ka šis sezonas lielākais bazārs ar dažādiem stendiem, daiļamatniecības izstrādājumiem, priekšnesumiem un pārsteigumiem būs TLB sestdienas skolas rīkotais, kuŗš notiks 15. februārī plkst. 12,30 dienā Latviešu namā Toronto. Ar skolas labvēļu un draugu atbalstu un atsaucību jau savākti 700 laimesti loterijai, to vidū vairāki pat ļoti vērtīgi. Uzņēmumā redzamas divas no bazāra mantām — torontietes A. Kromanes dāvinātā latviskā sega, kuŗu apskata TLB sestdienas skolas 5. klases audzēknis Mārtiņš Ozoliņš ar 3. klases skolnieci Anitu Upenieci, bet aizmugurē pie sienas mākslinieka O. Grebžes dāvinātā glezna „Agrs pavasaris', kuŗas vērtība ir 180 dol.

Foto: J. Ligers

Pilnvaru pagarinājums LLK vadībai

DRAUDZĪGĀ AICINĀJUMA ATCERES PĒCPUSDIENA LONDONĀ

Londonas latviešu kopas (LLK) gada sapulces ievadījumā 18. janvārī dalībnieki ar klusuma brīdi pieminēja tai pašā rītā mirušo Ervīnu Ūdri, kas kopā aktīvi darbojās kopš tās dibināšanas. Sapulci, kuŗā piedalījās 23 biedri, vadīja DV Londonas nodaļas pr-dis G. Brikmanis, bet protokolēja S. Lācis.

LLK pr-dis prof. A. Dreimanis ziņoja par aizvadītā gada darbību, kuŗa galvenokārt izpaudusies kopīgos sarīkojumos un pasākumos ar pārējām vietējām latviešu organizācijām. Galvenie izdevumi bijuši skolai (tos gan lielā mērā segušas pārējās organizācijas un vecāki ar saviem ziedojumiem un maksājumiem), bibliotēkai, jaunatnes atbalstam un ārējai informācijai (grāmatu sagādei par Latviju universitātes bibliotēkai). LLK bibliotēkā, kuŗu vada L. Zvagule, grāmatu skaits pieaudzis par 72; katrs lasītājs ņēmis caurmērā 9 grāmatas. Dāmu komiteja, kuŗu vada A. Arnda, darbojoties 24 darbiniecēm, katru mēnesi rīkojusi vakarēšanu, kā arī izkārtojusi Ziemsvētku tirdziņu un bazāru, kas devuši galvenos ienākumus kopas darbam. Latviešu sestdienas skolā, kuŗu vada L. Liepa, pašreiz ir 4 skolotāji (divi no tiem jaunieši) un 14 skolēnu; pie skolas pastāv LLK bibliotēkas nodaļa, kuŗas grāmatas izlieto skolas darbā, gan arī grāmatu lasīšanas sacensībā. R. Epneris ziņoja par Baltijas tautu federācijas Londonas nodaļas, Tautību mākslas padomes un Komitejas cilvēku tiesību aizsardzībai darbību, bet E. Bite par pērnā gada LNAK padomes sesiju. Revīzijas komitejas pr-dis A. Grīns konstatēja, ka kase un tās dokumenti ir labā kārtībā, aicinot sapulci izteikt valdei, dāmu komitejai un visām nozarēm pateicību par sekmīgu darbību.

Valdi un revīzijas komisiju ievēlēja līdzšinējā sastāvā, tikai revīzijas komisijā tikko mirušā E. Ūdŗa vietā izraudzīja B. Liepu, bet par kandidāti Liliju Ventenbergu. Arī dāmu komitejas valdi apstiprināja līdzšinējā sastāvā.

Sapulces tālākajā gaitā nolēma iegādāties vēl vienu jaunatnes apgāda „Ceļinieks" paju un atbalstīt ar līdzekļiem radioraidījumus uz Latviju. Par projektēto kopīgo latviešu namu referēja G. Brikmanis. Uz prof. A. Dreimaņa jautājumu, kādi ieskati sapulces dalībniekiem ir par braukšanu uz Latviju un sakariem ar dzimteni, vairākums izteicās, ka LNAK padomei šāgada sesijā nevajadzētu pieņemt kādus lēmumus vai rezolūcijas šajos jautājumos.

Nedēļu vēlāk 25. janvārī savukārt notika Draudzīgā aicinājuma atcerei veltīta pēcpusdiena, kuŗā Dr. P. Vasariņš runāja par tematu „Skats šāsdienas Latvijas dzejā", ieskatam gan lasot dzimtenes jauno autoru darbus, gan komentējot tos. Bija sagadījies, ka pirms 20 gadiem referents, toreiz būdams medicīnas students, vadīja pirmo rakstnieku vakaru Londonā, veltītu Fricim Bārdam, bet šogad 25. janvāris bija Friča Bārdas 90. dzimšanas diena. Pēc interesantā referāta sarīkojuma dalībnieki vēl pakavējās pie kafijas, par kuŗu bija rūpējusies Londonas latviešu kopas dāmu komiteja.

Ps.

Pankūku varenais spēks

Latviešu nama dāmu komitejas rīkotajā „Pankūku ballē" 7. februārī pagrabstāva zālē, kur atrodas virtuve, apmeklētājiem nākot un ejot, bija ap 150 ballinieku, dodot rīkotājām teicamu ienākumus. Protams, uzmanības centrā bija dažādo šķirņu pankūkas, gan ar gaļas un biezpiena pildījumu, gan no kartupeļiem, griķiem un burkāniem ceptas, par vairāk pašratām nemaz nerunājot; piekrišana bija arī „zāļu tējām", taču pēdējo, tāpat kā kafijas patērētājiem, tomēr pārspēja „atšķaidītie stiprie" dzērieni.

Vakara norises vadīšana bija uzticēta R. Norītim, kuŗš uzrunā apstrīdēja laikrakstā lasītāja vēstulē apgalvoto, ka „latvieši bez logiem" ir kaut kas šausalīgs, jo prakse rāda, ka visi šai namā jūtas labi un omulīgi. Viņš arī norādīja, ka Toronto ir daudzi pankūku cienītāji, kuŗiem šīs pankūku balles tādēļ ar laiku kļūs nopietni nozīmīgas, ar pārējām organizācijām savā starpā sevišķiem nolūkiem izstrādājot rezolūcijas, memorandus, demaršus un notas, nepiemirstot arī lasītāju vēstules kanadiešu laikrakstos. R. Norītis paziņoja arī skumjo ziņu, ka gripas baciļi pieveikuši kādu tēlotāju, tādēļ šai vakarā nevar notikt paredzētais uzvedums, bet tuvāku informāciju noklusēja. Taču avīžniekam izdevās noskaidrot ar Preses Pīles un Drukas kļūdu velniņa palīdzību, ka neganto baciļu upuris ir Mirjama Bērziņa, bet izputējušais uzvedums paša R. Noriša rakstītais skečs „Vientuļo sirdu klubs". Jācer, ka to būs izdevība skatīt kādā cita sarīkojuma divertismentā, negaidot līdz nākošā gada „Pankūku ballei".

Programmas ievadījumā E. Tiltiņš izteiksmīgi pastāstīja no savas atmiņu pūra notikumu ar pankūku cepšanu pirmā pasaules kara laikā, kad ne tikai taukvielu, bet vispārējā pārtikas trūkuma dēļ tos cepa ar ricinu. Tad nu apliecinājās pankūku bieži neapjaustā varenība un savdabīgā iedarbība... Par to varēja pārliecināties arī šai vakarā: iebaudītās pankūkas iedarbojās tik varenai, ka dalībnieki nekādi nespēja aizšķiet savu runu sarīkojumā, kā arī skaļajām ballēm bieži kavējot pārējos sarīkojumus. Tā par netiešiem pankūku upuriem kļuva arī savaldīgākie vakara dalībnieki, kas respektēja programmas iesvētījumu, tiem veltījot uzmanību, un arī līdztautiešus, tos nekavējot teikto sadzirdēt.

Šai vietā būtu iederējusies nopietnāka rakstura vārsma par uzvedību un disciplīnu, taču tās vietā Maija Ķuze teica nelaiķa Pētera Ziediņa atstāto stāstu pantos „Šausmīga blēdība" — gan ne ar pankūkām, bet par to, kā acīgs lauku meitietis tomēr pie laulībām piedabūja pārliecinātu vecpuisi, kas bez sievas gribēja dzīvot un nomirt, gluži tāpat kā režisora H. Miķelsona nesen iemiesotais Taukšķis TLTA ģimnazijas drāmatiskā pulciņa iestudētajā R. Blaumaņa komēdijā „No saldenās pudeles".

Aktieris Bernards Stars, skanīgo balsi papildinot ar izteiksmīgiem žestiem un mīmiku, teica divus Austrālijas autora Kārļa Kāres humoristiskus dzejojumus — „Influence" un „Ielūgums", ar savu sniegumu uz mirkli pieklusinot pat pārlieku skaļos pankūku upuŗus. Programmu pabeidza R. Norītis Kriša Ķepala tēlā, nolasot ventiņisko feļetonu „Pierts gars", kuŗš, kā liekas, dzimis mākslinieku karnevāla „Melnais pirtī" un nosaukumā līdzīgā DV Toronto nodaļas masku balles „Pārpratums pirtī" nepacietīgās gaidās, jo arī Ķepalam ar pirtī iešanu reizē ar sieviešiem iznāca tāds pārpratums, ka viņš no pirts pilnīgi atteicās, izšķiroties par vannu un dušu.

Vakara noskaņu bez gardajām pankūkām, kuŗu cepšanai saimniecēm aptrūka pat miltu, vairoja arī senatnīgā deju mūzika, plašu atskaņotājam īsta bīta skaļumā metot zālē grāvējus, kuŗus no savām agrās jaunības dienām atcerējās pat vecākie ballinieki, bet noteikti ne nedaudzie jaunieši. Varbūt viņi tādēļ šoreiz nekautrējās tādu vecmodīgu mūziku tomēr akceptēt dejošanai? Brīdi gan dejošanā iestājās tāds kā pagurums, kā jau reizēs, kad par daudz iebaudītas pankūkas, bet drīz arī virpuļošana sākās par jaunu, kad divas daiļavas pagurušos kungus atkal uzmundrināja ar „sievu pārī" pasniegtu polkas solo. . .

Lajs

Savu „trejmeitiņu" stila tērpu — šoreiz gan ne teātŗa izrādei, bet pankūku cepšanai Latviešu nama dāmu komitejas rīkotajā „Pankūku ballē" Toronto un viesu apkalpošanai — spogulī pārbauda Gaida Āpše.

Foto: J. Ligers

PĀRRUNAS PAR SKOLOTĀJU DARBU

Toronto latviešu tautas augstskolas rīkotajā skolotāju praktiskajā seminārā, kuŗu vada mag. philos. et phil. L. Vīks, darba sēdēm notiekot katru otrdienu plkst. 7.30 vakarā Latviešu namā, šai sēmestrī paredzētas vēl 6 sanāksmes — 24. februārī (referente Dr. S. Miezīte), 10. martā (skolotājs A. Svenne un TLB sestdienas skolas pārzine A. Martinsone), 24. martā (psīcholoģe un literātūras kritiķe L. Blūma), 7. aprīlī (LNAK izglītības nozares vadītājs J. Mežaks un TLTA ģimnazijas direktrise V. Slavieša), 21. aprīlī (skolotājs un universitātes mācībspēks A. Bāliņš) un 5. maijā, kad paredzēta težu apspriešana. Seminārā pārrunā un iztirzā jautājumus, kuŗi aktuāli latviešu skolu pašreizējā darbā. Darba sēdēs aicināti piedalīties ne tikai skolotāji, bet visi interesenti.

Bez LNAK rīkotās latviešu skolotāju konferences, kuŗa notiks 29. jūnijā no plkst. 11 dienā līdz 4 pēcpusdienā Royal York viesnīcā, Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku laikā turpat paredzētas arī 5 praktiskā skolotāju semināra sēdes, kuŗas būs veltītas metodisko paņēmienu iztirzāšanai 1) latviešu valodas mācībā, 2) lasāmvielas un literāro daiļdarbu izvēlē, 3) vēstures mācīšanā, 4) ģeografijas mācībā un 5) pārējos latviešu skolu mācību priekšmetos un skolu administrācijā. Iztirzātos referātus un pārrunu materiālus paredzēts pavairot izdalīšanai skolotāju konferences un semināra dalībniekiem. Lai noskaidrotu dalībnieku skaitu, skolotājiem izsūtīs piedalīšanās aicinājumus ar sīkākiem norādījumiem. Referātus un težes paredzētajām semināra darba sēdēm pieteicamas TLTA skolotāju praktiskā semināra vadītājam L. Vīkam — 20 Wolfrey Ave, Toronto 279, Ont., Canada; tālr. 465-6957.

V.

TORONTO ZIŅAS

⊕ Kurzemes cietokšņa cīnītāju Ziemsvētku kauju 25 gadu atceres rīcības komiteja O. Kļavenieka vadībā 25. janvāŗa sēdē pieņēma Saulainē notikušā salidojuma pārskatu, kas uzrāda 60 dol. atlikumu, to ieskaitot turpmāko sarīkojumu fondā. Izteica pateicību puķu veikala Lotus īpašniekiem Inārai un Arvīdam Tīrumiem par ziedoto vainagu ar Latvijas nacionālo krāsu lenti, kuŗu 3. janvāŗa cīnītāju salidojumā Saulainē nolika pie Kritušo kaŗavīru pieminekļa, tāpat pateicās būvuzņēmējiem Kārlim un Richardam Moriem par ziedojumu atceres dalībnieku svētku galdam. Latviešu namā 1. martā plkst. 4.30 pēcpusdienā paredzēta Kurzemes cīnītāju un kritušo Kaŗavīru pieminekļa pārvaldes talcinieku kopīga apspriede, lai izraudzītu rīcības komiteju Kurzemes cietokšņa kapitulācijas 25 gadu atcerei, kuŗa Saulainē iecerēta 9. maijā ar svētbrīdi pie Kritušo kaŗavīru pieminekļa un draudzības vakaru.

⊕ TLTA ģimnazijas Draudzīgā aicinājuma atceres sarīkojumos sniegtajās drāmatiskā pulciņa iestudētās R. Blaumaņa komēdijas „No saldenās pudeles" divās izrādēs kopskaitā ap 500 apmeklētāju, iegādājoties ieejas kartes, programmu un skolas žurnālu, kā arī tēriņu bufetē, devuši 978 dol., bet kopā ar organizāciju un individuālajiem ziedojumiem ģimnazija Draudzīgā aicinājuma ietvaros, kā jau ziņots, saņēmusi ap 2500 dol. Turpretim TLB sestdienas skola Draudzīgā aicinājuma atcerē organizāciju un individuālos ziedojumos saņēmusi naudā tikai ap 200 dol. un dažas grāmatas. Šis fakts vien rāda, cik ļoti skolai nepieciešami līdzekļi šāgada budžeta īstenošanai, tādēļ skola cer uz sabiedrības atsaucību kopīgi ar TLB dāmu komiteju rīkotajā bazārā, kuŗš notiks 15. februārī Latviešu namā un sāksies plkst. 12.30 dienā. Sarīkojumā, kuŗu pārzinās M. Radziņa, bez loterijas ar vairāk nekā 700 laimestiem, dažādu izstrādājumu novietnēm un speciāliem nodarbību stendiem bērniem būs arī bufete ar siltiem ēdieniem, kafiju un uzkodām.

⊕ Mākslinieku vienības Latvis rīkotajam karnevālam „Melnais pirtī", kas notiks 20. februārī plkst. 8 vakarā Kolumba zālē, šogad savas gleznas masku godalgošanai un vienu izlozei starp apmeklētājiem uz ieejas karšu numuriem dāvinājuši mākslinieki Kārlis Langenfelds, Ēriks Dzenis, Edgars Krūmiņš un Visvaldis Reinholds. Ielūgumi jau izsūtīti, bet kas tos nav saņēmuši, var dabūt no Latvja pr-ka J. Zuntaka. Ieejas kartes par 6 dol. pret ielūgumiem iepriekšpārdošanā iegādājams pie E. Jurševska viņa studijā — 1425A Bloor St., tālr. 536-8183.

⊕ Pretēji mūsu laikrakstā jau atreferētajā valdes sēdē pārrunātajam, LPB Kanadas kopa, atbilstot statūtam, jau tagad izraudzījusi jaunās kopas vadības vēlēšanu komisiju — Pauli Plīsi, Albertu Kalniņu un Oskaru Kļavenieku. Kopas biedri aicināti kandidātus jaunajai valdei un revīzijas komisijai, pievienojot minētā kandidāta rakstveida piekrišanu, vēlākais līdz 1. jūlijam, iesūtīt P. Plīsim (69 Elwood Blvd.., Toronto 12, Ont.), kuŗam vēlāk būs iesūtāmas arī balsošanas zīmes. Pēc kandidātu nominēšanas termiņa beigšanās tos kopas biedriem paziņos un balsošanas zīmes izsūtīs izraudzītā vēlēšanu komisija, kārtojot visu tālāko vēlēšanu norisi.

⊕ Sv. Andreja draudzes dāmu komitejas gadskārtējais bazārs notiks 22. februārī baznīcas zālē tūlīt pēc dievkalpojuma (apm. plkst. 4 pēcpusdienā, bet draudzes locekļu gada sapulce 1. martā tai pašā vietā un laikā.

Vanadzes bagātākas par vanagiem

DV Montreālas nodaļas gada sapulcē 1. februārī, piedaloties 36 biedriem, pr-dis J. Gributs un visi valdes locekļi ziņoja par darbību aizvadītajā gadā, kuŗā bijis daudz izdevumu, tā ka kasē uz sēdes dienu bija tikai nepilni 200 dol. Vanadžu kopai ir sava kase, kuŗa saturā izrādījās divreiz bagātāka. Nodaļā pašreiz ir 103 biedru.

Stājoties pie amatpersonu vēlēšanām, nominācijas komisijas vadītājs J. Saliņš ierosināja nodaļas vadībai palikt līdzšinējā sastāvā vēl uz vienu gadu, jo daži valdes locekļi izteikušies, ka lietderības labad, lai sekmīgi varētu veikt uzdevumus, katrai ievēlētajai valdei vajadzētu darboties vismaz trīs gadus. Sapulces dalībnieki ierosinājumam piekrita un ar aklamāciju par valdes priekšsēdi ievēlēja līdzšinējo J. Gributu, tāpat arī valdē līdzšinējos P. Agrumu, R. Brāzmu, E. Lāsumu, J. Leitēnu, E. Reveliņu, O. Strazdiņu, E. Vītiņu, A. Zeltiņu un R. Zeltiņu, no jauna klāt pievēlot G. Kaniņu un A. Štigneru.

Arī revīzijas komisija palika līdzšinējā sastāvā — J. Lava, V. Grīns un J. Saliņš. Par nodaļas pārstāvjiem Kanadas DV nodaļu delegātu sapulcei Toronto izraudzīja P. Agrumu un R. Zeltiņu, bet vanadžu salidojumam — A. Burtonu, E. Vītiņu un V. Mālderi, bijušo kopas priekšnieci, kuŗa tagad pārcēlusies uz dzīvi Toronto.

Vanadžu kopā vēlēšanas bija notikušas jau iepriekš, tādēļ sapulcē ziņoja to iznākumu. Par kopas priekšnieci ievēlēta Aina Burtona, bet valdē — T. Gaile, E. Spure, E. Vītiņa, S. Zariņa un R. Zeltiņa.

Pārrunās par biedru naudas paaugstināšanu izteicās vairāki sapulces dalībnieki, pēc tam visai neskaidrā nobalsošanā vienojās, ka biedru maksa būs 6 dol. gadā visiem, kas jaunāki par 65 gadiem, bet šo vecumu sasniegušie no maksas atbrīvojami. Sapulces tālākajā gaitā pārrunāja nodaļas turpmāko darbību, kā arī deva norādījumus delegātiem. Sapulci vadīja K. Tiržītis, protokolēja I. Skrastiņš. Nobeigumā vanadzes sapulces dalībniekus pacienāja ar kafiju un maizītēm.

—me

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA

Latvian (Toronto) Credit Union Ltd.

491 College St, Toronto 174, Ont.

Telef. 924-2775

m a k s ā

6% PAR NOGULDĪJUMIEM
7—7½ PAR ILGTERMIŅA NOGULDĪJUMIEM

Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.

REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 vai $5000.00.

Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā, sestdienās no pl. 9—1 p.p.

Baltiešu zinātnieku darbs

Baltiešu zinātnieku apvienība (Association for the Advancement of Baltic Studies) darbība prof. Dr. Gundara Ķeniņa-Kinga vadībā pēdējā pusgadā attīstījusies jau dažādās nozarēs. Izdots pirmās konferences referātu kopsavilkums „First Conference on Baltic Studies, Summary of Proceedings", bet sagatavošanā atrodas un tuv... kajās nedēļās iznāks „Bulletin ... Baltic Studies" pirmais numurs. Baltijas literatūras pētnieku kon... ferences savukārt notika 31. jan... vārī un 1. februārī Ohaio pavalsts universitātē, piedalotiés vairāk ne kā 40 zinātniekiem.

Prof. Edgara Andersona vadībā pašreiz organizē starptautiski pl... ša rakstura Baltijas studiju 2. konferenci, kuŗa paredzēta laikā no 26.—29. novembrim San Jose koll... džā, Kalifornijā, un notiks ar ko... ledžas financiālu un organizatori... ku atbalstu. Tajā ar pētījumu ... sniegumiem līdz šim pieteikušies jau 55 zinātnieki, to vidū 25 am... rikāņu, kā arī 9 vācu, zviedru, dā... ņu, norvēģu, somu un šveici... šu zinātnieki no Eiropas, dalībni... ku skaitam arvien turpinot aug... Konferences 4 dienu darbs par... dzēts 25 sesijās.

KANADA

HAMILTONA

⊕ Atklājot Hamiltonas latviešu skolas rīkoto Draudzīgā aicinājuma atceres aktu 31. janvārī, vē... ku padomes pr-dis E. Bitmanis ... ralija, ka pagājuši jau 35 gadi kopš Latvijas prezidents K. Ulma... nis aicināja tautiešus ar veltī... tēm savu pirmo skolu, pēc tam ... ganizācijām par skolai sniegto a... balstu. Ģimnazistes Rita Kopa... Valda Andersone lasīja savus dz... bus par K. Ulmaņa dzīvi un darb... bet Inese Tuklera, pabeidzot la... jumu par Draudzīgo aicinājumu, mudināja tautiešus arī tagad a... cerēties latviešu skolu, jo „tas ... vienīgais ceļš atpakaļ uz Latviju. Sākot referātu par Jāni Poruk... māc. Ā. Cops no Toronto atzin... ka varētu likties, ka Poruks ... nepazīstams rakstnieks, jo jaun... vairs nelasa viņa darbus. Bet — ... bija arī Latvijā, varbūt ... Poruka tēlotie „bāle zēni" nebij... īsti piemēroti straujī ... vijai un tās jaunaudzei, taču ja... vēro, ka Viktors Eglītis pirms ... pasaules kaŗa atzina tieši ... ruku par pamatlicēju latviešu ... najai literatūrai. Referāta turpin... jumā viņš risināja domu, ka ... mūsu rakstnieks, atzīstot, ka ... darbu forma, bet gan saturs ... tas, kas lielé kādu rakstnieku ... mijot, kuŗa „darbus lasot, liek... ka viņš ar mani sarunātos." ... beidzot referātu, māc. Ā. Cops ... cināja pārdomāt iemeslu, kā... Poruka kapa pieminekli likts ... vietes tēls — Līvija no „Brūklen... ju vainaga", šo Poruka darbu ... tam daiļrunā teicot skatuves mā... slinieceī Almai Mačai. Pēc E. ... maņa izteiktās pateicības par ... veltēm abiem Toronto viesiem, ... Mača daiļrunā vēl sniedza arī ... ruka stāstu „Kukažiņa".

⊕ Hamiltonas latviešu medniec... un makšķernieku kluba dām... mitejas gadskārtējā ... janvārī dalībnieki priekšnie... Zigrīdai Mierkalnei izteica patei... bu par veikto darbu un lūdza ... ciju uzticēja komiteju vadīt ...

Bs

MONTREĀLA

⊕ Latviešu skolas rīkotajā Dr... dzīgā aicinājuma atcerē 31. janv... rī Sv. Lūka skolas zālē skolas s... gas „No saldenās pudeles" izrād... priecināja Toronto latviešu ģim... nazijas drāmatiskais pulciņš re... sora H. Miķelsona vadībā, bet ... tēloja Taukšķi un guva nedal... piekrišanu. Visi tēlotāji bija p... ... cibu. Sevišķi patika enerģis... krustmāte Lavīze, kuŗu tēlo... Skaidrīte Leja, un jaunā Au... (Sandra Indzere). Toronto jaun... nazisti Montreālā ciemojās jau ... šo reizi, klūstot par arvien ga... tiem ciemiņiem. Pēc izrādes ... las pārzinis K. Deksnis pat... viesiem par devumu, tēlotāj... vietējiem organizācijām un ... viškajiem ziedotājiem, kuŗi ... Draudzīgajā aicinājumā devuši ... 600 dol. naudā un vairākas ... tas izlozei. Viesu vārdā atbild... H. Miķelsons, bet K. Deksnis ... ņēma torontiešu ziedus un pie... Irmas Zubānes draudzības skūpst... Vecāku padomes pr-dis N. St...

Baltiešu zinātnieku darbs

Baltiešu zinātnieku apvienības (Association for the Advancement of Baltic Studies) darbība prof. Dr. Gundara Ķeniņa-Kinga vadībā pēdējā pusgadā attīstījusies jau daudzās nozarēs. Izdots pirmās konferences referātu kopsavilkums „First Conference on Baltic Studies, Summary of Proceedings", bet sagatavošanā atrodas un tuvākajās nedēļās iznāks „Bulletin of Baltic Studies" pirmais numurs. Baltijas literatūras pētnieku konferences savukārt notika 31. janvārī un 1. februārī Ohaio pavalsts universitātē, piedaloties vairāk nekā 40 zinātniekiem.

Prof. Edgara Andersona vadībā pašreiz organizē starptautiski plāša rakstura Baltijas studiju 2. konferenci, kuŗa paredzēta laikā no 26.—29. novembrim San Jose kolledžā, Kalifornijā, un notiks ar kolledžas financiālu un organizātorisku atbalstu. Tajā ar pētījumu iesniegumiem līdz šim pieteikušies jau 55 zinātnieki, to vidū 25 amerikāņu, kā arī 9 vācu, zviedru, dāņu norvēģu, somu un šveiciešu zinātnieki no Eiropas, dalībnieku sastāvam arvien turpinot augt. Konferences 4 dienu darbs paredzēts 25 sesijās.

Baltiešu zinātnieku apvienības inkorporācijas kārtojumu uzņēmies Baltiešu juristu apvienības priekšsēdis advokāts Eižens Kerno. G.

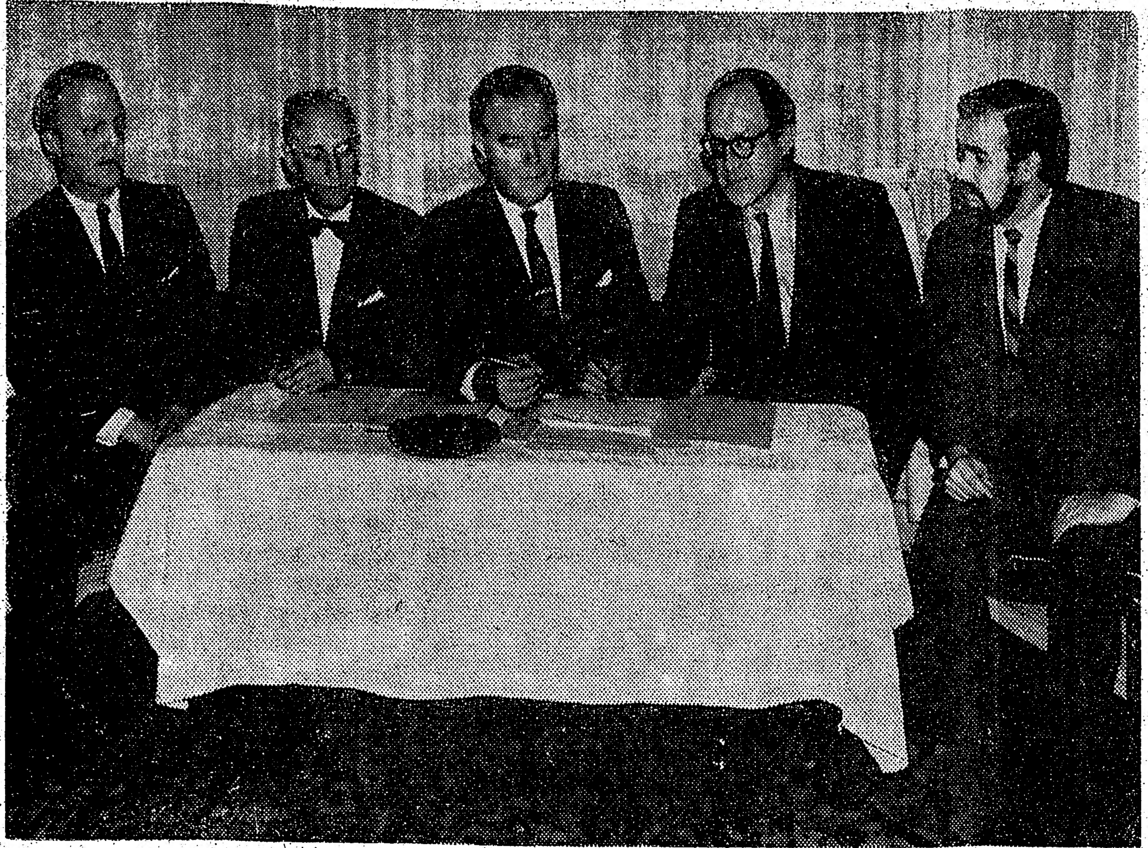

Baltiešu zinātnieku apvienības inkorporācijas dokumentu parakstītāji Ņujorkā: no kreisās — apvienības sekretārs igaunis Dr. H. Valdsārs, administratīvais vadītājs J. Gaigulis, advokāts E. Kerno, apvienības organizēšanas komitejas priekšsēdis prof. G. Ķeniņš-Kings un igauņu pārstāvis Dr. A. Tsirks. Iztrūkst igaunis Dr. V. Koresārs, Dr. S. Grava un lietuvietis Dr. B. Vaškelis. Foto: P. Skulte

Vairojusies sabiedrības atsaucība

DV APVIENĪBAS GADA SAPULCE MILVOKOS

DV apvienības Milvokos biedru skaits aizvadītajā gadā samazinājies par vienu, bet šāgada pirmajā mēnesī pieaudzis par trim, tā gada sapulces dienā 1. februārī apvienībā bija 235 biedri, no tiem 68 vanadzes. Apvienības ilggadējais pr-ks V. Aparjods, sniedzot pārskatu par aizvadītajā gadā paveikto, ar sevišķu gandarījumu atzīmēja sabiedrības arvien pieaugošo atsaucību DV palīdzības darbam. Nesenajā Ziemsvētku ziedojumu vākšanas akcijā tautieši saziedojuši 2110 dol., kas ir rekordsumma un apvienību šai gadā ierindo pirmajā vietā ASV DV saimē. Tā kā daži ziedojumu vācēji vēl nav atsūtījuši savus sarakstus, tad šī summa var vēl nedaudz palielināties. V. Aparjods sniedza arī plašu pārskatu par to, kā praktiski izkārtots palīdzības darbs tautiešiem dzimtenē, un norādīja, ka pēdējā gadā, diemžēl, bijusi vajadzība sniegt materiālu atbalstu arī dažiem tautiešiem pašu mājās.

Kultūras darba laukā apvienība pērn noorganizējusi 19 sarīkojumu, nedaudz mazāk kā iepriekšējā gadā, taču apmeklētāju skaits samazinājies par dažiem simtiem. Novērota arī neparasta parādība, ka mazinājies apmeklētāju, it sevišķi jauniešu, skaits arī deju vakaros. Uz skolām Gaŗezerā apvienība sūtījusi divus jauniešus, bet vanadžu kopa, kuŗu vada R. Burģele, ar 200 dol. atbalstījusi divu jauniešu mācīšanos Gaŗezera vidusskolā. Vanadžu kopai arī bijuši 6 patstāvīgi sarīkojumi, kuŗi apvienības darbam devuši prāvus līdzekļus. Materiālā ziņā labi attaisnojies kāds jauns vanadžu pasākums — lietotu drēbju pārdošana, kas amerikāņu draudzēs un organizācijās ir ļoti izplatīts līdzekļu gūšanas veids, bet latviešiem vēl neparasts. Ziemsvētkos vanadzes sūtījušas sveicienu sainīšus latviešu izcelsmes kaŗavīriem ASV bruņotajos spēkos. Vanadžu seksteta dziedājis četros sarīkojumos. Vanadzes sniegušas arī materiālu atbalstu divām tautiešu ģimenēm.

Pie apvienības vēl darbojas vīru koris (diriģents V. Aparjods, pr-ks R. Prūsis), tautas deju kopa Metieniņš (vada Lija Pētersone, palīdzot O. Ozoliņam un Intai Šeniņai), teātŗa kopa (režisore M. Valtere - Einberga), šacha sekcija (L. Gaigals), šaušanas sporta kopa (Ž. Butkus), koncertu komiteja (E. Peniķis), Gaujas skautu vienība (A. Mundeciems, vēlāk Dr. V. Kore), Tālavas gaidu vienība (A. Namatēva, vēlāk I. Sakša), bet paprāvo bibliotēku pārziņa V. Berģis. DV nams aizvadītajā gadā izmantots 252 reizes. Ž. Butkus ar E. Šeniņu veikuši nama pārkrāsošanas darbus, par ko būtu bijis jāmaksā vismaz 1000 dol. Ziņojuma nobeigumā V. Aparjods pasniedza DV organizācijas jau agrāk piešķirtos goda diplomus Elzai Klaustiņai un S. Belkovskim.

Pēc kasieŗa J. Vilciņa un revīzijas komisijas pr-ža E. Čakāna ziņojumiem sapulce izteica pateicību apvienības un vanadžu vadībai par teicami veikto darbu. Budžetu šim darbības gadam pieņēma 5013 dol. apmērā.

Par apvienības priekšnieku šim darbības gadam sapulce ar aklamāciju ievēlēja līdzšinējo V. Aparjodu, bet valdē — balsojot — P. Rudzīti, V. Zālīti, E. Peniķi, J. Vilciņu, O. Cerbiņu, Ildzi Slemperi, R. Raitu un E. Rozenfeldu. Revīzijas komisijas pienākumus ar aklamāciju uzticēja līdzšinējiem E. Čakānam, J. Grundsbergam un Ā. Peniķim.

Sapulces nobeigumā Elza Klaustiņa lūdza ierosināt ASV DV apvienību delegātu sapulcē DV organizācijai sarīkot īpašus kursus tautas rotaļu vadītāju sagatavošanai, jo šo rotaļu zinātāju un pratēju paliek arvien mazāk. Sapulci vadīja V. Gailāns, bet protokolēja S. Belkovskis. Pēc sapulces vanadzes dalībniekus pacienāja ar kafiju un maizītēm.

R. Č.

KANADAS ZIŅAS

HAMILTONA

● Atklājot Hamiltonas latviešu skolas rīkoto Draudzīgā aicinājuma atceres aktu 31. janvārī, vecāku padomes pr-dis E. Bitmanis norādīja, ka pagājuši jau 35 gadi, kopš Latvijas prezidents K. Ulmanis aicinājis tautiešus ziedot savu pirmo skolu, pēc tam pateicās tautiešiem un vietējām organizācijām par skolai sniegto atbalstu. Ģimnazistes Rita Kopa un Valda Andersone lasīja savus darbus par K. Ulmaņa dzīvi un darbu, bet Inese Tuklera, pabeidzot lasījumu par Draudzīgo aicinājumu, mudināja tautiešus arī tagad atcerēties latviešu skolu, jo „tas ir vienīgais ceļš atpakaļ uz Latviju". Sākot referātu par Jāni Poruku, māc. A. Cops no Toronto atzina, ka varētu likties, ka Poruks ir nepazīstams rakstnieks, jo jaunie vairs nelasa viņa darbus. Bet — tā bija arī Latvijā, varbūt tādēļ, ka Poruka tēlotie „bālie zēni" nebija īsti piemēroti straujī zeļošajai Latvijai un tās jaunaudzei, taču jāievēro, ka Viktors Eglītis pirms pirmā pasaules kaŗa atzina tieši Poruku par pamatlicēju latviešu jaunajai literatūrai. Referāta turpinājumā viņš risināja domu, kas ir nopietni rakstnieks, atzīstot, ka nevis darbu forma, bet gan saturs ir tas, kas liek kādu rakstnieku iemīļot, kuŗa „darbus lasot, liekas, ka viņš ar mani sarunātos". Pabeidzot referātu, māc. A. Cops aicināja pārdomāt iemeslu, kādēļ Poruka kapa pieminekli likts sievietes tēls — Līvija no „Brūklenāju vainaga", šo Poruka darbu pēc tam dailrunā teicot skatuves māksliniecei Almai Mačai. Pēc E. Bitmaņa izteiktās pateicības un ziedu veltēm abiem Toronto viesiem, A. Mača dailrunā vēl sniedza arī Poruka stāstu „Kukažiņa".

● Hamiltonas latviešu mednieku un makšķernieku kluba dāmu komitejas gadskārtējā sapulcē 29. janvārī dalībnieces priekšniecei Zigridai Mierkalnei izteica pateicību par vērtīgo darbu un ar aklamāciju uzticēja komiteju vadīt arī turpmāk.

BSK

MONTREALA

● Latviešu skolas rīkotajā Draudzīgā aicinājuma atcerē 31. janvārī Sv. Lūka skolas zālē skolas saimi un viesus ar R. Blaumaņa lugu „No saldenās pudeles" izrādīja Toronto latviešu ģimnazijas dramatiskais pulciņš režisora H. Miķelsona vadībā, kas pats tēloja Taukšķi un guva nedalītu piekrišanu. Visi tēlotāji bija likuši pūles un krietni veica savas lomas, izceļoties ar tīro latviešu valodu un gūstot skatītāju atsaucību. Sevišķi patika enerģiskā krustmāte Lavīze, kuŗu tēloja Skaidrīte Leja, un acīgā Auce (Sandra Indzere). Toronto ģimnazisti Montreālā ciemojās jau trešo reizi, klūstot par arvien gaidītiem ciemiņiem. Pēc izrādes skolas pārzinis K. Deksnis pateicās viesiem par devumu, tēlotājiem saņemot ziedus. Viņš pateicās arī vietējām organizācijām un atsevišķajiem ziedotājiem, kas skolai Draudzīgajā aicinājumā devuši pie 600 dol. naudā un vairākas mantas izlozei. Viesu vārdā atbildēja H. Miķelsons, bet K. Deksnis saņēma torontiešu ziedus un piedevām prologa teicējas un suflieres Irmas Zubānes draudzības skūpstu. Vecāku padomes pr-dis N. Štauvers ar palīgiem bija noorganizējis izlozi, kuŗas lozes izpārdeva 10 minūtēs, galveno laimestu — A. Agrumas dāvinātu tautisku spilvenu iegūstot E. Vītiņai.

—ms

VANKUVERA

● Gadu gājumā Draudzīgā aicinājuma atceres sarīkojumu apmeklētāju skaits daudz nemainās — ap 15% no kopīgā tautiešu skaita, ar ko var apmierināties. Tā bija arī šāgada sarīkojumā, kuŗu arī šoreiz izkārtoja Vankuveras latviešu biedrība. Referentam darba apstākļu dēļ esot spiestam izbraukt uz Vinipegu, A. Pūpola apceri par ieročiem un draudzību, par gara ieročiem trimdā un to nozīmi nolasīja biedrības pr-ks A. Vēveris, piemērotu Fr. Bārdas dzejoli nolasīja S. Liskopa, bet Z. Leimane interesantā stāstījumā izvadīja klausītājus pa latvju dainu un pasaku pasauli, pakavējoties arī pie mūsu rakstnieku radītajiem tēliem, dzejnieku un mūziķu darbiem, kā arī pie Draudzīgā aicinājuma idejas un tās bagātīgā īstenojuma. Vietējās latviešu skolas audzēkne D. Balode sniedza deklamāciju, bet A. Drikīte iepriecināja ar klavierspēli. Visspusīgu informāciju un savus iespaidus par pagājušās vasaras Divreizdivi nometni pie Portlandes sniedza A. Vēvere un V. Zariņš, bet Dz. Dicmane savus vērojumus bija atsūtījusi rakstveidā no Princdžordžas (Prince George). Piezīmējams, ka minētajā Divreizdivi nometnē ar Vankuveras latviešu sabiedrības sniegto atbalstu piedalījās 5 jaunieši, kuŗi no tās atgriezās ne vien apmierināti, bet pat sajūsmināti. Turpmāk Vankuveras resp. Britu Kolumbijas jauniešiem līdz 18 gadiem paredzētas arī balvas par latviešu grāmatu lasīšanu. Viss šī Draudzīgā aicinājuma atceres sarīkojuma atlikums paredzēts Vankuveras latviešu skolai. Bija iekārtots arī latviešu grāmatu galds un rokdarbu tirdziņš, bet par kafiju apmeklētājiem rūpējās A. Vēvere un M. Pelēna.

P. Z.

VINIPEGA

● DV Manitobas nodaļas gada sapulcē 31. janvārī K. un L. Smolinsku ģimenes mājā tās dalībnieki ievadīja ar klusuma brīdi, pieminot mirušos DV biedrus, un DV dziesmu. No ziņojumiem izrietēja, ka aizvadītajā gadā darbība bijusi rosīga. Nodaļa piedalījusies Latviešu dienu izkārtojumā, kuŗas vēl notika Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres komitejas darbības ietvaros, Vinipegas pilsētas galvām un Manitobas provinces premjēram izsludinot īpašu Latviešu nedēļu. Sarīkota plaša izsāde, noorganizēti radioraidījumi, sniegtas ziņas televīzijā, kā arī publicēti raksti un deklarācijas vietējā presē, it sevišķi sakarā ar 14. jūniju un 18. novembri. Nodaļa izkārtojusi lokālas DV dienas, jaunatnes izbraukumu, bazāru un rudens balli, bet svinīgus aktus Kalpaka piemiņai, Lāčplēšu dienā, Ģimenes dienā un Kurzemes cietokšņa krišanas atcerē. Bērniem sarīkota Ziemsvētku eglīte. Minsteres latviešu ģimnazijai Vācijā nosūtīti 200 dol., tāda paša summa piešķirta jauniešiem Divreizdivi nometnes apmeklēšanai, bet 25 dol. vietējai latviešu skolai un 25 dol. uzveduma „Baltic Story" vajadzībām. Nodaļā pašreiz ir 64 biedri, no tiem 29 vanadzes, kuŗas bijušas sevišķi rosīgas sarīkojumu izkārtošanā un saslimušo apmeklēšanā mājās un slimnīcās. Nodaļas kasē uz sēdes dienu bija 3029 dol., mednieku un makšķernieku sekcijas kasē 79 dol., bet budžetu šim darbības gadam pieņēma 745 dol. apmērā. Nodaļas valdi ievēlēja ar aklamāciju, kuŗa pienākumus sadalīja šādi: priekšsēdis V. Stenders, viņa vietniece L. Kēlere, sekretārs K. Smolinskis, kasieris V. Jandavs un biedrzinis St. Stepulis. Par ārējās informācijas daļas vadītāju pieaicināja J. Zariņu. Revīzijas komisijā savukārt ievēlēja J. Staudžu, J. Preimani un J. Zariņu.

J.Z.

APSTIPRINĀTA DARBA SEKA PADOMES SESIJAI

(Pārnesums no 1. lpp.)

atzina pasākumu par sekmējamu, vienojoties kā godalgu piešķirt kāda apbalvojamā dalībnieka ceļa izdevumu segšanai, ja to vajadzētu, līdz 200 dol.

K. Tannis, informēja, ka pārstāvējis LNAK veco strēlnieku Ziemsvētku kauju atcerē, iepazīstināja ar izstrādātajiem budžetiem šim darba gadam, interesantam salīdzinājumam minot arī attiecīgās summas pirms 10 gadiem resp. 1959. gadā. Operatīvā budžeta ienākumos paredzēti 5000 dol. no biedru naudām (pērn 3765 dol., bet 1959. g. 786 dol.), 2500 dol. (pērn 2000 dol., 1959. g. 425 dol.) no ziedojumiem, bet 500 dol. (pērn 656 dol., 1959. g. tādu nebija) no dažādiem ieņēmumiem, kopā 8000 dol. Izdevumos savukārt paredzēti 900 dol. atlīdzībām un atalgojumiem biroja uzturēšanai, 150 dol. papilddarbiniekiem un 150 dol. bibliotēkai (kopā 1200 dol.), 250 dol. bibliotēkas uzturēšanai, 500 dol. kultūrālai aprūpei, 600 dol. skolu un jaunatnes atbalstam, 1200 dol. biroja un pasta izdevumiem, bet 300 dol. darbvedībai, abiem pēdējiem posteņiem kopā 1500 dol. (pērn 1024 dol., 1959. g. 116 dol.), 850 dol. ceļa izdevumiem (pērn 838 dol., 1959. g. 36 dol.), 400 dol. neparedzētiem izdevumiem (pērn 402 dol., 1959. g. 241 dol.), 600 dol. telpu nomai (pērn 570 dol., 1959. g. 180 dol.), 700 dol. dalības maksājumam BPLA un 1200 dol. jaunās LNAK padomes vēlēšanām, visam kopā 7800 dol. Atlikušos 200 dol. līdz plānotajiem 8000 dol. ienākumiem paredzēja kā kapitālieguldījumu inventāra paplašināšanai.

Atsevišķo fondu budžetā, kuŗā ienākumi praktiski līdzinās izdevumiem, paredzēti 500 dol. fondam Latvijas brīvībai, 1500 dol. Ziemeļamerikas latviešu kultūras fondam, 500 dol. skolu fondam, 100 dol. autoru honorāriem, 200 dol. sarīkojumiem, 500 dol. citiem fondiem, 500 dol. kultūras un izglītības darbam, 1500 dol. palīdzības nozarei, 500 dol. mācības līdzekļu apgādam un 200 dol. sevišķu pasākumu atbalstam. Kē K. Tannis norādīja, šis ir lielākais no visiem līdzšinējiem budžetiem.

Sekojošajās debatēs par līdzekļu iegūšanu bija dzirdama doma, ka līdzšinējā LNAK dalības maksa 2 dol. apmērā ir par mazu, tādēļ tā būtu paaugstināma, taču tas ir padomes sesijā izlemjams jautājums. Tāpat bija doma, ka vajadzētu apzināt tautiešus, kuŗi ar mieru katru gadu LNAK darbu atbalstīt ar 25 dol., taču arī šis ieteikums palika bez lēmuma.

Kultūras nozares vadītāja I. Vīksna ziņoja, ka izdarāmas pārmaiņas un papildinājumi LNAK pārstāvjos Ziemeļamerikas latviešu kultūras fondā. Izraudzītais mūzikas nozares valdes loceklis komponists I. Sakss darba apstākļu dēļ tomēr nav varējis pienākumus uzņemties, tādēļ viņa vietā valde šai sēdē apstiprināja komponistu un diriģentu Alfredu Štrombergu. Bez tam Kanadai dodami vēl daži referenti. Valde vienojās, sociālo un politisko zinātņu nozarē par referentu aicināt J. Dreifeldu, bet etnografijas nozarē referents vēl meklējams, jo aicinātā B. Senkēviča šos pienākumus neuzņēmās. I. Vīksna arī ziņoja, ka Ņujorkā 25. janvārī atjaunota latviešu valodas pareizrakstības komisijas darbība, kuŗā piedalās arī LNAK, iemaksājot 20 dol. šīs komisijas darbības uzsākšanas organizēšanai. Valde vienojās par LNAK pārstāvi šai komisijā aicināt TLTA ģimnazijas skolotāju — baltu filoloģi Elfrīdu Ezeru. Pašreiz sagatavo aicinājumus ziedot Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda vajadzībām.

Ziņojot par speciālās pētīšanas komisijas darbu atsaucības vairošanai Kultūras fondam, Dr. E. Upenieks norādīja, ka vajadzētu aicināt visas organizācijas savos budžetos paredzēt noteiktas summas Kultūras fondam, tām paziņojot, ar kādu summu LNAK no tām rēķinās, tāpat izmēģināmi citi līdzekļu vākšanas veidi. Pārrunās valde atzina, ka būtu ideāli, ja organizācijas tam piekristu un uzturētu Kultūras fondu, kas būtībā ir arī to pienākums, bet... Pie šī „bet" pārrunas arī apstājās, nekādus konkrētus lēmumus nedodot. E. Upenieks vēl norādīja, ka bijis ierosinājums apsvērt iespējamu visu akadēmisko organizāciju kopīgu apvienību, kas arī veicinātu līdzekļu sagādi. Arī šis jautājums izraisīja plašas debates, nobeigumā E. Upeniekam paskaidrojot, ka šo ierosinājumu mēģinās arī īstenot.

Tālākajās pārrunās valde vienojās, ka līdz marta beigām sasaucama Toronto organizāciju un draudžu pārstāvju sanāksme, lai izraudzītu rīcības komiteju šāgada Latvijas valstssvētkiem. V. Upeslācis informēja par savām pārrunām ar monsiņoru Dr. K. Ruču par Vatikāna radioraidījumiem, atzīstot tos par atbalstāmiem. Pārrunās šo jautājumu nodeva informācijas nozares kārtošanai. I. Alksnis norādīja, ka izgatavots un izsūtīts LNAK apkārtraksts, atgādinot organizācijām pasteigties ar darbības pārskatu iesūtīšanu, lai tos varētu ievietot kopīgajā LNAK pārskatā padomes sesijai. Dr. A. Šteina ierosinājumus attieksmē uz LNAK statūtu grozījumiem valde pēc plašām pārrunām nolēma vēlreiz apskatīt nākošajā valdes sēdē, kuŗa notiks vēl pirms padomes sesijas, lai tad nobalsotu, vai ierosinājumi iesniedzami sesijai izlemšanai, vai ne. A. Rāviņš vēl pakavējās pie iekārtojamās LNAK kartotēkas, atzīstot, ka darbs, varbūt, uzsākts mazliet nepareizi, taču nepieciešami lieli līdzekļi, lai varētu iekārtot patiešām labu, pārskatāmu un vispusīgi pilnīgu kartotēku, kuŗa varētu kalpot ne tikai LNAK, bet arī citu vajadzībām, no tās vajadzīgos datus gūstot, piemēram, latviešu kreditsabiedrībai, Sidrabenes un Saulaines bērnu apzināšanai, arī skolām, lai noskaidrotu, kuŗi bērni latviešu skolu neapmeklē u.t.t. Kartotēku iekārtojot, vajadzētu apsvērt, kam vēl tā varētu kalpot, lai tad savāktu nepieciešamos datus.

Izglītības nozares vadītājs J. Mežaks informēja, ka sakopoti senātora Juzika vadītās etnografisko grupu kultūras konferences materiāli un atzinumi, kuŗus viņš nodevis valdes pr-dim T. Kronbergam, no kuŗa icinteresētie tos var pieprasīt pētīšanai. J. Mežaks vēl aizrādīja, ka tikai avīzē izlasījis, ka ALAs izglītības biroja vai LNAK izglītības nozares vadītājam jāuzņemas skolas grāmatu izdošanas koordināšana. J. Blumbergs jau atteicies šos pienākumus uzņemties, un tā automatiski iznāk, ka šis uzdevums piekrīt viņam kā LNAK izglītības nozares vadītājam, taču ar viņu neviens iepriekš nav sazinājies, viņš pārsteigts ar avīzē lasīto ziņu, bet stāvoklis tāds, ka arī viņam nav iespējams šo darbu uzņemties.

Sēdē Boltonā bija ieradušies LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs, viņa vietnieki A. Rāviņš un K. Tannis, sekretārs I. Alksnis, valdes locekļi J. Mežaks un Dr. A. Šteins, politiskās nozares vadītājs V. Upeslācis, referents autora honorāru jautājumos V. Kaļiņš, revīzijas komisijas locekle B. Senkēviča un padomes loceklis A. Svenne, bet vēlāk arī kasieris J. Skrastiņš, biedrzinis Dr. E. Upenieks, nozaŗu vadītāji I. Vīksna un K. Irieditis un LNAK biroja vadītājs J. Rolavs.

Vc.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

BOSTONA

● J. Zīberga fonda valde 31. janvāŗa sēdē saņēma Jāņa Jaunsudrabiņa gleznu „Kaukaza ainava", kuŗu dāvināja rakstnieka un gleznotāja atraitne Nate Jaunsudrabiņa Vācijā. Gleznu novietos Amerikas latviešu tautiskās savienības namā. Dāvinājumus pēc savas nāves pieteikuši vēl citi tautieši, par ko valdes sēdē bija dzīvas pārrunas. Bija ierosinājums vākt materiālus par gleznotāja prof. Jāņa Kugas dzīves laiku Bostonā. Fonda gada sapulce notiks 15. martā, kad iekārtos arī Garlība Merķeļa 200 gadu piemiņas izstādi. Ir jau izdota īpaša piemiņas aploksne, kuŗa dabūjama pie fonda pr-ka E. Dzelzkalēja.

O. A.

ELIZABETE

● Elizabetes-Nuarkas latviešu ev.-lut. draudzes rīkotā Draudzīgā aicinājuma atceres ietvaros 1. februārī Sv. Marka baznīcā notika dievkalpojums, kuŗu vadīja draudzes mācītājs T. Vēdzele, ērģeles spēlējot Z. Vēdzelei, bet pēc tā baznīcas sarīkojumu zālē piemērota programma, kuŗā par jaunāko latviešu dzeju, pakavējoties pie Zentas Liepas, Klāras Zāles, Hertas Kraujas, Ritas Gāles, Baibas Bičoles, Ainas Kraujietes un Astridas Ivaskas darbiem, interesantā sniegumā referēja mag. phil. Nora Valtere no Ņujorkas, bet mākslinieciskā skandējumā savus dzejoļus teica Rita Gāle. Sarīkojumu ar uzrunu, pakavējoties pie K. Ulmaņa izlolotās Draudzīgā aicinājuma idejas, ievadīja draudzes priekšnieka vietnieks R. Štemmers, jo draudzes pr-ks E. Krūmiņš sakarā ar meitas Spīdolas atrašanos Saratoga slimnīcā ar satiksmes negadījumā gūtajiem ievainojumiem, bija kavēts piedalīties. Sarīkojumu pabeidza draudzes sekretārs V. Neimanis, pateikdamies programmas izpildītājām, kuŗām dāmu komitejas pr-ce H. Briede piesniedza ziedus, un visiem vakara dalībniekiem par sarīkojumam veltīto uzmanību. Kafijas galdu bija klājusi dāmu komiteja A. Neimanes un M. Vilciņas vadībā. Sarīkojumā piedalījās vairāk nekā 60 dalībnieku, to vidū arī ASV DV valdes pr-dis Valters.

V. N.

VISIEM NEPIETIKA VIETU . . .

IZPĀRDOTA „KOKLĒTĀJA UN VELNA" IZRĀDE ŅUJORKĀ

Ņujorkas latviešiem 8. februārī bija izdevība skatīt savā ziņā neparastu viesizrādi — divās zemēs sagatavotu latviešu skatuves uzvedumu „Koklētājs un velns", kuŗa pirmizrāde pagājušajā gadā notika Toronto. Mūziku un libretu šim skatuves darbam devis komponists Bruno Skulte Ņujorkā, izrādes mūzikālais vadītājs ir ņujorkietis Andrejs Jansons, arī dekorācijas un kostīmu metus zīmējis „amerikānis" Evalds Dajevskis, bet dekorācijas pats izgatavoja Toronto, kur šūdināja arī tērpus, kamēr dejām choreografiju deva torontietis Zigurds Miezītis, kas ar saviem Diždanča dejotājiem tās arī iestudēja. Šis ASV un Kanadā sagatavotais skatuves darbs neparasts arī tādēļ, ka dekorācijām un arī pašai izrādei deju dēļ nepieciešama plaša skatuve, kādēļ iespējams, ka nule Ņujorkā notikušā būs arī vienīgā izrāde ASV.

Uzveduma sākumā un nobeigumā ir izteikti latvisks temats — dejo tautu meitas ar puišiem, tad ganiņš aizmieg, lai nobeigumā no sapņa ņipra tautu meita viņu atkal pamudinātu. Darbības vidus posms, galvenais un ilgākais, notiek velna pilī un kaut kā arī liekas stipri latvisks, radot iespaidu, ka dzīve ellē nav ne mocība, nedz arī vienmuļa, bet patīkama laika pavadīšana. Dojojot pēc kādreizējo Eiropas karalisko galmu dažādu deju motīviem, velni svin kāzas. Ar izrādi skatītāji bija apmierināti, ko norādīja aplausi gandrīz pēc katras dejas, kuŗu sniedza velni. Aplausus izpelnījās arī efektīvās dekorācijas, par kuŗām publika sumināja mākslinieku E. Dajevski. Dekorāciju un apgaismošanas kopefekts bija, ka dekorāciju maiņu praktiski tikai „imitēja", pašas norises vidū mainot skatu ar gaismu iedarbību. Šī dekorāciju un gaismu maiņspēle, kuŗa bija torontieša Dāvja Maksiņa ziņā, vārda tiešajā nozīmē apbūra ņujorkiešus. Orķestrī bez koklēm bija arī pūšamie un sitamie instrumenti, pirmajā cēlienā arī dažu dziesmu iestarpinājumi. Uzveduma nobeigumā skatītāji ar aplausiem ilgi sumināja izrādes dalībniekus, bet jo sevišķi komponistu B. Skulti un dekorātoru E. Dajevski.

Jāatzīst, ka visumā Ņujorkas latvieši šo viesizrādi uzņēma dalītām jūtām. Apmierināti bija tie apmēram 800 tautiešu, kuŗi ieejas kartes bija iegādājušies iepriekš, bet neapmierināti un dziļi vīlušies tie, kuŗi ieradās sarīkojuma vietā, bet tikai, lai uzzinātu, ka nav vairs vietu, tādēļ jādodas atkal mājup, izrādi neredzējušiem. Ir aplēsts, ka tādu bijis ap 400. Tā nu Ņujorkā šoreiz notika tas, par ko neviens agrāk nedomāja: zāle bija apmeklētāju pārpildīta, bet trešā daļa no izrādi redzēt gribētājiem palika ārpusē. Piedevām vēl jāievēro, ka citi „neveiksminieki" bija jau brīdināti, ka vietu vairs nav, kādēļ uz sarīkojuma vietu veltīgi nemaz nebrauca. Liekas, ka rīkotāji nebija cerējuši, ka uzvedums varētu pievilkt tik lielu skatītāju skaitu, tādēļ tam nonomājuši Modes institūta mazo zāli.

Šī uzveduma iestudēšanai veltīts daudz laika. Mūzikas iestudēšanai vien Ņujorkas kokļu un dziedātāju ansamblis A. Jansona vadībā pulcējušies mēģinājumos ap 100 stundu, pie tam ievērojams, ka „pūtējos" bez latviešiem piesaistīti vairāki cittautieši. Uzvedumu sagatavojot, mūziku ieskaņoja lentē un nosūtīja uz Toronto, kur pēc tās TLB tautas deju kopa Diždancis iestudēja dejas Z. Miezīša vadībā, bet dekorāciju un kostīmu gatavošanā piedalījušies ap 60 talcinieku.

Liels skaits izrādes apmeklētāju Ņujorkā bija jaunieši. No Filadelfijas īpašā autobusā bija ieradušies latviešu skolas audzēkņi. Ar nomātu autobusu Ņujorkā ieradās arī uzveduma dalībnieki no Toronto, pie tam jau 6 februārī, lai dienu vēlāk Jonkeru baznīcas zālē kopā ar Ņujorkas jauniešiem sniegtu sarīkojumu „Nākotne 70". Še lielākā apmeklētāju daļa bija jaunās paaudzes pārstāvji, kuŗi pēc priekšnesumiem līdz pusnaktij pakavējās dejās.

Piezīmējams, ka, pēc pašreizējās informācijas, „Koklētāju un velnu" uzvedīs vairs tikai 2. jūlijā Toronto, Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku speciālās jaunatnes programmas ietvaros.

V. Irbe

DV SALIDOJUMS AUSTRĀLIJĀ

(Pārnesums no 1. lpp.)

katiņus, lai noslaucītu „norasojušos" vaigus.

Notikuma atcerei Sidnejas vanadžu kopas pr-ce E. Rodze-Ķīsele Vanagos iestādīja egli, bet Sidnejas DV nodaļas pr-dis R. Renbušs priedi. Salidojuma nobeigumā vietējās vanadzes aicināja kā delegātus, tā arī ciemiņus pie bagātīgi klātiem galdiem, kur visi draudzīgā un saskanīgā gaisotnē pakavējās līdz vēlai vakara stundai.

Ed. Šmugajs

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12. tel. 782-7246

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

St. Clair — O'Connor Dr. (Parkview Hill Cr.); Atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja ar pagrabā izbūvētām 2 istabām un bāru. 2 vannas istabas, ūdens - eļļas apkure. Privāts iebraucamais ceļš un garāža. Iemaksa $5000. Īpašums brīvs no parādiem.

Danforth — Broadview: Atsevišķa 8 istabu dubultķieģeļu māja, 2 vannas istabas, 2 virtuves, garāža. Cena $28.900.

Christie — Dupont: 2-stāvu 6 istabu dubultķieģeļu māja, 2 vannas istabas, 2 virtuves, iebraucamais ceļš. Iemaksa $4000, atlikums uz atklātu 10 gadu obligāciju.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ

Preses konference Pigbridžā

NENOPIETNS ZIŅOJUMS, KAUT FAKTI, PAR TIKPAT NENOPIETNĀM LIETĀM

Tā kā latviešu trimdas 25. gadā briest lieli notikumi, tad veca paraduma pēc Pigbridžā atkal notika tradicionālā preses konference. Lai taupītu naudu un palīdzētu uzturēt Kanadas dolaru stipru, mazinot inflācijas briesmas, preses konferenci sasauca Gāzes mājā, kur noma par telpām nav jāmaksā, kur nekā neprasa arī par trauku un galdautu lietošanu. Tā kā šī preses konference bija domāta latviešiem, kuŗi runā latviski, tad tā notika mūsu mātes valodā ar nelielu vietējās valodas piejaukumu.

Preses konference iesākās ar garīdzniecības un lielo trimdas organizāciju vadītāju piesaukšanu, turpinoties ar Pigbridžas ievērojamo notikumu uzskaiti un analizi: Kanadas DV dienas, latviešu skolas pārzines apbalvošana, aizpagājušā gadā piešķirtā un pagājušā gadā pasniegtā medaļa Hamiltonas pilsētas galvam, pigbridžiešu sacenšanās pirmo biļešu iegādē dziesmu svētku sarīkojumiem, vanadžu vakarēšana, debates par tematu „Bērna prātā" sakarā ar tuvo Pigbridžas karnevālu u.t.t.

Pigbridžas tautiešu dzīvē novērota dīvaina parādība, proti: tautieši pastiprinātā kārtā izbūvē somu tvaika pirtis jeb saunas savu izmaksāto māju pagrabos. Iedziļinoties šai piršu būvēšanas drudzī un meklējot tam iemeslus, noskaidrots, ka pirtis būvē ar pēdējā laikā stipri izplatīto sarkano kašķi un rozā niezi! Latviešu pirtīs Kanadā šai sakarā paredzēts rīkot pēršanos sestdienās ar lieluzveduma „Sēlzemes sestdiena" serijām, pieaicinot arī īpašu galveno runātāju un vairākus pērējus. Medicīniski pētījumi liecina par karsta tvaika un šmaugu bērza slotu pozitīvo iedarbi ne vien uz gara „slimībām", bet arī uz nobriedušu gadugājumu stilbu kaulu un sēžamvietu stīvumu, atjaunojot lunkanumu un vingrumu... „Sēlzemes sestdienas" ceremonijās paredzēts ielūgt arī viesus no Čikagas un Toronto, bet galvenos runātājus un pērējus aicināt no Sadberijas, Grand Rapidiem un Pigbridžas.

Piedošanu, kaut pirts ir vērtīgs iestādījums trimdoņu tīrībā, tomēr preses konferences darba sekas iztirzājumā bija cits svarīgs jautājums: kad, kur un kā notiks Pigbridžas karnevāls 25. trimdas gadā.

Informāciju par šo nozīmīgo jautājumu sniedza Pigbridžas prezidents: „Tradicionālais Pigbridžas karnevāls paredzēts šagada 21. februārī, to atklājot ar masku polonēzi plkst. 8 vakarā, ja šai laikā jau būs ieradies pietiekams masku skaits. Ar nožēlu tomēr jākonstatē, ka šoreiz karnevāls nenotiks ierastajā Šeratona viesnīcā Hamiltonā kā iepriekšējos gados desmitos, jo 25. trimdas gadā šīs viesnīcas telpas izrādās par lielām un dārgām. Tādēļ rīkotāji karnevālam izvēlējušies latviešu sarīkojumiem iecienīto Rainbow zāli (Sanford un King ielu krustojumā, ar ērtu spēkratu novietni pāri ielai), kuŗa telpas ziņā gan mazāka, toties mājīga. Galu galā karnevāla krāšu un gaismu virpulī paceļs ikvienu romantiskā sfairā! Pirmo reizi Pigbridžas vēsturē par deju priekiem gādās profesionāls mūziķis — vietējām un internacionālām medaļām apbalvotā Silvio Kamaleri kapella, kuŗa jādzird visiem! Masku godalgošanā ievēros demokratiskus principus. Tādēļ ieteicams padomāt par oriģinālām, laikmetīgām, komiskām un sarīkojuma nosaukumam atbilstošām maskām. Pigbridžas lielrūpnieki, uzņēmēji un prominentas personas neskopojas jau nodevuši vērtīgas balvas labāko un reizē arī laimīgo masku godalgošanai.

Jā, gandrīz piemirsās: 25. trimdas gadā Pigbridžas karnevāla moto ir „Bērna prātā" — mūsu trimdas dzīves notikumu, guvumu un zaudējumu pārvērtēšanai vai uzskaitei!

Izdzirduši karnevāla moto „Bērna prātā", preses konferences dalībnieki jau pēc dažiem acumirkļiem lielā sajūsmā sāka sacensties masku kostīmu izdomā. Sākumā gan pusčukstus, bet drīz vien visā skaļumā bija dzirdami gan saprotami, gan nesakarīgi minējumi: „Puķu bērni, LSD ceļotāji, komīši, Dzimtenes balss, mini, midi, maksi, Pirtnieku Ansis, Antiņš, gaŗmatainie..." Ar to preses konferences svinīgums izgaisa īstā pirms-karnevāla drudzī... Un tā konferences rīcības komitejas pr-dim atlika tikai pasludināt sēdi par slēgtu un sirsnībā atvadīties: „Uz redzēšanos Pigbridžas karnevālā Bērna prātā!"

Jūlijs Vaimana

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

KLĪVLENDA

⊕ Latviešu apvienotās ev.-lut. draudzes svētdienas skolas rīkoto Draudzīgā aicinājuma atceri ievadīja māc. I. Gaide ar svētbrīdi, īsu uzrunu teica skolas vadītājs R. Šilders, bet Klīvlendas latviešu organizāciju un draudžu padomes pr-dis J. Bungs akta runā norādīja uz lielo nozīmi, kāds latviešu tautas dzīvē piekritis šim pirms 35 gadiem izteiktajam aicinājumam. Skolas pārzinis R. Šilders pateicās par dāvinātajām grāmatām un citām mantām, kuŗas dotas Draudzīgā aicinājuma atceres gadījumā. Draudzes kreditbiedrība nodeva čeku par 150 dol. Centīgākajiem skolēniem pasniedza veltēs grāmatas. Izdalot liecības, paziņoja, ka ar skolotāju un skolas pārziņa lēmumu tajās šogad „jauninājums", jo nav vairs atzīmju uzvedībā, kas darīts tādēļ, lai nebūtu jāraksta gaužām vājas atzīmes. Tas, tātad, nozīmē, ka skolēniem vairs nav labas uzvedības, kā mēs to sapratām dzimtenē. Tā ir ļoti nozīmīga un vērā ņemama atziņa, kuŗa būtu jāpārrunā nākošajās skolotāju sanāksmēs un jāpārdomā vecākiem mājās. Rodas jautājums, kas pie tā vainīgs — mājas apstākļi vai amerikāņu skolas, kurās bērniem dota pārāk liela patvaļa? Sarīkojumu pabeidza ar kopīgi nodziedātu dziesmu „Svēts mantojums".

⊕ Braucot automašīnā, ar sirds trieku 67 gadu vecumā miris Jānis Caune, kurš savas dzīves gaitas bija sācis Rudzātu pagastā, bet Klīvlendas latviešu kolonijā bija pazīstams kā rosīgs sabiedrisks darbinieks. Viņam veltīts aizlūgums notika 26. janvāra vakarā Apvienotās draudzes dievnamā, piedaloties mācītājiem K. Briedim un I. Gaidem, bet dienu vēlāk nelaiķi no draudzes dievnama pēdējā gaitā uz Sunset Memorial Park kapsētas latviešu nodalījumu izvadīja māc. I. Gaide. Pie kapa no aizgājēja atvadījās T. Berkulis Apvienotās draudzes, V. Rubovskis Pensionāru apvienības un A. Pīterāns Klīvlendas latviešu biedrības vārdā. **J. E.**

LINKOLNA

⊕ DV apvienības Linkolnā biedru sapulce 1. februārī, piedaloties 35 biedriem, pieņēma budžetu šim darbības gadam 1165 dol. apmērā, konstatējot kasē atlikumu uz 1. janvāri 854 dol., bet vanadžu fondā 553 dol. Sapulci lietišķi vadīja Paulis Gavars. Par apvienības priekšnieku ievēlēja līdzšinējo Robertu Matuli, par viņa vietnieku un kultūras daļas vadītāju D. Antonišķi, bet par otru vietnieku un Omahas DV pārstāvi H. Ozolu, kamēr pārējos valdes amatos darbosies sekretārs R. Staklis, kasieris A. Dreiškins, sporta daļas vadītājs A. Eglītis un biedrzinis-mantzinis K. Valters. Par ārējās informācijas daļas vadītāju pieaicināja A. Liepnieku, bet par pārstāvi ASV DV delegātu Detroitā R. Matuli. Revīzijas komisijā savukārt ievēlēja P. Gavaru (pr-dis), V. Pīlāgu un J. Baumani. Vanadžu kopas priekšniece ir Berta Glagava, sekretāre M. Šmita, kasiere E. Ozola, aprūpes daļas vadītāja H. Cīrule un biedrzine V. Muceniece.

⊕ Linkolnas vanadžu kopas prce Berta Glagava ieguvusi 4. vietu Nebraskas galvaspilsētas bumbošanas meistarsacīkstēs sievietēm. Meistarsacīkstes pulcināja ap 100 dalībnieču. Viņa saņēma atzinības medaļu un naudas balvu, iegūdama 3 spēlēs 613 punktu. B. Glagava jau vairākkārt uzstājusies sporta sacīkšu pārraidījumos Nebraskas televīzijā, arvien preses un televīzijas pārstāvjiem uzsveŗot savu latvisko izcelsmi un pastāstot par savu dzimto zemi.

A

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

14. februārī — DV Toronto nodaļas tradicionālais karnevāls DV namā „Pārpratums pirtī."

15. februārī — pl. 12.30 dienā TLB sestdienas skolas padomes rīkotais bazārs Latviešu namā.

15. februārī — pl. 5 pēcpusdienā Gaujas gaidu un Rīgas skautu vienību 19. gadasvētki Sv. Andreja baznīcas zālē.

20. februārī — pl. 8 vakarā Columbus Hall; mākslinieku vienības Latvis slēgts karnevāls „Melnā pirtī".

8. martā — pl. 5 pēcpusdienā Sv. Jāņa baznīcā (200 Balmoral Ave.) plkv. O. Kalpaka piemiņas dievkalpojums.

13. martā — pl. 7.30 vakarā Inn on the Park viesnīcā Toronto korporāciju kopas rīkotā Kalpaka balle.

No 3. aprīļa — 12. aprīlim E. Vingra gleznu izstāde Sv. Jāņa draudzes sarīkojumu telpās — 200 Balmoral Ave. Atklāšana 3. aprīlī pl. 8 vak. Izstāde atvērta sestdienās un svētdienās no pl. 12 — 9 vakarā, pārējās dienās no pl. 5 — 9 vak.

11. aprīlī — pl. 8 vakarā A.L.T. Bostonas ansambļa visizrāde — S. Moma „Svētā liesma", Bickford Park vidusskolas zālē.

HAMILTONA

21. februārī — pl. 8 vakarā Pigbridžas karnevāls Rainbow zālē, Sanford un King ielu stūrī; karnevāla moto „Bērna prātā"; Silvio Cammillery deju kapella.

24. aprīlī — pl. 8 vakarā Latviešu biedrības telpās, 16 Queen St. North, dzejoļu vakars ar Olafu Stumbru.

Ar pipi uz jumta

AUSTRUMU VĒJI ● LASĪTĀJU MALDINĀŠANA ● VISS KĀRTĪBĀ ● LASĪTĀJA KRITIKA

Laikam būs taisnība sakāmvārdam, ka gudram ir gudra nelaime. Ņujorkas latviešu laikraksta janvāra pēdējā numurā Periskops daļēji citējis un atstāstījis Latviešu preses biedrības priekšnieka V. Irbes raksta „Burvju aplī". Veids, kādā tas atstāstīts, lasītāju pavedina uz domām, ka LPB priekšnieks varētu būt rakstījis kādā jaunā izdevumā, kas domāts tautiešiem svešumā.

Nodomāju, ka nu gan V. Irbe ir sprukās, un viņam būs M. Lorbergam jāpaskaidro, vai viņš šo rakstu nepieņemamam izdevumam pats sūtījis, vai arī kāds viņam mēģina piesiet lietu. Gribēju dabūt šī nepazīstamā izdevuma „Burvju aplī" numuru, kaut nosaukums likās tāds jocīgs, jo šādiem izdevumiem mēdz pievienot nosaukumā „dzimtenes" vai „brīvs" jēdzienu, parasti ar burvībām nenodarbojoties. Taču Ņujorkas latviešiem šāds izdevums nebija zināms, bet gadījās kāds, kas pateica, ka raksts ar šādu virsrakstu bijis ievietots laikraksta „Latvija Amerikā" šāgada numuros 2 — 4. Tiešām žēl, ka Periskops rakstījis tik miglaini, ka no viņa raksta šo faktu nevarēja izlobīt. Jeb vai, varbūt, tā ir Periskopa avīzes politika citu laikrakstu nosaukumus neminēt, kaut kāds raksts vai tā citāti no cita izdevuma ņemti?

Bija mazliet tā kā kauns, ka nebiju šo rakstu agrāk izlasījis, bet — vai tad visu var izlasīt? Man raksta saturs likās citāds nekā Periskops to iztulkojis, bet ASV jau ir brīva zeme, kuŗā katrs var domāt kā grib. Salīdzinot V. Irbes rakstu ar Periskopa izvilkumiem, man atklājās, no kuŗas puses vējš sācis pūst. Izrādās, ka neviens nav ievērojis, ka bez Veltas Tomas LPB Kanadas kopas 20 gadu darbības atceres sarīkojumā pērnā gada novembrī Toronto, godinot B. Senkēviču, nav piecēlies arī Periskops, tātad — jau divi. Man arī bija jāapsēžas, šo ziņu lasot, un tagad radies burvju trijstūris. Austrumos saule lec, no austrumiem gudrības nāk, no austrumiem arī sācis pūst Periskopa vējš. Ņujorkas avīzei arī bija iespēja ievietot saņemto M. Lorberga lasītāja vēstuli, bet tā atteicās to darīt. Tādēļ liekas neparasti, ka tagad šī avīze cenšas iesprauktes cita laikraksta uzsāktajās debatēs par tematu, kuŗš tai agrāk nelikās svarīgs. Jāpieņem, ka Periskopam bijis kāds svarīgs iemesls to darīt.

Laikrakstam „Latvija Amerikā", cik dzirdēju, sakarā ar šo Periskopa rīcību nav radušies nekāda veida zaudējumi. Tieši otrādi — četri Ņujorkas latvieši tik ļoti vēlējās zināt, ko tas V. Irbe īsti rakstījis, ka pieteica laikraksta pārstāvim gada abonementus! Tāpēc jāsaka paldies Periskopam par bezmaksas reklāmu „Latvijai Amerikā" un negaidītajiem 72 dol. abonēšanas maksas ienākumiem.

Periskops, liekas, piemirsis vecās patiesības, kuŗas māca mūsu sakāmvārdi un parunas. Viņam derētu tās atcerēties, piemēram šo: „Kas citam bedri rok, pats iekrīt!" Vai arī pamācību — nemeklēt skabargu otra acī, ja pašā acī ir baļķis... Periskops savās runās, rakstos un referātos vienmēr uzsvēris, ka īstas avīzes uzdevums ir pārdot informāciju — ātru, pareizu un objektīvu. To darot viņa avīze. Bet — kā ir īstenībā, vismaz ar to informācijas pareizumu? Manuprāt, Periskopa avīze tieši šai ziņā it bieži dūšīgi klibo. Lai minēts tikai viens piemērs: Ņujorkas avīzes pērnā gada Ziemsvētku (20. decembŗa) numurā 8. lapusē bija bilžu serija zem virsraksta „Pirmssvētku nedēļā". Zem vienas no šīm bildēm varēja lasīt: „Austrijā pirmās lavīnas Alpos jau prasījušas upuŗus. Desmit skolēnu un trīs skolotāju grupu Zalckamergūtā, ceļā uz Dachšteina masīvu pārsteigusi vētra. Visi gājuši bojā. Bailēs un cerībās vecāki un piederīgie dienām ilgi gaidīja kalna pakājē, vai 600 vīru lielajai glābšanas ekspedīcijai izdosies kādu atrast vēl dzīvu. Veltīgi."

Neapšaubāmi, ļoti traģisks notikums. Taču traģiski arī, ka šī ziņa ir tālu no pareizuma, patiesības, objektīvitātes, aktuālitātes — vienalga, kā to apzīmētu. Traģiskais notikums Zalckamergūtā nebūt nav noticis pērnā gada Ziemsvētku priekšnedēļā, bet gan — pirms vairāk nekā 15 gadiem! Pie tam arī ne nedēļā pirms Ziemsvētkiem, bet gan pirms Lieldienām, Zaļajā ceturtdienā. Šī traģēdija, kuŗu Periskopa avīze pārcēlusi uz nedēļu pirms pērnā gada Ziemsvētkiem, patiesībā sākās 1954. gada 15. aprīlī, kad skolēnu un skolotāju grupa devās ceļā uz Dachšteina masīvu, un beidzās tikai pēc 43 dienām — 1954. gada 28. maijā, kad atrada pēdējos līķus. Tas viss smalki lasāms Rietumvācijas žurnāla „Quick" pagājušā gada 48. (26. novembŗa) numurā, kuŗā publicēts arī uzņēmums, kuŗu pārņēmusi arī Periskopa avīze un pasniegusi saviem lasītājiem kā pēdējo „aktuālitāti" nedēļā pirms pērnā gada Ziemsvētkiem... Varbūt neesmu pārāk attīstīts domāšanā, bet man šāda rīcība nebūt neliekas kā Periskopa allaž uzsvērtā aktuālās un pareizās informācijas sniegšana, bet — lai Dievs man piedod, ja grēkoju! — pēc lasītāju apzinātas maldināšanas. Periskopa avīze vispār mēdz ļoti plašā mērā izlietot Rietumvācijas žurnālos publicētus uzņēmumus, tiem pēc vajadzības „piefrizējot" tekstu. Tas jau nebūtu tik ļauni, ja nemeklētu citu acīs skabargu, pats savā baļķi nesaredzot. Visā šai lietā patiešām traģiska ir iedoma, ka Rietumvācijas žurnālus lasa vienīgi Periskopa avīzes redakcijā... Izrādās, ka to dara arī citi, piemēram — es.

Man vienmēr gadās, ka „uzķeros" neparastām lietām. Nule izlasīju Raiņa un Aspazijas pieminekļa komitejas paskaidrojumus laikrakstos, ka tās centrālā valde un revīzijas komisija sastāv no pazīstamiem sabiedriskiem darbiniekiem, ka visas RAPK lietas ir vislabākajā kārtībā un nav nekāda pamata bažām vai neuzticībai. Ziedojumi turpinot ienākt, piemineklis būšot. Tā ir tiešām laba ziņa, jo dažiem bija radušās aizdomas, ka tā lieta nemaz nav tik labā kārtībā, ja pašai komitejai tas jāatgādina.

Gadījās arī redzēt kādu lasītāja vēstuli ar vārdu, bet bez adreses, kuŗa liekas tiešām godīgi domāta kritika. Vēstulē teikts, ka laikrakstos var atrast runu un sanāksmju atreferējumus, kuŗi nav ne pilnīgi, nedz arī liekas objektīvi. Lasītājs ieteic redaktoriem šādus rakstus nepieņemt, bet aicināt tos papildināt. Doma ir laba, bet — kur ņemt objektīvus rakstītājus? Un kā redaktoram zināt, ka iesūtītais raksts nav objektīvs vai nepilnīgs? Bez tam ir visai parasta lieta: ja kāds raksta par savas organizācijas darbu, tad daži izvērtējumi aizmirstas, ja tie neliekas panākumiem bagāti. Profesionālu žurnālistu latviešiem vairs nav vairāk kā abām rokām pirkstu, pusprofesionāļu ir mazliet vairāk, bet pats galvenais — ne visur žurnālists ir gaidīts, jo tas var atklāt nevēlamas lietas.

Iepriekš minētais lasītājs arī piemin, ka Divreizdivi nometnē, pēc kāda avīžraksta, esot „kreisas tendences", un piemetina, ka tikai daudzus mēnešus pēc šīs nometnes tas apskatīts arī presē. „Kaut kas nav kārtībā ar mūsu sazināšanās un informācijas apmaiņas aparātu un metodēm," secina lasītājs. Ja kāds Latvijas valsts himnas laikā paliek sēžam, tad arī to var dažādi iztulkot. Ja no jaunatnes puses šādu rīcību uzskata par protestu pret vecām latviešu paražām, tad vecākā paaudze te saskatīs kaut ko vairāk; varbūt to varētu apzīmēt par „kreisajām tendencēm". Taču nekādā ziņā neviens vecākās paaudzes pārstāvis atzinību par to neizteiks.

Exlibris

„Tie, kas neaizmirst", aizmirsa...

KANADAS LATVIEŠU VĒSTURES FRAGMENTI (24)

Dzīve netaupīja veco latviešu pionieri Džonu Džonesu. Vecumdienās viņa īpašumu piemeklēja ugunsgrēks. Liesmās gāja bojā viņa dzīvojamā ēka. Sadega ilgi krātā bibliotēka un archīvs ar 60 gados savākto sarakstī. Tajā bija arī reti fotouzņēmumi, kuŗi liecināja par latviešu dzīvi ap Salu ezeru. Ar šo zaudējumu ievērojami nabadzīgāka kļuvusi mūsu emigrācijas dokumentācija, jo ļoti trūkst faktu un dokumentu tās izgaismošanai. Tā pār daudziem notikumiem nogulies kapa klusums. Pētniekiem gan vēl atliks iespēja ielūkoties un rūpīgi izskatīt Kanadas nacionālā archīva dokumentu krājumus Otavā, kuŗi drīz tiem būs pieejami. Bet cik daudz tajos būs atrodami materiāli par pirmajiem latviešu ieceļotājiem, tas ir jautājums, kuŗam šobrīd nav iespējams rast atbildi.

Vecuma dienās Džoness ar dēliem īpašā farmā audzēja kažokdzīvniekus. Kopīgajā darbā dēli iemācījās sava tēva valodu bez grāmatām, jo latviešu valoda bija Džonesu sarunu valoda mājās.

Pēc Džona Džonesa nāves (viņš mira 1957. gada 1. augustā) Edmontonā nodibinājās viņa piemiņas fonds, kuŗa mērķis bija uzcelt pieminekli lielajam latviešu patriotam un labdarim — cilvēkam, kuŗš palika latvietis līdz mūža galam skarbos un neparastos apstākļos. Šai sakarā laikrakstā „Latvija Amerikā" 1961. gada 22. marta numurā varēja lasīt:

„Kad pēc otra pasaules kaŗa beigām avīzēs parādījās raksti par latviešu DP, Džonesa tēvs nolēma tiem palīdzēt. Viņš sāka ievietot vietējos laikrakstos informāciju un līdza pieteikties kanadiešus — ieceļošanas galvojumu devējus. Džonesa tēva popularitāte un viņa vārda labā slava mudināja daudzus kanadiešus atsaukties, un tā daudzi latviešu DP varēja pārkļūt okeanam. Edmontonā izveidojās lielāks latviešu centrs. Jau agrāk nodibinātajā latviešu biedrībā 'Imanta' ieplūda jauni biedri, un b-ba ievēlēja Džonesa tēvu par savu goda biedru. Arī Edmontonas latviešu luterāņu draudze un Toronto DV nodaļa Džonesa tēvu pagodināja ar goda biedra titulu. Bet vecums un kaŗa brūces izsita Džonesa tēvu no aktīvo sabiedrisko darbinieku ierindas, un drīz vien — aizsauca mūžīgā mierā. Ar viņu aizgāja dzīvā pirmo latviešu ieceļotāju — līdumnieku un pionieŗu vēstures lappuse, tāpat izcila DP laika ieceļošanas veicināšanas personība.

Džonesa tēva vārds kādreiz bieži rotāja latviešu laikrakstu slejas. Tad vēl vairums mitām Vācijā un sapņojām par atkļūšanu uz šo pusi. Un Džonesa tēvs palīdzēja nokļūt Kanadā. Vairāk nekā 200 latviešiem viņš palīdzēja šķērsot okeanu un sākt te jaunu un stabilu dzīvi. Nu jau Džonesa tēvs vairākus gadus dus zem Kanadas zemes velēnām, blakus savai 100 g. vecumā mirušai māmuļai, bet viņa 'izsauktie' tautieši izklīduši pa visu Kanadu. Daži varbūt savu lielo labvēli jau aizmirsuši, bet lielākā daļa sirmā latviešu patriota piemiņu savā sirdī glabās visu mūžu. Jo — labi darbi neaizmirstas, labi darbi pārvēršas leģendā un dzīvo mūžīgi, arī pēc tam, kad pats šo darbu veicējs vairs nedzīvo.

'Tie, kas neaizmirst' — Edmontonā pie turienes DV nodaļas nodibināja Džonesa tēva piemiņas fondu, lai tā kaut arī pēc viņa nāves apliecinātu latviešu atzinību par viņa patriotisko nostāju un nesavtīgo darbu, ko tas veltīja sarūgtināto un izmisumā esošo latviešu DP likteņa atvieglošanai. Fonda galvenais mērķis ir — uzpost Džonesa tēva kapa vietu, uzlikt uz tās pieminekli un izdot viņa dzīves stāstu.

Lai to veiktu, ir vajadzīga — nauda, un tādēļ fonds sirsnīgi lūdz ziedojumus no ikviena tautieša, bet galvenokārt jau nu no tiem vairāk nekā 200, kas ar Džonesa tēva gādību un palīdzību reiz varēja izkļūt no DP nometņu posta un neziņas.

Vairāk nekā 60 gadu Džonesa tēvs bija dzīvojis prom no Latvijas, bet visus šos gadus viņš savā sirdī bija saglabājis kvēlu patriotismu un savas tautas mīlestību."

Taču dzīve vienmēr rit tālāk. Solījumi aizmirstas...

Tādēļ šajā rakstu serijā vairāk nekā citus esmu izcēlis darbīgos Džonesus, lai šādā veidā sevišķi dokumentētu Džona Džonesa biografiju un piemiņu.

Osvalds Akmentiņš

„Še steidzami nododama vēstule... Vai jūs esat Lapiņa kungs?"

1970. gada jaunie modeli
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
APSKATĀMI MŪSU JAUNAJĀS SKATES TELPĀS.
Tagad izdevīgākais laiks iegādāties pagājušā gada automašīnas par pazeminātām cenām.
ROBERTSON MOTORS 1555 Danforth Ave., Toronto
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi Hans PLAUDE Tel. HO 6-1131

MĒS I...
Laulību un iesvē...
Vizītkartes
Dokumentu...
Koncertu...
Sarīkoju...
Plakāt...
Vēst...
G...
Labs darbs. ...
PASŪTINĀJUMUS ...
AMBER PRINTER...
491 College ...
TEL.: 921...

Atstājiet savas krāsa...
attīstīšana...
DV Grāmatnīcā, 491 ...

KEITH REALTOR
L. Vēverim

A. EGLĪTIS ...
17" — $...
21" — $...
23" — $1...
161A Roncesvalles A...

AUST...
DĀMU F...
737 Bloor St. W., pi...

LATVIJAS KOR...
public...
Sadarbība Baltija...
56 lpp., bagātīgi il...
Dabūjama: DV Grām...
C...
Toro...

VALUPE
DI...
Ald...
VEIKALĀ UN DARBNĪ...
Ont., tālr. 533-2837.

ROSAR-MORRISON...
TELEPHONE 924-1408 • 467 SH...
RŪPĪGA U...
APBEDĪŠAN...
IZKĀ...

KAS? KUR? KO...

OLD COUNTRY...
2800 DUNDAS ST. WEST...

ALFRED STIKUTS REALTOR
Diplo...
28...
136...
1851...

BROADVIEW D...
105 DANFORT...
Tel.: HO 5-9905.

A. Kristapson...
1095 Queen Street ...

PAVASARA
delikatešu veikals un...
361 RONCESVALLES AVE.

KRĀSU ...
attīstīšana...
citi dar...
BENJAMI...
247 Rich...

MĒS IESPIEŽAM
- Laulību un iesvētību ielūgumu kartes
- Vizītkartes
- Dokumentus biedrību vajadzībām
- Koncertu programmas
- Sarīkojumu biļetes
- Plakātus, dziesmu lapiņas
- Vēstuļu veidlapas, aploksnes
- Grāmatas, žurnālus

Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.
AMBER PRINTERS & PUBLISHERS LTD.
491 College St., Toronto 4, Ont.
Canada.
TEL.: 921-7121 (Code 416)

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 174, Ont.

KEITH REALTOR
181 EGLINTON AVE., EAST.
Sakarā ar mūsu centrālā biroja paplašināšanu mums ir vēl vietas vairākiem latviešu nekustamu īpašumu aģentiem (arī iesācējiem). ZVANĪT
L. Vēverim 487-3333 vai 769-5049

A. EGLĪTIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1410

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIEŖSALONS
737 Bloor St. W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

LATVIJAS KORPORĀCIJU APVIENĪBA
publicējusi izdevumu
Sadarbība Baltijas problēmu pētījumos
56 lpp., bagātīgi ilustrēts, 20x30 cm formāts
Dabūjama: DV Grāmatnīcā — 491 College Street,
Cena $1.50
Toronto 174, Ont.

VALUPE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W. Toronto 4 Ont., tālr. 533-2837.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

KAS? KUR? KO? TORONTO

OLD COUNTRY DELICATESSEN
2800 DUNDAS ST. WEST, PIE KEELE, TĀLR. 769-8640
Emilija un Georgs DUMPE

ALFRED STIKUTS REALTOR
A. STIKUTS, FRI.
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
2889 Dufferin St., Toronto, 789-2611
1363 Wilson Ave., Downsview, 248-0161
1851 Lawrence Ave. E. Scarboro, 752-1770

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. Ausma Miķelsons

A. Kristapsona gaļas un gaļas izstrādājumu veikals
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

PAVASARA LE 1-7353
delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

8
KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
attīstīšana ■ palielinājumi ■ duplikāti ■ citi darbi ■ izcilus kvalitāte ■ atlaide
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363-6496

LATVIEŠU NAMS
491 College ielā, Toronto 4
izīrē telpas
sarīkojumiem ■ viesībām
■ Klāj viesību galdus ■
Tel. 922-2931

SPECIĀLI UZ LATVIJU
ar samaksātu muitu un sūtīšanu. Saņēmējam nekas nav jāmaksā.
II—605 ......US$ 31.80
4,5 marc. žāvēta bekona, 2,25 m cūku tauku, 4,5 m rīsu, 4,5 m cukura un 4,5 m balto kviešu miltu.
II—607 ....$34.70
20 marc. balto kviešu miltu un 20 marc. rīsu.
SPECIAL 1 ....$38.50
10 marc. cūku tauku, 10 m. balto kviešu miltu, 10 m rīsu, 10 m. cukura.
DELICIOUS $45.00
1,25 marc. grauzdētas kafijas, 1 m. Šveices šokolādes, 2,25 m. cukura, 2,25 rīsu, 1,25 sviesta, 1,25 Šveices siera, 1,25 bekona, 1,25 šķiņķa, 2,25 žav. augļu, 2,25 marmelādes, 2,25 balto kviešu miltu, 1,25 biskvītu un vafeļu.
10 GALVAS LAKATI $46.80
5 vilnas galvas lakati bez bārkstīm ar lielām vai mazām puķēm vai arī turku zīmējumiem dažādās krāsās. 5 zīda galvas lakati dažādās krāsās.
ITĀLIEŠU NAILONA LIETUSMĒTEĻI
Kungu vai arī dāmu, visu izmēru, no mazākā līdz lielākajam, tumši zili, tumši zaļi un tumši brūni.
1 lietus mētelis $25.90
2 lietus mēteļi $39.30
SPECIĀLPIEDĀVĀJUMS
Ādas imitācijas kažoks Borgana — Mink (tumši brūns) vai persiešu (melns) par vismazāko cenu $99.00
Pasūtiniet tagad tikai
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street,
New York, N. Y. 10010
Pieprasiet mūsu jaunāko cenrādi.

Tagad, 1970. gadā labāki kā jebkad
DĀVANU CERTIFIKĀTI UZ LATVIJU
(US dolaros vai vērtīgos rubļos)
OFICIĀLI PILNĪGI GARANTĒTI
Pasūtiniet dāvanu certifikātus saviem piederīgiem. Pieskaitiet 25% komisiju izdevumiem. Tā būs labākā dāvana jūsu piederīgiem.
KĀDĒĻ? Tādēļ, ka Vneshposyltorg veikalu noliktavas ir pilnas dažādām mantām, kā: pārtiku, drēbēm, mājsaimniecības piederumiem u. c., ko jūsu piederīgie var iegādāties.
ĻOTI MĒRENAS CENAS
Lai arī ko jūsu piederīgie izvēlētos, viņi to var iegādāties par vispiemērotākām cenām. Lai to apliecinātu, mēs jums varam piesūtīt par brīvu jaunā Vneshposyltorg cenrādi, kurā var redzēt, ko jūsu piederīgie var iegādāties par DĀVANU CERTIFIKĀTIEM.
DĀVANU CERTIFIKĀTI IR LABĀKIE
Kad pārbaudīsit cenrāža saturu un cenas, tad atzīsit, ka dāvanu certifikāti ir labāki par saiņiem un daudz labāki par skaidru naudu, jo jūsu piederīgie var izvēlēties ko grib par vispieņemamākām cenām.
PASŪTINIET INTERTRADE EXPRESS CORP.
Tūkstoši pasūtina dāvanu certifikātus saviem piederīgiem un ir ļoti apmierināti. Ja jūs līdz šim vēl neesat sūtījuši dāvanu certifikātus, tad ieteicam tagad tos sūtīt, un jūs pārliecināsities par mūsu pakalpojumu ātrumu.
Pasūtiniet tagad tikai caur
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street
NEW YORK, N. Y. 10010
Pieprasiet mūsu jaunāko bezmaksas cenrādi!
Ļoti svarīgi:
Mēs pieņemam ierobežotā skaitā pasūtinājumus ZAPOROZHETS, Model ZAZ 966 automašīnām par US$ 1850. Šis piedāvājums izbeidzas 1970. g. februāra beigās.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

Archib. A. Lūsis — Jēzus līdzības un mūsu laikmets	$2.80
T. Ķikauka — Putni, rom.	$4.20
Latgaļu tautas dziesmas (notis)	$5.50
Indr. Gubņa — Rītdiena neskaitās	$4.00
H. Krauja — Ardievas vasarai, dzej.	$4.00
B. Bičole — Ceļos, dzej.	$4.50
Leonīds Slaucītājs — Sešos kontinentos	$8.00
Al. Tomsens — Cilvēcības vārdā	$8.50
I. Grebzde — Tikai meitene, jaunatn. rom.	$4.50
G. Janovskis — Dziesma mežam, rom.	$4.80
A. Dziļums — Vēja melderis, rom.	$5.80
A. Lindgrena — Pasaules labākais Karlsons	$4.00
Leonīds Slaucītājs 70	$2.20
LATVIJAI 1918—68 Brīvās pasaules latv. mežkopju izd.	$10.00
A. Eglītis — Pēdējais mohikānis, stāsti	$7.50
Dr. N. Vīksniņš — Latvijas vēsture jaunā gaismā	$8.00
Dz. Zeberiņa — Kad es maza biju	$6.00
P. Aigars — Sarkanais vilciens (4 valodās)	$2.25
P. Aigars — Zaļie zīmneši, dzej.	$2.00
Ā. Klīve — Brīvā Latvija, atmiņas	$10.00
J. Sudrabiņš — Pēdējās dienas Kurzemē, atm.	$3.80
J. Miesnieks — Klaucēnu kundzes meita, rom.	$5.80
P. Klāns — Karsta dzelzs, apcer.	$12.00
K. Pētersons — Pasaule paveras, ceļ. apr.	$10.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$5.90
Ang. Gailīte — Rītausma	$4.00
J. Vigmans — Viens no miljoniem	$4.00
I. Grebzde — Sērmūkšļu pagasta ļaudis	$3.20
V. Toma — Sērdienes spēks, dzejoļi	$4.00
Ing. Vīksna — Un gājiens neapstājas, dzej.	$4.20
G. Janovskis — Ēnu menuets, rom.	$4.80
Dr. Kiršteins — Kaliet sirdis akmenī, brāļi	$5.00
P. Jurevičs — Dzīve un liktenis , refleksijas	$4.20
Edg. Dunsdorfs — Latvijas vēstures atlants	$4.50
M. Valters — Atmiņas un sapņi I d.	$9.50
F. Donass — Politiskos krustceļos	$4.00
H. Vītols — Atmodinātas atbalsis	$7.50
Dzintara gredzens, stāsti mīlai	$6.80
A. Niedra — Varavīksna pār Rīgu, rom.	$4.80
A. Freināts — Dzimtenes ārēs, stāsti	$4.50
I. Grebzde — Vai ābele ziedēja?, rom.	$5.50
J. Aukškāps — Zinātnei un tēvijai	$4.50
A. Dziļums — Celminieki, rom.	$5.80

Pasūtināšanai zvaniet Tālr. 921-7121
DV GRĀMATNĪCĀ
491 College Street, Toronto 174, Ont. Canada.

Mūžībā aizgājusi mūsu mīļā svaine, tante

Monika Bojārs, dzim. MOZGA

mirusi sestdien, 1970. gada 7. februārī Viktorijas hospitālī, Londonā, Ontario, kur arī apglabāta trešdien, 11. februārī, vietējā katoļu kapsētā. Dzimusi 1925. gada 20. aprīlī Varakļonu pagastā, Latvijā.

Dziļās sērās
NEIMAŅU, JASMAŅU UN BOJĀRU ĢIMENES

VALODA UN RAKSTURS

(Nobeigums no 3. lpp)
robežot bērnus no negātīviem ārpasaules iespaidiem svešā vidē. Pret to ārdošo ietekmi jārod pretspars.

Kā to rast? Jāmodina, jāaktivizē latviešu bērnos un jaunatnē iedzimtie poztitīvie iekšējās dzīves iedīgļi. Dzimtajā valodā un tradicijās ietvertās vērtības jaunatnei jāpārdzīvo, jāizjūt un jāatzīst to nozīme dzīves izpratnē un veidošanā. Vecākiem jāapzinās, cik tas ir svarīgi pašu jauniešu labā, cik svarīgi jau no bērnības ierosināt bērnos iejūtu dzimtajā valodā.

Kā tas iespējams? Dziedot jauku tautas dziesmiņu, klausoties tēlainu tautas pasaku, stāstot vecākiem savus piedzīvojumus un pārdzīvojumus, bērns iejūtas tajos, iekšēji atdzīvojas. Vecākiem derētu pavērot, kā viņu bērni pamazām iedzīvojas latviskajā pasaulē. Arī bērnu dārzā un skolā, rotaļājoties bērnu pulkā, ar izteiksmi lasot dalītās lomās kādu pasaku vai daiļdarbu un iejūties tajā, tēlojot kādu lomu uz skatuves vai norunājot paša sacerētu stāstu par savu pieredzi, referējot par kādu tematu, skandējot dzejoli, debatējot klasē vai kādā pulciņā, jaunietis allaž iejūtas savā lomā. Viņš sāk domāt un just kā latvietis, ar prieku apzinās piederību savai tautai.

Ar to mūsu jaunatne ir paglābta no izkušanas svešā vidē. Ne tikai paglābta, bet būs arī kļuvusi izturīgāka un spēcīgāka dzīves cīņā, apzinoties savu nozīmi un vērtību visas sabiedrības nākotnes veidošanā. Ir vērts rosināt bērnos un jauniešos iejūtas latviskajā dzīves ziņā un vērtēšanā, ir vērts ģimenē runāt dzimtajā valodā, sūtīt latviešu skolā, atbalstīt jaunatnes pašdarbības pulciņus. Ir vērts visu to darīt, ja mēs gribam saglabāt latviešu jaunatni savai tautai un sagatavot to dzīves cīņai.

Cīņā pret mūsu jaunatnes izkušanu svešā vidē jāapvienojas ģimenei, skolai, sabiedrībai un šām jaunatnes organizācijām. Ko katra no minētajām latviskās dzīves veidotājām šai nevienmērīgajā cīņā spēj darīt? Latviešu ģimene vairs nav tāda, kāda tā bija svešniecības pirmajos gados. Daudzi jaunās paaudzes vecāki paši atsvešinājušies no savas tautas. Materiāli labi iekārtojušies, viņi vairs neapzinās dzimtās valodas un tautisko tradiciju nozīmi savu bērnu audzināšanā. Latviešu skolu jaunākajās klasēs bērnu skaits samazinās. Tas nenotiek tikai mazās dzimstības dēļ. Iemesls tam bieži ir latviešu sabiedrības pārāk kritiskā, bieži negātīvā nostāja pret latviešu skolu. Taču arī skolai vairāk jāapzinās konkrētie mērķi latviešu bērnu audzināšanā. Lai cik svarīgi ir daži mācāmie priekšmeti, tomēr tie jāpakļauj galvenajam mērķim — bērnu ieaudzināšanai dzimtajā valodā.

Sarežģījumus rada jaunatnes vājā atsaucība skolotāju darbam un mazā interese par dzimtās valodas tīrību un pareizumu. Tas izpaužas arī sabiedrībā un jaunatnes organizācijās, kur jaunieši bieži ignorē savu dzimto valodu.

Stāvoklis drīz vien var kļūt kritisks. Tādēļ, lai saglabātu latvietību mūsu jaunatnē, jāsaceļ trauksme visā latviešu sabiedrībā. Mums jāapzinās, ka mūsu jaunā paaudze ir etniski apdraudēta. Asimilācijas drauds kļūst arvien lielāks. Ja mēs bieži labprātīgi ļaujamies asimilācijai, tad mums jāapzinās arī tās sekas. Sekas var būt, ka mēs savu jaunatni nākotnē etniski zaudēsim.

Kāpēc tas nedrīkst notikt, to esmu mēģinājis izteikt šai apcerējumā. Lai nākotnē latviešu tauta svešumā nezustu, mums visiem jāapvienojas cīņā par latvietības saglabāšanu mūsu jaunatnē.

PASMAIDĪŠANAI

Valdis un Baiba jau vairāk nekā pusgadu saderinājušies, bet viņa joprojām atsakās padoties un izpildīt līgavaiņa karstāko vēlēšanos. Pēc jauna nesekmīga mēģinājuma Valdis, mazliet neapmierinātā balsī, mēģina līgavu pārliecināt: „Pēc mēneša mēs taču tik un tā jau būsim salaulāti, un tieši šodien ir tik skaists un romantisks vakars...” Taču Baiba paliek nepielūdzama: „Bet saproti taču, mīļais, es patiešām nevaru. Pirmkārt, es esmu ļoti reliģioza, un mācītājs pirms kāzām tādas lietas neatļauj; otrkārt, esmu arī stingri audzināta tikumos un paklausīga vecākiem, un māte ir uz noteiktāko pret to; un treškārt — man pēc tam vienmēr uznāk šausmīgas galvassāpes!”

★

Plaši daudzinātajā operas masku ballē, kuŗa notiek lepnā viesnīcā, ienāk izskatīga dāma. Kad priekštelpā viesnīcas portjē viņai laipni palīdz izkuņoties no dārgā ūdeļu kažoka, skaistule tā priekšā stāv pilnīgi kaila. To redzot, piesteidzas sabiedriski izsmalcinātais un satiksmē ar labāko sabiedrību rūdītais viesnīcas direktors un bez mazākā uztraukuma griežas pie kailās daiļavas: „Vai drīkstu jautāt, ko jūsu maska atveido?” — „Ievu, protams, kuŗa tūlīt dosies paradīzes dārzā!” uzrunātā tikpat mierīgi atbild. — „Cienījamā,” direktors ar nožēlu papurina galvu, „kā redzu, jūs to stāstu neesat tālāk lasījusi: Ievu, diemžēl, no paradīzes padzen...”

★

„Protams, cienījamā jaunkundze, jūsu čekam nav nekādas vainas,” liela preču nama kasieris paskaidro ņiprai blondīnei. „Tikai — mēs jūs, diemžēl, nepazīstam... Vai jūs varat kaut kādā veidā leģitimēties, kas novērstu jebkādu iespējamu pārpratumu?” — „Jāāā...” domīgi atbild meiča un tumši pietvīkst. „Būtībā vienīgi ar dzimumzīmi uz manas kreisās krūts...”

DĀVANU SAIŅI
Nosūtām pārtikas un tekstiliju saiņus jūsu piederīgiem ar iepriekš samaksātu muitu un apdrošinājumu par viszemākajam cenām.
Lūdzam salīdzināt mūsu cenas ar citu firmu piedāvājumiem, tad par minēto būsit pārliecināti.
Pavasarim istājoties, esam atkal saņēmuši no Šveices un Anglijas jaunus, modernus drānu sūtījumus, kuŗu paraudziņus lūdzam pieprasīt.
Pašreiz Latvijā lielā modē, ļoti iecienīti un pieprasīti vatēti nailona mēteļi „ALL WEATHER COAT”, piemēroti visiem gadalaikiem, ūdeni un vēju necaurlaidoši. Dāmām ar kapuci un ātrslēdzēju, kungiem ar adītu apkakli un pogām. Šie mēteļi maksā no 130 līdz 160 rubļiem.
REKLĀMAS PIEDĀVĀJUMS:
1 dāmu vai kungu vatēts nailona mētelis un 60 cigaretes, ar līdpastu $34.50
Reklāmas cena līdz 1. aprīlim $31.30
Šo mēteli iespējams par $19.80 pievienot arī jūsu sūtītajiem pārtikas vai tekstiliju saiņiem.
LĪDSAINIS: 2 dāmu vai kungu itāliešu nailona lietus mēteļi un 60 cigaretes $35.00
LIELDIENĀM domātos saiņu pasūtinājumus lūdzam nodot laikus, bet ne vēlāk kā līdz 1. martam.
Lūdzam pieprasīt mūsu cenrādi.
Latviešu uzņēmums IMANTA PARCEL SERVICE
IMANTA
Mosekaeret 6, 2880 Bagsvaerd, Copenhagen — Danmark.

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā
iepriekš pieteicoties pa tālr.
LE 5-5555, Toronto

BB
apdrošināšana plus
VALD. BEBRIS
1658 VICTORIA PARK AVE. SCARB
tālr. 759-0266

AUSEKLIS
JANSONS
Tālr. 698-7370
407 Birchmount Rd.
Scarborough, Ont.
Mēbeles, aizkari, grīdsegas, mēbeļu pārvilkšana.

PIGBRIDŽAS karnevāls
BĒRNA PRĀTĀ
notiks Hamiltonā sestdien, 21. februārī,
pl. 8 Rainbow zālē,
Sanford un King ielu stūrī.
MASKU GODALGOŠANA. LOTERIJA.
VĒRTĪGAS GODALGAS UN LAIMESTI. PILNA BUFETE.
SILVIO CAMMILLERY DEJU KAPELLA. Ieeja $3.
Apmeklēt lūdz Hamiltonas DV

Sākušās Bonnas un Varšavas sarunas

RIETUMVĀCIJAS ĀRLIETU VICEMINISTRS MASKAVĀ

Rietumvācijas kanclers Brants pēc Austrumvācijas komūnistu vadītāja un prezidenta Ulbrichta iepriekšējās tiepīgās vilcināšanās uzsākt Bonnas ilgotās sarunas izšķīries savā austrumu politikā vispirms pielabināties poļiem, tai pašā laikā nosūtot uz Maskavu savu personīgo draugu — kanclera kancelejas valsts sekretāru Egonu Bāru, kuram jau 3. februārī bija vairāk nekā trīs stundu ilgas sarunas Kremlī. Oficiālais Maskavas apmeklējuma iemesls bija sarunas par neuzbrukšanas pakta parakstīšanu ar Pad. savienību, bet nav šaubu, ka Bāram bija arī uzdevums izpētīt Maskavas prasības un pārliecināt Kremļa varasvīrus, ka Bonna gatava nopietni tās apsvērt.

Uz Varšavu nosūtīts otrs Branta uzticības vīrs — ārlietu ministrijas valsts sekretārs Georgs Dukvics, kurš 5. februārī uzsāka sarunas ar Polijas komūnistiem, lai pāri Austrumvācijai pārmestu ilūziju tiltu uz Varšavu, pa kuŗu kanclers Brants savā jaunajā Austrumeiropas politikā sperti pirmos eksperimentālos soļus, tiem kulminējoties neuzbrukšanas pakta parakstīšanā starp Varšavu un Bonnu, kam Maskava, liekas, devusi jau savu svētību.

Kā savā Bonnai adresētajā runā nesen pasvītroja Ulbrichts, neuzbrukšanas līgumu divu valstu starpā nav iespējams parakstīt, iekām nav akceptētas šo valstu robežas, konkrētajā gadījumā par galīgām atzīstot pašreizējās Austrumvācijas robežas. Formula, kuŗa der Ulbrichtam, nav smādējama arī Gomulkam, tāpēc, liekas, arī Bonnas un Varšavas sarunās priekšplānā izvirzīsies pašreizējā Polijas pēckaŗa rietumu robeža, vairākkārt pieminētā Oderas-Neisas līnija, kuŗa ar šīm divām upēm atdala 40.000 kvadrātjūdžu lielu pirmskaŗa Vācijas territoriju, kas piedalīta Polijai kā kompensācija par 70.000 kvadrātjūdžu lielās poļu territorijas zaudējumu austrumos, kuŗu piesavinājusies Pad. savienība.

Polijas ieskatā territoriālais stāvoklis rietumos, kurš radies pēc 1945. gada, nav nekāds „pagaidām", kas būtu vēl īpaši diskutējams galīgajā miera līgumā ar Vāciju, uz kuŗu vācieši gaida jau 25 gadus. Padzīto vāciešu vietā šai apgabalā jau nometināti 10 miljoni poļu, kuŗi šē iekārtojušies uz pastāvīgu dzīvi; še uzaugusi arī jau jauna poļu paaudze. Polija uzskata, ka arī būtībā tā ir veca poļu zeme, kuŗa tiem piederējusi Piasta dinastijas laikā 10. gadsimtā un nav atsavināma, bet gan oficiāli atdodama atpakaļ, lai izlabotu gadsimtus ilgo „vēsturisko kļūdu", par spīti rietumvāciešu argumentiem par šī apgabala vēsturisko, kultūrālo un pat architektūrālo piederību Vācijai. Branta sociālistu valdība savā „101 dienu" ilgajā līdzšinējā valdīšanas laikā šai rietumvāciešu uzskatā radījusi fundamentālu maiņu un bez sevišķas specifikācijas atzinusi, ka nav nopietna iemesla mainīt šī apgabala pašreizējo piederību.

Oderas-Neisas līnijas atzīšana bija prasība, kuŗu Bonnai uzstādīja arī Austrumvācijas komūnistu vadītājs Ulbrichts savām sarunām ar Branta valdību, bet viņš spēra vēl soli tālāk un kā sarunu priekšnoteikumu prasīja atzīt Austrumvāciju par suverēnu valsti, kam nepiekrita pat piekāpīgais Bonnas valdības galva Brants, kurš tagad izšķīries vispirms par sarunām ar Varšavu kā savas Austrumeiropas politikas „priekštilta pozīciju".

Rietumu novērotāji, kuŗi jau pirms Bonnas un Varšavas sarunu sākuma ieradušies Polijas galvaspilsētā, ziņo, ka poļu tautas naidu pret vāciešiem nav spējuši izdzēst arī aizvadītie 25 pēckaŗa gadi. Varšavas komūnistiskā prese visu laiku rūpējusies, lai poļi vāciešus nekad neaizmirstu un kopš kaŗa gadiem glabātais naids neizzustu. Komūnistiskā propaganda joprojām nav atmetusi veco rutīnu un kā presē, tā arī literātūrā, filmās, televīzijā un sabiedrībā uztur šīs atmiņas svaigas, biedējot ar nacisma un revanšisma atdzimšanu Rietumvācijā, uzplēšot arvien no jauna vecās kaŗa brūces, kuŗas laika tecējumā un paaudžu maiņā sākušas pamazām sadzīt.

Uz šāda pašu sagatavotā fona Polijas komūnistiskajai vadībai nu pilnā balsī jāstājas sarunās ar Bonnas pārstāvjiem par attiecību normalizēšanu ar Rietumvāciju, kam ārlietu ministrija jau rūpīgi gatavojusies ar visu komūnistiem piemītošo uzmanību un sīkumību. Ziņotāji no Varšavas piebilst, ka, varbūt, tā ir vēstures ironija, ka no Polijas izglītības ministrijas nama Wojska Polskiego avenijā, kuŗa pagrabā kaŗa gados atradusies vācu gestapo galvenā mītne, tieši nākošās durvis ved uz ārlietu ministriju, kur tagad poļu diplomāti izstrādā savu stratēģiju sarunām ar Bonnas pārstāvjiem, kuŗus poļu propaganda jau 25 gadus apzīmējusi par „nacionālsociālistu mantiniekiem". Ar šīs sadrupinātās pēckaŗa Vācijas rietumdaļas mantiniekiem Varšavas komūnisti nu uzsākuši sarunas ne vien par savas rietumu robežas atzīšanu, bet, ja viss labi veiksies, nākošais solis varētu būt pilnīga diplomātisku attieksmju uzņemšana Bonnas un Varšavas starpā.

Kad Rietumvācijas kanclers Brants pērngada rudenī pārņēma varu, viņa austrumu politikas plānā bija ielēstas arī attieksmes ar Poliju. Viņam vajadzēja tikai nepilnus 5 mēnešus, lai no Bonnas mestu laipu uz Varšavu, kas nebija iespējams 25 gados. Daži politiskie novērotāji Varšavā tāpēc secina, ka Brantam ar poļu komūnistiem bijusi kāda neoficiāla vienošanās jau iepriekš un tagad sāktās sarunas ar Varšavu ir tikai formālitāte.

Ja atklātajā politiskajā arēnā tagad sarunas tomēr nesekmētos, Rietumvācijas izredzes uz eventuālu attieksmju normālizēšanu ar Poliju aizvirzītos atkal nezināmā tālumā. Brants to labi zina, spriež novērotāji un secina: Varšavā glabājas visa Rietumvācijas kanclera austrumu politikas atslēga. Viņa politikas sekmes vai neveiksmes tad noteiks, vai Eiropa arī turpmāk būs dalīta Austrumos un Rietumos.

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Savā grāmatā „Putna zeltītā sprostā atmiņas" Džudija Lamarša par kādreizējo Otavas radioreportieri Edu Merfiju rakstīja: „...pašpārliecināts jauns radioreportieris... ko vairums preses korespondentu un žurnālistu no sirds neieredz." Merfijs Džudiju par šo sūdzēja tiesā, jo tas nomelnojis viņa slavu parastā lasītāja acīs. Tiesa atzina vainīgu neslavas celšanā kā Dž. Lamaršu, tā arī grāmatas izdevējus Maklelandu un Stjuartu Toronto, piespriezdama Merfijam 2.500 dol. slavas uzspodrināšanai.

☆ Interesanta prāva sākusies Vindzorā, kuŗas labklājības departamenta apgādājamais, 62 gadus vecais Luijs Kōns iesniedzis tiesā alimentu prasību pret savu sievu. 1952. gadā Kōns pārrakstījis uz sievas vārda 23 dzīvokļu māju, bet jau gadu vēlāk sieva viņu pēc strīda izlikusi uz ielas. Kopš tā laika Kōns nav spējis nodrošināties neviena darbā un jau pusotra gada saņem pilsētas pabalstu. Viņš prasa 100 dol. alimentu nedēļā. Prāva Ontario provincē ir pirmā šāda rakstura, bez līdzšinēja precedenta.

☆ Ontario jaunais finanču ministrs Lorens solās visiem spēkiem iedzīvināt patērētāju aizsardzības likumus vai tos grozīt, ja nepilnīgi. Likumiem jābūt vienkāršiem un skaidriem — ir viņa doma, — jo nekas nav vieglāk, kā apiet ļoti komplicētus, novecojušus likumus. Ideāls tirgus ir godīgs tirgus, kuŗā iegūst kā pārdevējs, tā pircējs, godīgi pakļaudamies noteikumiem, kas modernizēti un atbilst laika garam.

☆ Sakarā ar valdības pūlēm mazināt infiāciju vairāki valdības pārstāvji apceļo provinces, iepazīstinot nodokļu maksātājus ar finanču ministra Bensona ierosināto „taksācijas balto grāmatu". Torontiešiem proponētos likumus izskaidros to autors — ministrs Bensons. 8. februāra sanāksmē Royal York viesnīcas telpās reformām oponēja ap 3000 sanikņotu iedzīvotāju, dēvēdami nodokļu plānu par „sirpja un āmura" grāmatu un apliecinādami riebumu pret pašreizējo „jauno valdību". — ns

SĪKĀS ZIŅAS

● Čechoslovakijas komūnistu partijas bijušais vadītājs pirms Pad. savienības iebrukuma Aleksandrs Dubčeks, kuŗu nesen iecēla par sūtni Turcijā, Ankarā akreditējies pie Turcijas prezidenta Cevdeta Sunaja.

● No Jakartas ziņo, ka Indonēzija apsveŗ diplomātisko sakaru atjaunošanu ar sarkano Ķīnu, kuŗi pārtraukti kopš diviem gadiem, kad sarkanie gvardi Pekingā apcietināja vairākus Indonēzijas misionārus. Indonēzija atzīst sarkanās Ķīnas valdību, bet tai pašā laikā uztur tirdznieciskus sakarus arī ar nacionālo Ķīnu, sauktu Formozu jeb Taivanu.

● Nigērija izraidījusi 21 katoļu priesteri, izsūtot tos no galvaspilsētas Lagosas ar Šveices gaisa satiksmes lidmašīnu uz Ženēvu. 11 citi misionāri, ieskaitot 6 mūķenes, ar citu lidmašīnu savukārt izsūtīti uz Londonu. Nedēļu iepriekš 20 misionāriem bija piespriests 6 mēnešu cietums par to, ka tie ieradušies Nigērijā nelegāli. 28 priesteŗi un mūķenes vēl joprojām atrodas arestā Austrumnigērijas eļļas pilsētā Portharkortā.

● Lensas ogļraktuvēs Francijā, ap 2000 pēdu pazemē eksplodējot gāzei, nogalināti 15 ogļrači, bet 17 ievainoti. Lielāks skaits palicis ieslēgts šachtās, kuŗas vēl nav atraktas.

● ASV ārlietu ministrijas asistents Čarlzs Meiers izteicies, ka ASV nebūtu iebildumu, ja Kuba pievienotos Amerikas valstu „ģimenei", pārtraucot „revolūcijas eksportu" uz savām kaimiņzemēm. Kubu izslēdza no šo valstu koporganizācijas 1962. g., bet divus gadus vēlāk visām dalībniecēm ieteica pārtraukt diplomātiskās un tirdznieciskās attieksmes ar Kastro režīmu.

● Tūkstošiem strādnieku un skolu jaunatnes Sv. Franciska laukumā Havanā 6. februārī izvadīja 216 amerikāņu studentus, kuŗi bija ieradušies Kubā pērnā gada novembrī, lai Kubas revolūcijai par godu piedalītos cukurniedru ražas novākšanā.

● Italijas sociālistu partijas centrālkomiteja ar 93 pret 13 balsīm, 16 atturoties, nolēmusi uzsākt sarunas ar trīs citām politiskajām partijām par četru partiju koalicijas valdības izveidošanu. Tas pavairo kristīgo demokratu izredzes kopā ar apvienotajiem sociālistiem, republikāņiem un sociālistiem izveidot vairākuma valdību, kuŗa aizstātu līdzšinējo kristīgo demokratu mazākuma kabinetu, kas valda valsti kopš pagājušā gada jūlija.

● Londonas „Times" ziņo, ka Kubas diktātors Fidels Kastro valsts ienākumu pavairošanai un ārzemju valūtas iegūšanai uzsācis savu politisko gūstekņu iztirgošanu viņu ģimenēm ārzemēs. Pēdējo mēnešu laikā Kastro pārdevis viņu ģimenēm Madridē 6 gūstā turētos piederīgos, prasot 20.000 — 50.000 dol. par katru, bet tagad meklē jaunus pircējus. Bijušais Kubas viceprezidents Guilermo Alonso Pujols, kurš tagad dzīvo Barselonā, šādā veidā izpircis abus savus dēlus, kuŗi bija ieslodzīti kādā Kastro gūstekņu nometnē. Visdārgāk maksā tie gūstekņi, kuŗi atrodas apcietinājumā par pretrevolūcionāru darbību. Savā laikā Kastro ieguva 108 milj. dolaru par Cūku līča (Bay of Pigs) afēras gūstekņu iztirgošanu, apmainot tos pret traktoriem.

● Austrālijas meiteņu dziedātāju trupas priekšnesumu laikā 500 amerikāņu jūrniekiem Danangā, Dienvidvietnamā, eksplodējusi novietota bumba. Viens amerikāņu karavīrs nogalināts un 62 ievainoti. Eksplozija notika vietnamiešu jaungadā. Noskaidrots, ka bumba bijusi pašu amerikāņu ražojums un eksplodējusi tieši brīdī, kad meitenes dziedāja „My Boomerang Won't Come Back".

DIVI DAŽĀDI DOLARI „DIVJŪGĀ"

ASV prezidents Niksons savā šāgada pirmajā preses konferencē Vašingtonā pirms nepilnām divām nedēļām izteicās, ka 1969. gadā dzīves dārdzība valstī cēlusies par 6,9%, bet inflācija atrodas „zem kontroles". Prezidents domāja, ka pienācis laiks valūtas politikas atvieglināšanai. Niksona optimisms tomēr ir asā kontrastā ar Otavu, jo inflāciju Kanadā pa lielākai daļai uzskata par ASV inflācijas rezultātu. Ja Vašingtona tagad atzīst, ka cīņa pret inflāciju uzvarēta, tad finanču eksperti no tā secina, ka atvieglināsies arī spiediens uz Kanadas dolaru, kas „sajūgts" ar amerikāņu dolaru. Taču Kanadas dolars vērtībā joprojām krīt, dzīves dārdzībai strauji pieaugot.

„LECIET ZIRGOS!"

Bijušais ASV prezidents Lindons Džonsons savā otrā televīzijas intervijā kopš viņš atstājis prezidenta amatu 6. februārī paskaidroja, ka nav prasījis kongresa piekrišanu oficiālajam kaŗa pieteikumam Ziemeļvietnamai tāpēc, ka šaubījies, vai Hanojai nav slepens draudzības līgums ar sarkano Ķīnu vai Pad. savienību. „Komūnistu starpā šādi līgumi pastāv, un ja mēs būtu deklarējuši kaŗu Ziemeļvietnamai, tas automatiski būtu nozīmējis kaŗa pieteikumu Maskavai vai Pekingai," izteicās Džonsons, kas intervijā galvenokārt iztirzāja savu 1968. gada 31. marta lēmumu pārtraukt Ziemeļvietnamas bumbošanu, izņemot kaŗaspēka koncentrēšanas vietas ziemeļos no demilitārizētās joslas. Viņš norādīja, ka ārlietu ministrs Dīns Rasks toreiz pirmais ierosinājis bumbošanu pārtraukt. Tas noticis tā paša gada 4. martā, kam piekritis arī toreizējais aizsardzības ministrs Klarks Klifords. „Es atbildēju: leciet zirgos un atgriežaties atpakaļ, cik ātri vien variet, ar ziņojumu!" teica Džonsons.

ASV APGĀDĀS IZRAĒLU AR JAUNĀM LIDMAŠĪNĀM

No Vašingtonas ziņo, ka prezidenta Niksona valdība izšķīrusies pārdot Izraēlai jaunas lidmašīnas un citus kaŗa materiālus, kuŗus tā lūgusi jau pagājušajā gadā. Runa ir par vismaz 25 Phantom un 80 Skyhawk tipa kaujas lidmašīnu un bumbvežu piegādi. Prezidents par lidmašīnu piegādi Izraēlai izšķīries pēc Pad. savienības ministru prezidenta Kosigina notas saņemšanas, ka Maskava apgādās Ēģipti ar savām lidmašīnām, ja ASV turpinās atbalstīt Izraēlu ar ieroču sūtījumiem. Piezīmējams, ka ASV jau agrāk pārdevušas Izraēlai 50 Phantom tipa iznīcinātāju un bumbvežu. Lidmašīnu piegāde sākās jau pērngad un turpināsies šogad. Zināms skaits šo lidmašīnu jau operē Izraēlā.

Arabu delegācija izlidojusi uz Maskavu

ĒGIPTE UN CITAS ARABU VALSTIS MOBILIZĒ VISUS SAVUS NACIONĀLOS SPĒKUS CĪŅAI PRET IZRAĒLU ● KAIRO NODIBINĀTA KAŖA PADOME ● IZRAĒLAS LIDOTĀJU UZBRUKUMS ARABU KONFERENCES LAIKĀ ● NASERA „PĒDĒJAIS BRĪDINĀJUMS"

Kairo konference, kuŗa ilga trīs dienas, piedaloties 5 arabu valstīm, beidzās 9. februārī. Tikai dažas stundas pēc konferences beigām uz Maskavu steidzīgi izlidoja 7 vīru militārā un politiskā delegācija, kuŗu vada Palestīnas arabu partizānu galva Jasirs Arafats, iepriekš apspriedies ar Ēģiptes prezidentu Naseru. Delegācijas nolūks ir iegūt lielāku Pad. savienības militāro atbalstu cīņai pret Izraēlu.

Nasers pēc tam apspriedās arī ar Lībijas un Sudānas pārstāvjiem militārā bloka nodibināšanai pret Izraēlas rietumu flangu. Lībijas pārstāvis plkv. Musamers Kadafi Kairo konferencē nebija ieradies, ko izskaidro ar viņa nevēlēšanos tajā oficiāli piedalīties sakarā ar Francijas 100 Mirage tipa strūklidmašīnu piegādi Lībijai kā nekaŗojošai Vidējo austrumu arabu valstij. Taču viņš nevairījās no „privātas" apspriedes ar Naseru un Sudānas ministru prezidentu ģenerālmajoru Jafaru Mohamedu el Nimeiru vienu dienu pēc Kairo konferences.

Jordānijas karalis Huseins bija ieradies Kairo jau 5. februārī, lai iepriekš tiktos ar Naseru, bet dienu vēlāk Ēģiptes galvaspilsētā ieradās Irākas ministru prezidenta vietnieks ģenerālleitnants Saleh Madi Amašs, reprezentējot prezidentu Amedu al Bakru, kurš bija aizkavēts Bagdadā saspīlējuma dēļ ar Irānu. Pēc viņiem Kairo ieradās Sīrijas prezidents Noredins Alatasi un Sudānas ministru prezidents Jafars Mohameds el Nimeiri.

Tikko arabu valstu vadītāji bija sapulcējušies konferencei, Kairo atskanēja gaisa uzbrukuma trauksmes signāli, dzirdēja bumbu eksplozijas un ēģiptiešu zenitartilērijas atvaires uguni, apšaudot Izraēlas bumbvežus, kuŗi uzbruka Ēģiptes rūpniecības centram Helvani, 20 jūdžu attālumā no galvaspilsētas.

Šādā gaisotnē sāktā konference tikai ciešāk saliedēja citkārt dienam nevienprātīgos arabu vadoņus, kuŗi pēc trīs dienu apspriedēm Ēģiptes, Jordānijas, Sīrijas, Irakas un Sudānas kopīgajā komunikē paziņoja ciešu apņēmību mobilizēt visus savus nacionālos spēkus okupēto apgabalu atbrīvošanai, darot ASV atbildīgas par Izraēlas „iedrošināšanu" neatteikties no šīm territorijām. Komunikē iztelkts brīdinājums, ka arabu valstis mierīgi nenoraudzīsies savu zemes bagātību izmantošanā, lai ar tām Izraēla vairotu savu labklājību, saņemot vēl apņēmību un saimniecisko palīdzību. Tas bija nepārprotams brīdinājums ASV interesēm par ienesīgu ieguldījumu arabu naftas produkcijā.

Pamiera atjaunošana gar Suecas kanāli bija kardinālākais jautājums, kuŗam nepiekrita arabu vadītāji. Ēģipte tam visnoteiktāk pretojās, par spīti Izraēlas militāram spiedienam un pastiprinātajiem gaisa uzbrukumiem ēģiptiešu apdzīvotajiem rajoniem. „Pamiera atjaunošana," izteicās Nasers, „nozīmētu arabu piekrišanu viņu zemju paliekošai okupācijai."

Arabu 5 valstu konference Ēģiptes prezidenta „Deltenajā pilī" izstrādāja plānu pret Izraēlas kāpināto ofensīvu un apsprieda Maskavas brīdinājumu ASV, Anglijas un Francijas valdībām par eksploziju Vidējos austrumos, kuŗu tuvina Izraēlas pastiprinātās militārās akcijas. Kairo konferencē izveidota arī īpaša politiskā un militārā komiteja. Kaut presē tā apzīmēta par kaŗa padomi, konference tomēr nav galīgi izšķīrusi Vidējo austrumu konflikta miermīlīgu nokārtojumu. Tas izpaudies arī Ēģiptes vadošā laikraksta „Al Ahram" ievadrakstā, kas šādu iespēju paredz, bet vaino ASV tās kavēšanā."

Ja pērngada decembrī arabu valstu galotņu konference Marokā izjuka nesaskaņu dēļ financiālajās un armijas kontribūcijās, vienojoties sasaukt jaunu konferenci Kairo, tad Izraēlas pastiprinātās militārās akcijas pēdējās nedēļās tikai veicinājušas arabu ciešāku saliedēšanos pretdarbībai. Nasers atklāti atzina Izraēlas pārākumu gaisā. Arabiem gan esot vairāk lidmašīnu, bet mazāk pilotu, turpretim Izraēlai šis samērs tieši pretējs. Šis Nasera atzinums nāca pēc tam, kad Golda Meire to pašu jau bija atklāti deklarējusi. Izraēlas lidotāju skaitlisko pārsvaru Nasers izskaidroja ar to, ka Izraēlā ierodas ārzemju lidotāji kuŗi tur ieceļo kā žīdi. Nasers brīdināja, ka gadījumā, ja ASV ievēros Izraēlas lūgumu pēc 50 jaunajiem Phantom tipa iznīcinātājiem, „mēs griezīsimies pie Pad. savienības pēc ieročiem."

Arabu delegācijas pēkšņā došanās uz Maskavu liecina, ka Nasers nav jokojies.

BEIDZOT PADZĪTS ARĪ ČERŅIKS

Čechoslovakijas komūnistu partijas vadītājs Husaks beidzot panācis, ka no federālā ministru prezidenta amata „atteicies" arī Oldrichs Čerņiks. Viņa vietā izraudzīts Ļubomirs Strougals, kurš līdz šim bija partijas centrālkomitejas sekretārs un ir krass vecā kursa aizstāvis. Bez Čerņika amatus vajadzēja atstāt arī vairākiem ministriem. Savu posteni zaudēja iekšlietu ministrs Jans Pelnars, kuŗa vietā partijas vadība izraudzījusi Radko Kasku. Arī Čechijas pavalsts ministru prezidentam Jozepam Kempnijam bija jāiet, atbrīvoto vietu ieņemot Jozepam Korčakam. Bez Čerņika un Pelnara savus amatus zaudēja vēl trīs ministri un seši ministriju sekretāri. Čerņiku gan iecēla par techniskās attīstības ministru, bet viņš reizē ar ministru prezidenta amatu zaudēja arī vietu komūnistu partijas prezidijā. Kā jau ziņots, arī uz Ankaru aizsūtītais jaunais Čechoslovakijas sūtnis Turcijā Dubčeks zaudēja savu augsto vietu partijas centrālkomitejā, būdams spiests no šī amata atteikties jau pirms došanās uz Turciju.

Preses koferencē Prāgā izglītības ministrs Havlīns ārzemju žurnālistiem paziņoja, ka no amatiem atteikušies 75 partijas centrālkomitejas locekļi, bet Dubčeka valdīšanas laika izmeklēšana vēl neesot pabeigta. Tādēļ arī turpmāk paredzamas plašas „tīrīšanas" visā valstī.

Savu amatu atstāt nācies arī Slovakijas partijas šefam Stefanam Zadovskim kuŗa vietā tagad nācis vecais staļinists Jozefs Lenarts, kurš Novotnija valdīšanas laikā bija Čechoslovakijas ministru prezidents.

Jaunais federālās Čechoslovakijas ministru prezidents Ļubomirs Strougals ir jurists, 45 gadus vecs un pārstāv partijas konservātīvo spārnu. Viņam ir liela grupa piekritēju, kuŗi labprātāk partijas vadītāja amatā redzētu Strougalu nekā Husaku, tāpēc paredzama abu sīva apkaŗošanās, par spīti tam, ka Husaks nule izbīdījis Strougalu ministru prezidenta amatā, lai beidzot atbrīvotos arī no Čerņika. Nav šaubu, ka abu varasvīru savstarpējā cīņā uzvarētājs kļūs tas, kuŗam būs nedalīts Maskavas atbalsts, un, pēc pašreizējā stāvokļa spriežot, jāpieņem, ka Kremlis to sniegs Strougalam.

Bez personālajām pārmaiņām komūnistu partijas centrālkomitejai otrs svarīgākais apspriežu temats bija valsts sliktais saimnieciskais stāvoklis un partijas iespaida palielināšana masās. No pašreizējā krizes stāvokļa kā Husaks, tā arī Strougals cer izkļūt ar visas saimnieciskās dzīves centralizēšanu un partijas ietekmes palielināšanu uzņēmumos. Ar sevišķu partijas uzraugu palīdzību centrālā komiteja cer uzlabot darba disciplīnu un novērst strādnieku darba kavējumus, tāpat nolaidību. Tā ir vecvecā komūnistu metode, kuŗu nu atkal pastiprināti sāks īstenot Čechoslovakijā.

Pūšiet taures, kaisiet ziedus! . . . Chruščova nosodītā Staļina triumfālā atgriešanās Maskavā, asistējot pašē Chruščova notronētajiem Brežņevam un Kosiginam. Dadža karikatūra

Ņujorkā apcietināts padomju tulks

Pad. savienības tulks Apvienotajās nācijās, 37 gadus vecais Aleksandrs Tichomirovs, apsūdzēts mēģinājumā iegūt ASV raķešu noslēpumus no kāda vārdā neminēta amerikāņu gaisa spēku seržanta. FBI aģenti šo padomju tulku, kas ar sievu un meitu dzīvo kādā Ņujorkas viesnīcā, apcietināja 7. februārī Sietlā tieši brīdī, kad viņš tikās ar neminēto amerikāņu seržantu. Nododamā informācija attiecās uz ASV pretraķešu aizsardzības sistēmu ziemeļrietumu Pacifikā. Seržants 6. decembrī bija ieradies FBI, kur ziņoja par kontaktu ar padomju aģentu, kas samaksājis viņam 300 dol., lai iegūtu slepenos materiālus, kā arī paziņojis, ka nākošā tikšanās norunāta 7. februārī. ASV ārlietu ministrija divas dienas pēc tulka apcietināšanas noraidīja Pad. savienības iebildumus, ka Tichomirovs bauda diplomāta tiesības un reizē ar to ir neizkaramā persona.

No Kanadas jau 10. janvārī izraidīts 42 gadus vecais ungāru diplomāts Janošs Hegedušs, Ungārijas sūtniecības Otavā pirmais sekretārs. Kanadas valdība izraidīšanas iemeslus „valsts drošības interesēs" tuvāk nav aprādījusi. Ungārijas valdība tagad atspēlējusies un 7. februārī savukārt izraidījusi kanadiešu diplomātu, 45 gadus veco Stenliju Nobli, kurš izsniedza vīzas Kanadas konsulātā Budapeštā. No Otavas izraidītais ungāru diplomāts Hegedušs ieradās Kanadā 1968. gada jūlijā un varēja brīvi ceļot pa visu Kanadu, kamēr Pad. savienības diplomātiem, ja tie vēlas ceļot tālāk par 75 jūdzēm ārpus Otavas, jāizprasa speciāla Kanadas valdības atļauja.

Kaut Hegeduša izraidīšanas iemeslus neizpauž, ir ziņas, ka viņš mēģinājis izveidot Kanadā spiegu tīklu.

Vai vēlaties samazināt nule maksājamo 1969. gada ienākuma nodokli (income tax) ?

IKVIENS GRIB, KĀDĒĻ JŪS NE?

Ieguldījums personīgā pensiju plānā ievērojami palīdzēs. Vēlaties ko tuvāku uzzināt? Pasteidzieties — 24. februāris ir pēdējā diena.

Brīva, nesaistīga informācija. Zvanīt A. Gailītim — 284-6715 Toronto

Pārstāvis XANADU Pension and Harvard. Mutual Funds.